

Jesús - Chinantec

Marcos

E lab júu^ quiá^- Dsea` Jmáang- e cajme^ MARCOS

1

Mi~ cajá- Juan i seáang` dsea` jmiì`

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1 :19-28)

1 Lalab mi~ canaang` cani^- juguiá^- quiá^- Dsea` Jmáang- i líing` Joo` camíing^- quiá^- Fidiée` dsea` guing~ ñifí^-.

2 Jo lajii^- mali`gui eáang` jaang` dsea` i café^- cuaiñ~ quiá^- Fidiée` i calisí` Saíi^ catéer` fí` ni` ji` quiá^-r lala:

Lalab fé^- Fidiée` e casí^-r Dsea` Jmáang-:

Nisíin^n jaang` dsea` i niguiá^- júu^ quié^- e ná^-gui e niguó^- fí` jmiigüf` e lacó^- niguiar` guia^- fí` lí` ningí^-.

3 Jo fí` jee~ uó^- quiú^- do guicanú^- coo^- luu~ dsea` e fé^- teá^- lala:

“Jmeáang^-na^ guia^- fí`, co^- tí^- lí^- nijáab^- Fii`naa^; jogui nea^-na^ condsee`, co^- `né^- e nilirøb^- fí`.”

Jo jalé^- e jo cajíng^- Saíi^ fí` ni` ji` quiá^- Fidiée`.

4 Jo lajob líi^- mi~ cajá^- jaang` dsea` i sii^- Juan e fí` jee~ uó^- quiú^- do; jo ie^- jo, i Juan do caseáaiñ^- jmiì^- jaléng^- dsea`, jo sí^-reiñ^- e `né^- quiá^- jíng^- yaaiñ^- do fí` quini^- Fidiée` jogui e nisáin^- do jmiì^, jo lajoba^- cuøøng^- e íing^- Fidiée` lajalé^- dsee^- quiáiñ^-.

5 Jo fim^- dsea` dsilíin^- e dsinúur^- júu^ e guia^- i Juan do; dsilíing^- jaléng^- dsea` i seeng^- fí` Jerusalén jogui jaléng^- i seeng^- fí` fii^- jíé^- lí^- se^- Judea e lacó^- jmóoiñ^- do júu^ lajii^- dsee^- e nica^éer^-. Jo mi~ ningí^- jo, i Juan do seáang^-neiñ^- jmiì^- fí` dsíi^- gua^- Jordán.

6 Jo i Juan do qui^-r `mi^- e líi^- cóo^- jñú^- loo^- jó^- camello jogui `ñúu^- tu^-r cóo^- coo^- lo`ñutu^- e líi^- cóo^- loo^- jó^-, jogui jmitaang^- `nia^-r cóo^- jaléng^- sini^- i cøøng^-, jogui i^-r jalé^- jmi^- ta^- e dsé^-r fí` jee~ mó^-.

7 Jo lalab líi^- e júu^ e guiar^- jee~ jaléng^- dsea` i dsilíing^- dsinúu^- júu^ quiá^-r do:

—Mi^- nisóong^- jnea^-, nijáa^- jaang^- i `gøng^-gui lacó^- jnea^-; joba^- jnea^- quini^- i dsea` í^- ja^- e quíin^- e co^- tuun^- n e síi^-i `ni^- ñi^- `ñúu^- lomíir^-.

8 Co¹ jnea[~] nicaseán⁻ⁿ jaléng[^] 'nú[^] jmií[~] cóo[~] layaang[~] jmií[~] e laco¹ cuø¹ lí[~] e nicaquí[~] jíng[^] yaang[~] na¹ fí[~] quini[~] Fidiée[~]; dsu¹ ír[~] mi[~] nigüéeiñ⁻, niseáiñ⁻ 'nú[^] jmií[~] cóo[~] Jmiguí[~] quiá[~] Fidiée[~] e laco¹ cuø¹ lí[~] e nicangíing[~] na¹ Jmiguí[~] quiá[~] dsea[~] do.

Mi[~] cajgáang⁻ Jesús jmií[~]

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Jo ie[~] jo cagüi[~] Jesús fí[~] Nazaret e née[~] fí[~] lí[~] se[~] Galilea, jo cangó⁻ e fí[~] gua[~] Jordán e née[~] fí[~] lí[~] se[~] Judea; jo fí[~] dsíí[~] gua[~] job caseáang[~] i Juan do jmií[~] ír[~].

10 Jo dsifí[~] mi[~] cagüi[~] Jesús fí[~] dsíí[~] jmí[~], cangár⁻ e cana[~] cateá[~] fí[~] yú[^] jmigüí[~]; jo lajee[~] jo cajgó⁻ Jmiguí[~] quiá[~] Fidiée[~] fí[~] yú[^] moguir[~] e liing[~] jaang[~] mee[~].

11 Jo guicaná[~] cóo[~] luu[~] e jáa[~] fí[~] yú[^] jmigüí[~] e guicajíng[~] lala:
—'Nub[~] Jóo[~] i 'neáan[~] eáang[~]; jo eáam[~] íaang[~] dsii[~] cóo[~] 'nu[~].

Mi[~] cangó⁻ Jesús fí[~] jee[~] uó[^] quiú[~]

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Jo dsifí[~] mi[~] cangi[~] jo, cajmée[~] Jmiguí[~] quiá[~] Fidiée[~] e cangó⁻ Jesús fí[~] jee[~] uó[^] quiú[~].

13 Jo fí[~] job cajer[~] lajee[~] tuló⁻ jmií[~] fí[~] lí[~] ngí[~] jaléng[^] jó[^] nuu[~]; jo lajee[~] jo lamí[~] iing[~] i fii[~] i 'ling[^] i sii[~] Satanás e niténg[^] Jesús fí[~] ni[~] dsee⁻, dsu¹ ja[~] calí[~] fa[~] cajméer[~] lajo. Jo mi[~] cangi[~] job mi[~] caguilíng[~] jaléng[^] ángeles i liing[~] guotí[~] Fidiée[~] i cangoto[~] fiing[~] dsea[~] do.

Mi[~] canaang[~] Jesús jmóor[~] ta[~] quiá[~] r[~] fí[~] lí[~] se[~] Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Jo mi[~] cangi[~] gui lajo, mi[~] nicatang[~] dsea[~] Juan i seáang[~] dsea[~] jmií[~] fí[~] dsíí[~] 'nuñí[~], joba[~] cangáng[~] tu Jesús fí[~] lí[~] se[~] Galilea e cangoguiar[~] júu[~] quiá[~] Fidiée[~] fí[~] jo,

15 jo lalab fé[~] r[~]:

—Lanab catí[~] í[~] e nijaquíéeng[~] e nicá[~] Fidiée[~] nifi[~] quiá[~] lajaang[~] lajaang[~] dsea[~] jmigüí[~]. Jo nab tíí[~] gui e qui[~] jíng[^] yaang[~] na¹ fí[~] quini[~] Fidiée[~] jogui íng[~] na¹ e ngocáng[~] óo[~] na¹ júu[^] quiá[~] r[~].

Mi[~] cató[~] Jesús quiúung[~] dsea[~] i jmóo[~] ta[~] sáang[~] 'ñu[~]

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Jò mĩ cangî lajò, cangó- Jesús fí lí- nées̃ coo` guieé e sii` Galilea. Jò mĩ caguiér- fí jò, lajee e ngir' fí lí- lí- 'ni` e guieé do, joba' cangáin- jaang` dseañu` i sii` Tú Simón cóo`-gui jaang` rúin` do i sii` Dí. Jò dob táain- do laji` huáain- e jmóor- ta` bí- 'máa' fí é` guieé e quia` e saín- 'ñu`.

17 Jòba' casí- Jesús i dseà do lala:

—'Nú` ñilíng-na' cóo`- jnea~, jò latí' lana nicuóø-ø 'nú` ta` e guiá-na' júu` quia` Fidiée' fí jee` dseà jmiǵiú, jò líib'jiu e ta` jò la lí' ta` sáang' 'ñu`.

18 Jò dsifí mĩ canúu- i dseà gáng- do e júu` e cajíng- Jesús do, ladsifí lanab catúr` e 'máa' quia`r- do jò cangolíim`bre cóo`- dseà do.

19 Jò ja` huíi- mĩ ngolíim`bir mĩ cangáng- Jesús jaang` dseañu` i sii` Tiáa` cóo`-gui jaang` rúin` do i sii` Juan, jò laji` huáain- do líiin' jóo' jaang` dseañu` i sii` Zebedeo, jò teáain- do fí cóo` dsíi' móo' e niguiar' guíú- 'máa' quia`r- e quia`- nisáin- 'ñu`.

20 Jò dsifib' cató- Jesús i dseà do e cangolíin` do cóo`r-, jò ladsifí lanab cangolíng` i dseà do cóo`- Jesús; jò dob caseáain- do tiquia`r` fí dsíi' e móo' do colíng` cóo`- jaléng` i dseà i jmicóo`-gui quia`r-.

Jaang` dseañu` i iuung- i 'líng` dsíi'

(Lc. 4:31-37)

21 Jò mĩ cangî jò, cangolíin- fí coo` fi` lí- sii` Capernaum. Jò fí jò mĩ catí e jmií e jmi'íng' dseà Israel, jò Jesús ca'ír- fí dsíi' guá- quia`- i dseà góor` do, jò canaain- e'r` jaléng` dseà i teáang` do ie` jò.

22 Jò dsíng` dsí'gó` dsíi' jaléng` i dseà do dsu' e núur` jalé` e júu` e guia' Jesús do, co' er' laco' jaang` dseà i quie' nífi e ja` 'gór', jò ja` er' laco' e' jaléng` tífa' i e' jalé` júu` quia` ta` quia`- dseà Israel.

23 Jò ie` jò e fí dsíi' guá- dob ni'iuung- jaang` dseañu` i ni'iuung- i 'líng` dsíi'. Jòba' mĩ tí lí- cangáng- i dseà do Jesús, dsifí ladob i 'líng` do cajméer` e ca'óo` i dseañu` do jò cajín- do lala:

24 —¿Jialí' ñijmiguíin` jnea`, Jesús, dseà seen` fí Nazaret? ¿Su cañí- e ni'íin- jnea`? Cuíim`baa' 'nu`, joba' ne`naa' e lin' dseà güeang` quia` Fidiée' dseà guing` ñifi`.

25 Jòba' mĩ canúu- Jesús lajò, dsifí lanab cajíin- i 'líng` i ni'iuung- dsíi' i dseañu` do jò cajín- casí-rein` lala:

—iCatií- í moní, jò tíuung` i dseañu` la!

26 Jò dsifí lajob cajmée` i 'líng` do e cadseá- joñíng` i dseañu` do, jò teáb` ca'óoín` do mĩ cagüi`hí i 'líng` i ni'iuung- dsíi' do.

27 Jo jaléng` dsea` i cangá e jo ie` jo, eáam` cafóin` jo canaain` jmingi` rúin`:
—¿I` i dsea` na? iCõ' fé'r` júu` e ja` mí` ne`naa' jogui ja` 'gór` fé'r` lí` lacõ' jaang` dsea` i quie`
nifí, jo la quie`gui jaléng` i 'ling` i teáang` dsí` dsea` núu` júu` quíá` dsea` na!

28 Jo mí` cangá jo, eáam` cani` júu` quíá` Jesús cóõ` jalé` e guiá` e jmóor` do fí` latøong` lí`
se` Galilea.

Mí` cajmi`leáang` Jesús iemisé` Tá` Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Jo mí` tí` lí` ca'uøøiñ` e fí` dsí` guá` e si` fí` Capernaum do, dsifí` lajob` cangó` Jesús cóõ`
Tiáa` cóõ`gui Juan fí` quíá` Tá` Simón cóõ`gui Dí`.

30 Jo mí` caguiliñ` fí` quíáin` do, dob` ráang` iemisé` Tá` Simón e iu` guím`bre, jo casí` i
dsea` do Jesús e` calí` cóõ` i dseamí` do.

31 Joba' Jesús cangoquieñ` fí` quíá` lí` ráang` i dsea` dsée` do, jo catíiñ` guóoiñ` do jo
caseáang`neiñ`; jo mifíng` caráam`biñ` do, jo ladsifí` lanab` caguá` e iu` guíiñ` jo canaain` do
guiar` guiá` e quíá` nihéiñ` Jesús cóõ`gui i dsea` i ngí` cóõ` dsea` do.

Mí` cajmi`leáang` Jesús i fíing` dsea` dsée`

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Jo mí` canu` e jmiñ` jo e lico` nicadseá` ié`, cangojéeng` dsea` i fíing` dsea` dsée` i seeng`
quíá`r` fí` quini` Jesús, jo do quieeng` jaléng` dsea` i teáang` i 'ling` dsí`.

33 Jo dseáng` latøong` fiñ` caseáng` e o'ná` lí` iuung` Jesús ie` jo.

34 Jo fim` dsea` cajmi`leáang` Jesús ie` jo lí` doñí` ee` jmohuí` e líing` dsea`, jogui` fim`bi
jaléng` dsea` i niteáang` i 'ling` dsí` cajmi`leáam` Jesús cajo; dsu` ja` cacuø`r` fí` i 'ling` do fa`
e niféiñ` do e nijmér` júu` i` i dsea` do, cõ' ñib` i 'ling` do guiá` i líing` dsea` do.

Mí` caguia` Jesús júu` quíá` Fidié` fí` lí` se` Galilea

(Lc. 4:42-44)

35 Jo nú`gui e ngóo` nijneá` e uøø` jo, caróob` Jesús jo cagüi`iñ`bre e fiñ` jo, jo cangór`
cangoféiñ` Tiquiá`r` Fidié` fí` cóõ` lí` ja` 'ga` lí` dsilíng` dsea`.

36 Jo Tá` Simón colíing` cóõ` jaléng` dsea` i la'ó` ngí` cóõ` Jesús cangolíñ` cango`néem`bre
dsea` do,

37 jo mí` cadséiñ` dsea` do jo casí`r`:

—Fii`naa', lajiim` dsea` ngir` 'naai`nu` lana.

38 Dsu' Jesús cañir` quiá' i dsea` do jo casí`rein' lala:

—Má`aa' fí` jalé` fii` e née' fí` quiá'`gui la, jo fí` job nidsiguiá`naa' júu` quiá'` Fidié', dsuco' ta` joba' e cagá` jnea` fí` jmiigüf` la.

39 Jo lacaam` lí` se' Galilea ngí` Jesús e guiar` júu` quiá'` Fidié' lí` lacaang` lí` tée` guá'` quiá'` dsea` góor` dsea` Israel, jogui` jmóo`bir e túu` jaléng` i` 'ling` i` teáng` dsí' dsea`.

Mi` cajmi`leáng` Jesús jaang` dsea` i` liing` jmohuú'` lí`

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Jo lajee` e ngí` Jesús fí` lí` se' Galilea, cangoquiéeng` jaang` dseañu` fí` lí` ngóor` i` niliing` jmohuú'` lí` fí` ngúu` táaiñ`. Jo mi` caguiér` quiá'` lí` ngóo` Jesús, joba' casí`r` uó` jnir` jo casí`r` dsea` do lala:

—Fii`i, cuøom` lí` jmi`leaan` jnea` lajii` jmohuú'` e liin`n` song` iin` lajo.

41 Jo Jesús calí` fí` liim`bre i` dseañu` do, joba' cagüiñ` dsea` do jo cajín`:

—Iim`baa` jmi`leaan`n` nu`. iJo lana ca`láam`ba' lajii` jmohuú'` e lin`!

42 Jo dsifí` lajob ca`láang` i` dseañu` do, jo jo` e liiñ` jii` coo` jóng.

43 Jo mi` cangí` jo, ca`iib` Jesús júu` i` dseañu` do e nidséiñ`, jo eám` ca`iir` 'goo` quiáiñ` do jo lalab casí`r`:

44 —Fii`i` nu` e jii` jaang` dsea` ja` ii` nifi` lajalé` e calí` na; lico' güjjeaang` uó' fí` quini` jmidsea` lí` laco' tíing` dsea` góo`oo' dsea` Israel, jogui` liing` ee` nigüicá` quiá'` e ca`láam`ba' lí` laco'gui ta` caquiú'` Moí` maliñ` gui eáang', jo lajoba' niliñi` dsea` e nica`láam`ba' lajii` jmohuú'` e lami` lin`.

45 Jo cangám` i` dseañu` do, dsu' cajmea`bre júu` lajiim` dsea` lajii` e calí` do. Joba' Jesús jo` lí`r` fa' ngí` guir` dseáng` fí` lí` teáng` dsea` eáang', jo fí` caluub` fii` jii` ja` guir` fí` lí` ja` ii` 'ga' lí` dsea` jøø` quiá'r`; dsu' car` jii` jo dseáng` dsilím`bi` dsea` i` 'nó' quiá'r`.

2

Mi` cajmi`leáng` Jesús jaang` dseañu` i` caang` tii`

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Jo mi~ cangî`gui tú~ 'ní` jmiî~ lajo, cangám~tu Jesús fí` Capernaum. Jo mi~ caliñi` jaléng` dseá e liing` jié` fí` lí` nitáang` dseá do,

2 joba' ladsifi' lanab caseáng' fíing` dseá e fí` 'núú' lí~ iuung` Jesús e guiar` júu` quía~ Fidiée~, jo júi~ jo` íng`gui dseá fí` o'nú` quía~ e 'núú' do, co' i` 'leáam` dseá teáang~ e fí` dsíi` jo.

3 Jo lajee` jo caguilíng` quiúung` dseañu` i` dsíing` jaang`gui dseañu` i` caang` tii~.

4 Jo dsuco' eáam` fíing` dseá i` teáang~ do ie~ jo, joba' ja` cuøong` fa' e nidsijéeiñ` i` dseá dsée~ do cati' quini` Jesús. Joba' caneáar` capi~ fí` yú` 'núú' dseáng~ e lí~ iuung` Jesús cóo~ jaléng` i` dseá do, jo fí` job cajgiéer` e 'ma` lí~ dsíing` i` dseá dsée~ do carti' quini` laco' sing` Jesús.

5 Jo dsifi' mi~ calilí` Jesús jial dseáng~ já~ liing` jaléng` i` dseá do júu` quía~r~, joba' cajíñ~ casí~r` i` dseá dsée~ do lala:

—Jóo`o, nica'ím~baa dsee` quíi~.

6 Jo mi~ cajíng~ Jesús lajo, joba' i` liing` tifa' quía~ júu` quia~ ta~ quía~ dseá Israel i` teáang~ do ie~ jo canaaíñ` í` dsíi`:

7 “¿Jial teá` dsíi` i` dseañu` na e fé'r` lana? Co' jalé` e fé'r` na, júu` gab` líi` fí` quini` Fidiée~, dsuco' dseáng~ lajii~ Fidiée`bing` cuøong` lí` íng` dsee` quía~ dseá.”

8 Jo dsu' dsifi' lajob calilí` Jesús lajii~ e í` dsíi` i` dseá do, joba' casí~reiñ` do lala:

—¿Jiali' í` áa' 'nú` lana?

9 ¿E~ e liing` 'nú` e ja`gui huíng` nifíi` i` dseá caang~ tii~ na? ¿Su nifíi`ire: “Nica'ím~baa dsee` quíi~”, o'si nifíi`ire é: “Ráan~ jo ngi~, jo quíe~ uø' e 'ma` lí~ dsíin` na”?

10 Jo dsu' lana jnea~ ni'éé`e 'nú` e jneab~ cagá`a fí` nifíi` e líin`n jaang` dseá jmigüü` e oo`baa ta~ fí` jmigüü` la e ni'ín`n dsee` quía~ dseá.

Jo mi~ cangî` e cajíñ~ lajo, joba' casí~r` i` dseá caang~ tii~ do lala:

11 —Jnea~ fíi` i` nu~, ráan~ jo quíe~ e 'ma` lí~ dsíin~ na jo guóng' fí` quíi~.

12 Joba' dsifi' ladob caráang~ i` dseá caang~ tii~ do, jo cacór~ e 'ma` lí~ lami~ dsíin~ do la ní jaléng` i` dseá i` teáang~ do ie~ jo. Jo mi~ cangá~ jaléng` i` dseá do lajii~ e calí~ do, joba' lajiiim`bre cango'gó` dsíi` jo canaaíñ` jmiféiñ` Fidiée` jo fé'r`:

—Dseáng~ júi~ cóo` ya' ja` mí` cane`naa' lajii~ e nicalí~ jmiî~ na.

Mi~ cató~ Jesús jaang` dseañu` i` sii` Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Jo mi~ cangî` lajo, cangób~tu Jesús fí` 'ni` guíeé` e née` fí` Galilea do. Jo lajee` táaiñ` fí` jo, dseáng~ eáam` dsilíng` dseá, joba' e`bre jaléng` dseá i` guilíng~ do júu` quía~ Fidiée`.

14 Jò lajee` e iuung` Jesús fí` ngóor` fí` lí` jíé`^, cangáin` jaang` dseañ` i` sii` Leví, jóo` jaang` dseañ` i` sii` Alfeo, e guiin` do fí` cõõ` lí` mir` cuu` e catiing` dseata` i` guing` fí` Roma, cõ` líiin` do nodsicuu`. Jõba` casí` Jesús i` dseañ` do lala:

—Leví, má`aa` cõõ` jnea`.

Jõ dsifí` ladob carõõ` Leví jõ cangõ`bre cõõ` Jesús.

15 Jõ mí` cangí` jõ, Leví catõr` Jesús e nidsé` dseá` do e nidsihér` fí` quiáin`. Jõ fí` jõ niguing` dseá` do gõr` colliing` cõõ` jaléng` dseá` i` ngí` cõõ`r` jogui` cõõ` i` fíng` dseá` i` mí` cuu` quiá` dseata` guing` fí` Roma jogui` cõõ` jaléng` dseá` i` jíéng`gui i` sea` júu` i` røong` dsee` cajo.

16 Jõ mí` cangá` jaléng` dseá` Israel i` líing` dseá` fariseo cõõ`gui jaléng` tifa` quiá` júu` quiu` ta` quiá`r` e Jesús guiin` gõr` colliing` cõõ` jaléng` i` dseá` do, jõba` cajmingí`r` i` dseá` quiá` Jesús do jõ casí`reín` do lala:

—¿Jialí` gõr` tifa` quí`na` colliing` cõõ` jaléng` `ná`^ nodsicuu` cõõ`gui jaléng` dseá` caguiaang`gui i` sea` júu` i` røong` dsee`?

17 Jõ mí` canúu` Jesús lado, jõba` cañíir` quiá` i` dseá` do lala:

—Jaléng` dseá` i` guiúng` ja` `neáin` tímíí`, dsu` jaléng` dseá` dsée`bing` i` `neáng` í. Jõ jnea` ja` cagá`a` fí` jmigüü` la fa` e caga`nén`n` jaléng` dseá` i` ée` guíú`, dsu` jaléng` dseá` dsee` dseá` quí`bing` i` caga`nén`n`.

Mí` cajmingí` dseá` Jesús uii` quiá` jalé` ayuno

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Jõ cõõ` née` cajmée` ayuno jaléng` i` dseá` i` ngí` cõõ` Juan i` seáang` dseá` jmií` cõõ`gui jaléng` i` dseá` i` líing` dseá` fariseo. Jõ lajee` jõ, caguilíng` i` líing` dseá` fí` lí` táang` Jesús jõ cajmingí`r` dseá` do lala:

—Jaléng` i` dseá` quiá` Juan i` seáang` dseá` jmií` cõõ`gui jaléng` dseá` fariseo jmóo`bre ayuno, jõ ¿jialí` jaléng` dseá` quí` `nu` ja` jmóor` lajõ?

19 Jõba` cañíí` Jesús quiá` i` dseá` do lala:

—Ja` cuøong` nijmé` ayuno jaléng` dseá` i` simíing` quiá` cõõ` lí` cung` guo` dseá` lajee` seeng` i` siming` i` cung` guó` do cõõ`r`; cõ` lajee` siseáng` i` siming` do cõõ` i` dseá` simíing` do, ja` cuøong` fa` nijmé` i` dseá` simíing` do ayuno.

20 Jõ dsu` cõõb` mí` nití` í` e nisáin` i` siming` i` cung` guó` do, jõ joguib` mí` niguiée` jmií` e nijmé` dseá` ayuno.

21 `Jõ jíí` jaang` dseá` to`r` cõõ` `mí` e yúu` cõõ` ca`ná`^ `mí` e `míí`, dsuco` song cajméer` lajõ, jõba` nijóm` e `mí` e `míí` do jogui` ni`guí`bi e `mí` e yúu` do cajo, jõba` lí` lí` jmiguiú`gui ni`guí`b` jóng.

22 Jo lajobji cajo, ja` guie` dsea` mee` e laco` guina` co` fi` coo` dsii` loo` jo` e yuu`; dsuco` song cajmeer` lajo, joba` ni`guiba` do jo` nidsi`ib` e mee` do jogui` ni`fim` e loo` jo` do cajo. Jo co` lajob` hi`, joba` guigu` e nigui` dsea` e mee` laco` guina` co` do fi` coo` dsii` loo` jo` e miib`, jo lajoba` ja` dseang` fa` e ni`guif` e loo` jo` do o`gui` fa` e nidsi`i` e mee` do cajo.

Mi` ca`eeng` dsea` quia` Jesus` laa` quia` cui`iee`

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Jo coo` ya` ie` jmi` e jmi`ing` dsea` goo` Jesus` dsea` Israel, jo` cagui` dsea` do coling` coo` jaleng` dsea` quia`r` fi` coo` guiee` li` sijnea` cui`iee`. Jo` jaleng` i` dsea` quia`r` do mi` canghi` fi` jo, canaain` eei` laa` quia` e cui`iee` e sea` do ie` jo.

24 Joba` jaleng` dsea` Israel i` ling` dsea` fariseo cajming`r` Jesus` lala:

—Janu`, ¿jiali` jmoo` dsea` quia` lana?, co` ja` cuoong` jme` dsea` Israel e lana mi` jmi` e jmi`ing`naa`.

25 Joba` canii` Jesus` quia` i` dsea` do lala:

—¿Su` jii` coo` ya` ja` mi` ca`f` nu` fi` ni` ji` quia` Fidié` li` fé` e` cajmee` dseata` Davi` ie` mali` do coo` ya` lajee` e jmi`aang` dsea` do coo` dsea` quia`r`?

26 Jo` ie` jo` jaang` dsea` i` sii` Abiatar` hiin` jmidsea` laniing`, dsu` i` dseata` Davi` do ca`f` bre fi` dsii` nu` Fidié` jo` cagob`bre e ini` güeang` quia` Fidié` e si`f` dseang` lajii` jmidsea`bing` cuoong` li` do; jogui` cacuob`bir cajo jaleng` i` dsea` i` ngoling`gui coo`r` do e cagoin` do.

27 Jo` cajing`gui Jesus` cajo:

—E jmi` e jmi`ing` dsea` cajmee` Fidié` e laco` nijmicoo`r` dsea` jmigüfb`, jo` o` yaang` dsea` jmigüf` caguir` e jmi` jo` e laco` nijmi`in`.

28 Jo` uii` lajoba` e jnea`, i` cagüeng` fi` jmigüf` la e gaa`a` fi` nifi` e lin`n` jaang` dsea` jmigüf`, seab` fi` quie` e quia`u` ta` lajee` e jmi` e jmi`ing` dsea` goo` dsea` Israel.

3

Mi` cajmi`leang` Jesus` jaang` dsea` i` caang` guoo`

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Jo` mi` cang` jo, coo` jmi` ca`fb`tu` Jesus` fi` coo` dsii` gua` quia` dsea` goor` dsea` Israel, jo` fi` job` ni`iuung` jaang` dseanu` i` caang` coo` guoo`.

2 Jo` ie` jo` i` fiim` dsea` siteein` Jesus` fi` e gua` jo` e li` laco` nijoor` su` nijmi`leang` dsea` do i` dsea` dsée` do` nia` ie` jmi` e jmi`ing` jaleng` dsea` goor` dsea` Israel, co` fing` cajmee` dsea` do lajo, lajoba` hiin` e nili`r` e ni`ning`nein` fi` quini` dseata`.

3 Jo` mi` cangang` Jesus` i` dseanu` i` caang` guoo` do, dsifi` lajob` casi`rein` do lala:

—Ráan^l jə sɪŋ^l uø^l e guiá^h jóo^l do.

4 Jə mɪfɪŋ^g cajmɪŋɔ̄^r jaléŋ^h ɪ dseá ɪ teáang^g do ie[~] jə, jə casí^l-reiñ^l do lala:

—¿E[~] í' óo' 'nú^h e cuøŋg^g lilí^l mĩ[~] jmi[~] e jmi'íng^l jneaa[~]aa^l, dseá Israel? ¿Su e guiá^h ofa^l e ja^l dseem^l é? ¿Su 'né^h e nijmi'leáang^hnaa^l jaang^g dseá rú^hnaa^l jee[~] jmohuí^l, o^{si} e nibiing[~]naa^r é? Dsu^l jaléŋ^h ɪ dseá do tiib^g cajer^l.

5 Jə lí^h cajøŋm^g Jesús jaléŋ^h ɪ dseá ɪ teáang^g lacúŋg^l lajiiŋ^g do, jə caliguíim^gbre quiáin^l do, jəgui^l fí^lbi cajer^l cajo, co^l dseáng^g ja^l iing[~] jaléŋ^h ɪ dseá do ningám^hbre. Jəba^l lalab casí^r ɪ dseañu^h ɪ caang[~] guoo^l do:

—Níi^l guoo^h, dseañu^h.

Jəba^l cani^hbiñ^l do guoor^g e caang^g do, jə ladsifí^l lanab ca'lóo^g.

6 Jə mĩ[~] cangá^g jaléŋ^h ɪ dseá Israel ɪ líing^g dseá fariseo ɪ teáang^g do ie[~] jə jalé^h e calí^g do, dsifí^l mĩ[~] tí^l lí[~] ca'uøøiñ^h fí^l jə, jə canaaín^h siiiñ^h cóo^l jaléŋ^h dseá quiá^l dseata^h Herodes e quiá^l jial nijmér^g e laco^l nijngáin^l Jesús.

Mĩ[~] caseáng^l ɪ fiing^g dseá fí^l 'ni^h guiée^l Galilea

7 Jə mĩ[~] cangí^g jə, cangób^gtu Jesús coliiŋ^g cóo^l jaléŋ^h dseá quiá^r fí^l 'ni^h guiée^l Galilea, jogui^l ɪ fiim^g dseá seeng^g lacaang^g fi^h lí[~] se^l Galilea ngoliin^g laco^l ngoo^l dseá do.

8 Jə mĩ[~] caliñí^l jaléŋ^h dseá quiá^l jalé^h e guiá^h e jmoo^l Jesús, ɪ fiim^g dseá cajaliñ^h cajajøøiñ^h dseá do; cajaliŋg^h jaléŋ^h dseá ɪ seeng^g fí^l Jerusalén, jogui^l lacaang^g fi^h jíe^h lí[~] se^l Judea, jogui^l lí[~] se^l Idumea, jogui^l jaléŋ^h dseá ɪ neáang^g lí^h lí[~] guiée^l laco^l iu[~] gua^l Jordán, jogui^l jaléŋ^h dseá ɪ seeng^g fí^l fi^h Tiro cóo^lgui^l fí^l fi^h Sidón.

9 Jə casí^l Jesús ɪ dseá quiá^r do e nijméin^l do quijí^l coo^l móo^l e ni'ír^h e lí^h laco^l ja^l nictúin^l eáang^g fí^l jee[~] ɪ dseá 'leáang^g do;

10 dsuco^l Jesús dseáng^l ɪ 'leáam^g dseá dsée^l ɪ nicajmi'leáaiñ^g, jəba^l jaléŋ^h dseá dsée^l dseáng^l dsiquiéiñ^g e güim^lbre dseá do.

11 Jogui^l jaléŋ^h ɪ dseá dsée^l ɪ jée^l ɪ 'ling^h quiá^l laco^l mĩ[~] níin^g Jesús, dsifí^l lajob sí^r uø^l jni[~] fí^l quini^h dseá do jə oor^g teá^l jə fé^r lala:

—'Nu^h lin^l ɪ Jóo^l Fidiée^h camíŋg^l do.

12 Jə Jesús cajmi'leáam^gbre ɪ dseá dsée^l do, jə jíim^gbre ɪ 'ling^h do jogui^l quiu^lreiñ^l ta^h e ja^l níféiñ^h do cuaiñ^h quiá^r 'ñia^r fí^l quini^h dseá.

Mĩ[~] caguíng^h Jesús dseá guitúung^g quiá^r

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Jə mĩ[~] cangí^ggui lajo, cajgóo^g Jesús fí^l coo^l yú^h mó^h, jə fí^l job cató^r ɪ fiing^g dseá e laco^l niguiñ^h ɪ jaléŋ^h ni'uíng^g dseá quiá^r. Jə lajee^h e nicaseáin^l lajiiñ^h e fí^l yú^h mó^h do,

14 caguín^h lajee^h jaléng^h i dsea^h i teáng^h do ie^h jo guitúung^h dsea^h i nisín^h cuaiñ^h quiá^h r^h e laco^h nidsiguiain^h do júu^h quiá^h Fidié^h jee^h jaléng^h dsea^h jmigüü^h; joba^h i dsea^h i calisír^h dsea^h apóo^h, e guóng^h dsea^h si'neaang^h quiá^h Fidié^h i quie^h júu^h quiá^h r^h.

15 Jogui cacuø^h reiñ^h do ta^h e quií^h r^h jmií^h e ni'uóin^h jaléng^h i 'ling^h i jée^h quiá^h dsea^h.

16 Jo lalab sií^h i dsea^h guitúung^h i ca'naaiñ^h do: jaang^h i sií^h Simón, jo mi^h cangir^h cóo^h Jesús calisír^h Tí^h;

17 jaang^h gui i sií^h Tiáa^h cóo^h gui jaang^h rúin^h do i sií^h Juan, jo laji^h huáaiñ^h do líiñ^h jóo^h jaang^h dseañ^h i sií^h Zebedeo, jo mi^h cangir^h cóo^h Jesús laji^h huáaiñ^h do calisír^h Boanerges, e guóng^h jóo^h Ji^h Güiñiá^h;

18 jaang^h gui i sií^h Dí^h, jaang^h gui i sií^h Lii^h, jo jaang^h gui i sií^h Bartolomé cóo^h jaang^h gui i sií^h Mateo, jogui jaang^h gui i sií^h Mó^h, jo jaang^h gui i sií^h Tiáa^h, jóo^h jaang^h dseañ^h i sií^h Alfeo, jogui jaang^h gui i sií^h Tadeo cóo^h jaang^h gui i sií^h Simón i líing^h dsea^h celote,

19 jo catí^h lí^h cadséng^h gui Judas Iscariote i cajáng^h Jesús fi^h jaguó^h dsea^h i cajnga^h quiá^h r^h.

Mi^h cacuø^h dsea^h dsee^h Jesús e jmóor^h ta^h la'eáang^h cóo^h fii^h i 'ling^h

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Jo mi^h cangi^h gui lajo, ca^h í^h tu Jesús fi^h cóo^h dsíí^h sinúu^h, jo dsifí^h lajob caseáng^h tu dsea^h i 'leáang^h e jíí^h o^h cuø^h fi^h dól^h gui dsea^h do colíing^h cóo^h dsea^h guitúung^h quiá^h r^h.

21 Jo mi^h caliñi^h i dsea^h rúng^h Jesús e jo, joba^h cangoliiñ^h e cangotéer^h dsea^h do ladsifí^h lado, co^h fé^h r^h e ningaam^h biñ^h.

22 Jogui lajobi cajo, lalab fé^h jaléng^h tifa^h quiá^h júu^h quiu^h ta^h quiá^h dsea^h Israel i jalíng^h catí^h Jerusalén jo cajíñ^h:

—La'eáang^h cóo^h bí^h quiá^h Beelzebú i líing^h fii^h jaléng^h i 'ling^h, la'eáang^h í^h bing^h tíing^h i dseañ^h na e uóoiñ^h i 'ling^h i teáang^h dsíí^h dsea^h.

23 Joba^h cató^h b^h Jesús jaléng^h i dsea^h do, jo casí^h reiñ^h do cóo^h júu^h já^h e lafa^h júu^h cuento jo lalab cajíñ^h:

—¿Jial lí^h Satanás niguiñ^h 'ñia^h r^h?

24 Jogui fa^h dsea^h i seeng^h fi^h cóo^h fií^h, jo nilí^h e 'ní^h níing^h rúin^h lajee^h la'ó^h yaaiñ^h, joba^h ja huøø^h nité^h e seeng^h dsea^h e fi^h fií^h jo, ¿já^h já^h?

25 Jogui lajobi fa^h cóo^h sinúu^h quiá^h dsea^h lí^h seeiñ^h mii^h, ja^h cuø^h fi^h fa^h e seeiñ^h juguiú^h fi^h jo, ¿já^h já^h?

26 Lajobi líi^h cóo^h Satanás i líing^h fii^h i 'ling^h do; cofa^h caliséiñ^h mii^h jogui catíñ^h cóo^h i 'ling^h i líing^h la'ó^h 'ñia^h r^h do, joba^h ja^h røø^h niguií^h líng^h quiá^h r^h, co^h ni'íim^h bre conguaí^h jóng, ¿já^h já^h?

27 'Jogui lajobi cajo jíí^h jaang^h dsea^h lí^h r^h í^h fi^h dsíí^h sinúu^h e nidsijméer^h í^h quiá^h jaang^h gui dsea^h i bí^h gui dsíí^h laco^h í^h; co^h la'uii^h jang^h 'né^h e ni'ñúm^h bre i dsea^h í^h, jo joguiba^h nilí^h r^h e nijmér^h í^h jóng.

28 'Jō jnea~ jmitaa^ óo'na' e cuóom` li'íing~ Fidiée~ dsee~ quíá~ jaléng` dsea` uii~ quíá~ jalé` e nicajméer` cóo~gui jalé` e nicafé'r,

29 dsu' song ii~gui fé` ga` uii~ quíá~ Jmigu' quíá~ Fidiée~, jōba' dseáng~ jō` ni'ím~ Fidiée~ dsee~ quíá~ i dsea` f, cō' latab~ niróin` dsee~ jóng.

30 Jō lanab jíi~ líi' júu^ e casí~ Jesús i dsea` do ie~ jō uii~ e féin` do e jée' i 'líng` quíá~r~.

Mi~ cajíng~ Jesús i~ niquiá~r^ jogui i~ rúin`

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Jō mí~ cangí jō, jō lajee~ e iuum~bi Jesús fí' dsíi' e sinúu^ do, mí~ caguié~ niquiá~r^ cóo~gui jaléng` rúin`. Dsu' jíi~ caluub~ cajein` do, cō' eám' fíing' dsea` teáng~ dsíi' e sinúu^ jō ie~ jō. Jōba' casíin` jaang` dsea` i sí'f' cangote' Jesús.

32 Jō i dsea` i neáang' lacúng' lajíing` lí~ sing' Jesús casí~r~ dsea` do lala:

—Nab nicagüéng~ niquíi^ cóo~gui jaléng` rún` dseañu` cóo~gui rún` dseamí` e 'náiñ' 'nu', jō nab teáiñ~ calu~ lana.

33 Jōba' cañíi` Jesús quíá~ i dsea` do lala:

—¿I líing~ 'nú' i líing' niquié` e jogui jaléng` rún`n?

34 Jogui cajóin~ i dsea` i neáang' lacúng' lajíing` lí~ guiiñ~ do jō cajín~:

35 —Cō' lí^ doñí' ii` dsea` i jmóo` dseáng~ lajíi~ ta~ e iing~ Fidiée~, jōba' i dsea` f'bing' i líing' rún`n jogui f'bing' i líing' niquié` e cajo.

4

Cōo` júu^ já~ lafa' júu^ cuento quíá~ mí~ bí dsea` mijú`

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Jō cóo~gui née~ canaang~tu Jesús e e'r dsea` júu^ quíá~ Fidiée~ fí' 'ni` e guíéé' do. Jō dsuco` i fíim' dsea` caseáng~tu e fí' jō, jōba' lajee~ jō ca'fb~tu Jesús fí' dsíi' cóo` móo' e sí' e 'ni` e guíéé' do, jō fí' jōb caguár' lajee~ e jaléng` i dsea` caguiaang~ do teáiñ~ fí' 'ni` e guíéé' do e núur` júu^ quíáin~ do.

2 Jō fí' jōb canaang~ Jesús ca'e'r jaléng` i dsea` do jmiguíu' júu^ já~ lafa' júu^ cuento, jō lalab fé'r e sí'r i dsea` do:

3 —Janú', núu~na' jalé` e nifá~a la: Cōo` ya' cagüi'íi' jaang` dsea` quie' mijú` e ngojñir~ jma~.

4 Jo lajee` ngóor` jnir` jma` quiá'r, e liing` e mijú` do cajiú` fí lí` ngóo' fí, jo jiub` cøong` lajo caguiliing` ta' jo cagó`bre' e mijú` do.

5 Jogui sea`bi e mijú` do e cajiú` fí jee` cuu` fí lí` ja` 'leáang` guóo` née'; jo e mijú` jo lajmináb` ca'íang`, co' ja` 'leáang` 'mii` née' guóo`;

6 jo dsu' mi` cangáng` iee`, cacám` jo caliquiú`b), co' ja` 'ga' lí` jmó` sea` quiá`.

7 Jo e liing`gui e mijú` do cajiú` fí jee` 'matóo', jo co' eáang`gui cacuáng` e 'matóo' do jo niúm` ca'uíng` quiá` e mijú` e ca'íang` do, joba' e mijú` do dseáng` ja` e cacuøb`.

8 Jogui e liing`gui e mijú` do cajiú` fí lí` jlo` uø, joba' jlob` cacuáng`; jo e liing` cacuø` lí'gui treinta lacamí`, jogui e liing`gui cacuø` lí'gui sesenta lacamí`, jogui e liing`gui cajo cacuø` latí` cien mí` lacamí` do.

9 Jo cajíng`gui Jesús casí`r` i dsea` do:

—Jaléng` nú`, dsea` sea` loguá`na', núu`na' e júu` na.

E` uiing` e cacuø` Jesús jalé` júu` já` lafa' júu` cuento

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Jo mi` cangí` jo, mi` caje` Jesús `nia`r, jo jaléng` i dsea` i neáang` cáang` laco' guiin` do colliing` cóo` jaléng` dsea` guitúung` quiá`r` cajmingí`r` dsea` do e` guøng` e júu` e cajín` do e lí' lafa' júu` cuento.

11 Joba' cañí` Jesús quiá` lajaléin` do jo lalab casí`rein`:

—Ngíim` 'nú` e cuø` Fidié` e ní`na' jialco' quie` Fidié` nifí` quiá` dsea` e ja` mí` ní` dsea` jmigüf` lamí` jéeng`gui; dsu' jaléng`gui dsea` i ja` mí` íng` júu` quiá` Fidié`, núur` e júu` do la'eáang` cóo` júu` e lí' lafa' júu` cuento.

12 Co' lajobj fé' fí` ní` jì` quiá` Fidié` cuaiñ` quiá` jaléng` i dsea` f`:

Jo dsu' nañí` fa' jialgui la jóør, dsu' ja` ninír`,
jogui nañí` fa' jialgui la núur, dsu' ja` ningáin`,
e laco' i dsea` la'f` ja` niquí` jíng` yaaiñ` fí` quinií`,
jo o'gui jnea` ní`ín`n dsee` quiá`r` cajo.

Mi` cajíng` Jesús e` guøng` e júu` quiá` i dsea` bí` mijú` do

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Jo cajíng`gui Jesús casí`r` jaléng` i dsea` do:

—¿Su ja` ngáng` 'nú` e júu` já` e lí' lafa' júu` cuento la? Jo ¿jial ningáng`na' e caguiee`gui do song ja` ngáng`na' e la?

14 Jo lalab guóng` e júu` la: I dsea` i jni` e mijú` do lliin` lafa` jaang` dsea` i jmoo` ta` guia` júu` quia` Fidiée` cuain` quia` Dsea` Jmaang`.

15 Jo i liing` dsea` lliin` laco` lii` e mijú` e cajiú` fi` guia` fi` do, co` núur` e júu` jo, jo mi` ningi` jo, dsifi` lajob` guiee` Satanás, jo fb` jmoo` e fim` tu dsír` lajii` e júu` e nicanúur` do.

16 Jo i liing` gui dsea` lliin` laco` la lii` e mijú` e cajiú` fi` jee` cuu` li` ja` 'ga` lí` guoo` sea, co` i dsea` i núur` e júu` quia` Fidiée` do, jo ladsifi` íaam` dsír` e in` e júu` jo.

17 Jo dsuco` ja` mi` ca'ing` guir dseang` e ngocang` dsír` e júu` jo, joba` ja` huoo` té'r` e ja` lliin`; jo mi` dsing` e e'go e huing` o'si e 'ni` ní` dsea` quia` é uí` e cuin` Dsea` Jmaang`, joba` jgiem` dsír` coo` e júu` jo.

18-19 Jogui i liing` gui dsea` lliin` laco` lii` e mijú` e cajiú` fi` jee` 'matoo` do, co` lico` núur` e júu` quia` Fidiée` do, jo dsu` eang` gui guing` dsír` jial nili`r` jalé` e 'né`, jogui eám` jmigooi` yaaín` e dsinaín` cuu` coo` gui jalé` e sea` fi` jmiú` la. Jo lajaléb` e jo jmoo` e túb` tur e júu` jo, jo ja` ee` ta` íing` quia` e ja` calin` e júu` jo co` ja` ee` dsicuáng` quia`.

20 Dsu` i liing` gui dsea` núur` e júu` quia` Fidiée` do, jo jab` lliin` e júu` jo, jo guiáb` uing` quia`r, jo i dsea` la'bing` liing` laco` lii` e mijú` e cajiú` fi` li` jlo` uo` do. Jogui i liing` gui i dsea` la' lliin` laco` e mijú` e cacuo` treinta lacamí` do, jo i liing` gui liing` laco` e mijú` e cacuo` lí` gui sesenta lacamí`, jogui i liing` gui liing` laco` e mijú` e cacuo` laji` cien lacamí` do.

Coo`gui júu` ja` lafa` júu` cuento quia` jial mi` jmijneá` dsea` ji`

(Lc. 8:16-18)

21 'Jogui fi` biguii` 'nú` cajo: Ja` ee` uing` sea` e sí` dsea` coo` candii` mi` canu` fi` dsí` coo` caja o'si fi` coo` li` cõong` é, dsuco` coo` li` níib` 'né` sí` do e laco` cuõong` jneá` guia` fi` latõong` sinú`.

22 Jogui lajob` lii`, co` jii` coo` sea` e si` maang` fa` e ja` too` jmi` niliini` dsea`, o'gui jii` coo` júu` e ja` mi` ní` dsea` jéeng` gui fa` ja` too` jmi` e niliini`r`.

23 Joba` fi` i 'nú`, ii` 'nú` dsea` sea` logua`na`, nuu`na` jalé` e júu` na.

24 Jo mi` cangi` jo, lalab cajing` gui Jesús casí`r` i dsea` do jo cajin`:

—Quié`na` cuante lajii` e nuu`na`; co` lafa` coo` e guia` 'nú` í`, coo` e job` cajo e niguiá` Fidiée` í` ee`go nicuó`r` 'nú` jo car` jii` lii`bi lajo nicuó`r` 'nú`.

25 Dsuco` i dsea` i sea` quia`, jmiui`guii` niini` e nilisea`, joba` laliim` nilisea` quia`r; jo dsu`gui i dsea` i ja` sea` quia`, nigüeáb` lajii` capi`jiu` e sea` quia`r` do.

Coo`gui júu` ja` lafa` júu` cuento quia` mijú` e cuaang`

26 Jo cajim` bigui Jesús cajo:

—Mi` quie` Fidiée` nifi` quia` dsea`, lii` la lii` quia` jaang` dsea` i ta` mijú` fi` nú` uo`.

27 Jo mĩ ningî e cajnr̃ e mijú do, jo nidsém bre fí quiá r̃. Jo mĩ nití tú ní jmĩ lajo, nidsí ee tur fí lí cató r̃ e mijú do, jo lacoo jmĩ jneá jogui lacoo jmĩ nuu cuaam ba do, dsu i dsea i cajnr̃ do ja ñir̃ jial e cuaang,

28 co' ñiab' guóo uó e jmóo e cuaang do: co' la'uiĩ nijnéng sá quiá, jo mĩ ningî jo nijáa lí quiá, jo mĩ cangî joguiba' nicuó offĩ.

29 Jo mĩ lí e nicaroo e offĩ do, joba' nidsicu bre, co' lí r̃ e nicatí í e nisitím ba do.

Coo'gui júu^ já lafa' júu^ cuento quiá coo' mijú e sii` mostaa^

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 Jo cajng̃ gui Jesús:

—¿Jial ñing na' e líi mĩ jaang dsea que Fidié nifi quiá r̃? Jogui ée cóo cuóong nicóong naa'?

31 Jo mĩ que Fidié nifi quiá dsea, líi lafa' e mijú e sii` mostaa^ e jni dsea. Jo e mijú jo dseáng pí^gui lajee lajalé^ mijú e sea fí jmĩgüf,

32 dsu' fng cajnr̃ dsea, dseáng féb^ eáang cuaang, co' fé^gui eáang lajee lajalé^ onuu, jogui cóob^ guo^ quiá uíng cajo e cuóong gua' jaléng ta' sĩ re' fí yá^ jee i^ quiá.

E` uing e cajng̃ Jesús e júu^ já do e líi lafa' júu^ cuento

(Mt. 13:34-35)

33 Jo lajob ca'e Jesús jaléng dsea júu^ quiá Fidié e quijgeáng jalé^ júu^ já e líi lafa' júu^ cuento lí^ cartí calíng mogui dsea e jo ningáng guir guiá.

34 Jo dseáng ja e bre dsea júu^ quiá Fidié e ja quieeng e júu^ lajo. Dsu' lajalé b^ e guóng e júu^ do jma bre júu^ condsée i dsea guitúung quiá r̃ do mĩ neaaiñ coling lí ja seeng dsea jíéng.

Mĩ cajmée Jesús e ca' uáang e íi' guí jogui e ca' uáang e róo jmĩ

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Jo ñia' ie jmĩ jo, mĩ tí lí ca' í núu^, casí Jesús jaléng i dsea guitúung quiá r̃ do lala:

—Máaa' fí lí^ lí' ngóo cataang e guíe la.

36 J_ob^a laj_ob cajm^{éer}: caseáam^{bre} i f^{ing} d^{ea} j_o cangó^{bre} có^o i d^{ea} quiá^r do, j_o cangotáaiñ^{fi} dsí^í có^o móo^o e nisi^í do, j_ogui cangotáam^{bigui} d^{ea} jiéng^{fi} dsí^í túⁿⁱ móo^o e jié^{gui}, j_o cangolíim^{biñ} do có^o r^{cajo}.

37 J_o lajee^{ningolíin} ni^{jmiib} mi^{canaang} h^{guí} e teá^{eáang} j_ogui canaang^{r_o} jmi^{cajo}, j_o catí^{dsíí} móob^{nicanaang} dsi^a jmiⁱ.

38 J_o lajee^{j_o güiim} Jesús ngóor^{lí} to^{mií} e móo^o do e sijnuuiñ^{dse} có^o to^{mií} dsíng^{gui}. J_ob^a cangoñiñ^{dse} do ladsifí^{lado} j_o casí^{reiñ} lala:

—iTifa[!] ¿Su ja^{dsi} gó^o o[!] e nicanaang^{dsi} am^{baa}?

39 J_ob^a caró^o Jesús j_o caqui^r ta^e guí^{do} j_o cajíñ[:]

—iCati[!]

J_ogui caqui^r ta^e jmiⁱ do j_o cajíñ[:]

—iJmi^{uáang} u[!]

J_o ladsifí^{ladob} ca^{uáang} e í^{guí} có^o guí^e r^o jmiⁱ, j_o tiib^{caí} jóng.

40 J_o mi^{cangí} j_o, lalab cajíng^{Jesús} casí^r i d^{ea} guitúung^{quíá} do:

—¿Jiali^{eáang} gó^{na}? ¿Su ja^{ja} já^{mi} calí^m bi^{lají} júu^{quíe}?

41 J_o mi^{canúu} i d^{ea} guitúung^{do} laj_o cafóm^{bre}, có^o ja^{nir} jiali^{cajíng} d^{ea} do lado, j_o canaañ^{jmíng} rúin^{lajee} yaaiñ^{j_o fé}:

—¿I^{dseañ} la e la quíe^{gui} tí^{guí} có^o jmiⁱ núu^{júu} quiá^r?

5

Jaang^{dseañ} i teáangⁱ ling^{dsíí}

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 J_o mi^{cangí} j_o, caguié^{Jesús} có^o i d^{ea} quiá^r do fí^{lí} lí^{ngóo} cataang^e guíe^{do} e fíⁿⁱ guóo^{uó} lí^{se} Gerasa.

2 J_o mifíng^{mi} tí^{lí} cajgáng^{Jesús} e fí^{yá} e móo^o do, cangoquíeeng^{fí} lí^{siñ} jaang^{dseañ} i teáangⁱ ling^{dsíí}. J_o i d^{ea} añ^{do} lí^{nijar} fí^{codsiib},

3 có^o fí^{j_ob} fí^{lí} guíñ^{. J_o jí} jaang^{dseañ} jaⁱ mí^{calí} fa^e nicasang^{neñ} o^{gui} i^{mí} calí^{fa} ni^{núng} neñ^{có} ní^{cadena} cajo.

4 J_o jmigui^b ya^{nicajm^é} d^{ea} quií^e e ni^{nú} r^{guotiñ} do có^o e ñí^{j_o}, dsu^{dsifí} lado fíñ^{do} j_o dseáng^{jí} jaang^{ja} i^{mí} catée^{quíá}.

5 J_o i d^{ea} añ^{do} uó^o jmí^b ngir^{fí} lacaang^{jee} mó^o j_ogui lacaang^{fí} lí^{si'aang} jaléng^{lí} e óor^{j_ogui} e jmihuíng^{ñia} có^o cu^u.

6 Dsu^{mi} tí^{lí} cangáñ^{Jesús} e huí^m bi^{dsifí} laj_ob cacuí^r, j_o cangoquíeñ^{fí} lí^{sing} d^{ea} do j_o casí^r uó^{j_onir} e jmiféñ^{dseañ} do,

7 j_o lalab casí^{reiñ} e dsíng^{teá} óor[:]

—iJesús, Jóo' Fidiée' dsea` guing` ñiff, ja` jmiguín` jnea`; jo mñi`i` nu` jmi'ee' fí' quini` Fidiée' e ja` jmihuñ` jnea`!

8 Jo cajíng` i dseañu` i iuung` i 'ling` dsí' do lado, co' Jesús nicanaañ` quiar` ta` i 'ling` do jo cajín` lala:

—i'ling`, júu' lí' iuun` fí' dsí' i dseañu` na!

9 Jo casí`gui Jesús i 'ling` do:

—¿Jial sii`?

Jo cañi` i 'ling` i teáang` dsí' i dseañu` do:

—Legíom sii`, co' fí'baa'.

10 Jo i 'ling` do, eáam' mi'r Jesús jmi'ee' e laco' ja` nisíng` dsea` do jaléng` í' fí' lí' huí`.

11 Jo co' quiá` do nisi' coo` mó`, jo e fí' jo nitaang` i fiing` cú` e 'nó're' e gø're',

12 joba' i 'ling` do camir` Jesús fí' e nidsitáañ` fí' dsí' i cú` do, jo casí'r` dsea` do lala:

—Siing` jnea` fí' dsí' i cú` do, jo cuø' jnea` fí' e nidsitoo`naa' fí' dsí're'.

13 Jo cacuøb' Jesús fí' jaléng` i 'ling` do e nijméñ` do lajo, joba' ca'uøøm`biñ` do fí' dsí' i dseañu` do, jo fí' dsí' i cú` i taang` dob cangotáañ`. Jo dsif' lajob canaang` i cú` do cuí're' fí' lí' quiá, jo cajiúng`ne' jiáa' car` catisíng`ne' fí' é` coo` guíéé', jo fí' job cajgø're' jmi` jo cajúm`bre' jaléng`ne'. Jo tíb' i cú` i taang` do la tú` mil.

14 Jo jaléng` i dsea` i táang` jmoo` í' i cú` do cacuí`bre cajo, jo cangolíñ` fí' lí' neáañ` e ngoguiar` júu` quiá` lají` e calí` do, jogui sí`bir cajo jaléng` dsea` i táang` jmoo` ta` lacaang` lí' cangñiñ`. Jo lajim` dsea` cangolíñ` cangojóør` fí' lí' cangojéé' jalé` e jo.

15 Jo mí' tí' lí' caguíng` i dsea` do fí' lí' sing' Jesús, dob niguiing` i dseañu` i lami` teáang` jaléng` i 'ling` dsí' do e jo` e líiñ` jíi` coo, jo nilí`bre co' ninica'uøøm` lajaléng` i 'ling` i lami` teáang` dsí'r` do; joba' eáam' caføng' jaléng` i dsea` do.

16 Jo jaléng` i dsea` i cangá' jalé` e calí` do quiá` e ca'uøøng` i 'ling` do dsí' i dseañu` do jo cangotáañ` dsí' i cú` do, lajib` e jo cajmea'r` júu` jaléng` dsea` caguiaang`gui.

17 Joba' jaléng` i dsea` do canaañ` mi'r` jmi'ee' Jesús e nijmihuím` ñia'r` e fí' lí' táañ` do.

18 Jo mí' tí' lí' caquing` Jesús e ni`tur fí' dsí' móo' e nidséñ`, i dseañu` i lami` teáang` i 'ling` dsí' do camir` Jesús fí' e nidsér` coo` dsea` do.

19 Jo dsu' Jesús ja` cacuø'reñ` do fí' lajo, jo lí' casí`reñ` do e nidséñ` fí' quiá`bre jogui e nisi'r` jaléng` dsea` sinúu` quiá'r` lajalé` e nicajmée` Fíi'naa' coo` ír, jogui jial calí` fí' líiñ` dsea` do cajo.

20 Jo cangám` i dseañu` do i lami` teáang` i 'ling` dsí', jo canaañ` guiar` júu` jo sí'r` jaléng` dsea` seeng` fí' lí' se' Decápolis jalé` e guíu` e cajmée` Jesús coo'r`. Joba' lajim` i dsea` i núu` jalé` e jo, eáam' dsigá` dsí'r`.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jóo' Jairo**(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)**

21 Jo mi~ caquing~tu Jesús fí lí~ 'ngóo~ cataang` e guiéé` do e iuuiñ~ dsíí` móo', jo i`leáam~ dseá` i` caguilíng~tu fí lí~ siñ', jo dob cajé` Jesús e fí` ni~ e guiéé` do.

22 Jo lajee` job` caguíé` jaang` dseañu` i` sii` Jairo i` née` ni~ e guá~` quiá~` dseá` Israel. Jo mi~ tí` lí~ cangáin~ Jesús, catúuin~ cartí` uii~` tii~` dseá` do,

23 jo lalab casí`r~ dseá` do e mi`r` jmi`ee`:

—Jesús, dob ráang` Mí` quié` e e jiu~` jí~`bre, jo fa` nijgiéé` o~` jnea~` niguo~` e güiquidsi~` guóo~` fí` moguir~` e laco~` ni`leáain~, jo lajoba` ja` nijúuin~`.

24 Joba` cangób~` Jesús cóo~` dseá` do, dsu~` eáam~` fíing~` dseá` i` tí`leáang~` laco~` ngóor~` dseáng~` e` leng~` rúm~` dseá`.

25 Jo jee~` i` dseá` i` ningolíng~` do, niquiéeng~` jaang~` dseamî` i` nidsée~` ningóo~` mi~` guitu~` jii~` e nilíiin~` jmohuí~` e tuuiñ~` jmi~`.

26 Jo eáam~` ninicajméer~` quií~` cóo~` jaléng~` timíi~` fa` e ni`leáain~, jo eáam~` nica`íiñ~` cuu~` lí~` lajî` jii~` e nisea~` capi~` quiá~`r~, dsu~` ja` e ta~` íng~` jíi~` coo~, co~` lí~` lí~` ngóo~` fí~` guib e líiin~` do.

27 Jo mi~` canúur~` jial` tíi~` 'gøng~` Jesús, joba` cangoquiéein~` fí` lí~` caluu~` dseá` do lí~` ngolíng~` dseá` i` leáang~` do, jo catíiin~` capi~` sí~` dseá` do,

28 co~` í` dsíir~` e fa~` capi~` sí~` dseá` do catíiin~, joba` ni`leáam~`bre lajii~` e jmohuí~` e líiin~`.

29 Jo dseáng~` lajee` e guiang~` e catíiin~` sí~` dseá` do, joba` caquium~` e tuuiñ~` jmi~` do, jo dsifí~` lajob` calilí`r~` e ca`láam~`bre lajii~` e jmohuí~` e lami~` líiin~` do.

30 Jo dsifí~` lajob` calilí~` Jesús e cajmeáin~` ta~` capi~` e 'gøng~` quiá~`r~, co~` líim~` i~` cajmi'leáain~`; joba` caji~`r~` nir~` lí~` lacaang~` lí~` jalíng~` jaléng~` dseá` do, jo lalab cajín~` cajmingí~`r~` jaléng~` i` dseá` do:

—¿I~` i` catíing~` capi~` sí~`?

31 Jo cañíi~` i` dseá` guitúung~` do quiá~`r~` lala:

—¿Jialí~` jmingíi~` lajo, Tifa~`? Ne~`bíi~` e dseáng~` sicúum~`baa~` ngóo~`naa~` la, jo jmingíi~`bíi~` : “¿I~` i` catíing~` capi~` sí~`?”

32 Jo dsu~` Jesús jí~`r~` nir~` jíi~` ngóo~` catoo~` e jóø~` i~` i` cagüi~` capi~` sí~`r~`.

33 Jo i` dseamî~` i` catíing~` sí~`r~` do ní~`bre guiá~` jalé~` e calí~` do, joba` dseáng~` e jléein~` eáam~` e 'gó~`r~, jo cangosí~`r~` uó~` jnir~` fí~` quini~` dseá` do, jo job` casí~`rein~` e~` dseáng~` e calí~` cóo~`r~`.

34 Joba` casí~`r~` Jesús i` dseamî~` do lala:

—Jóo~`o, uíi~` e jáb~` calín~` júu~` quié~`e, joba` nica`láam~`ba~` lajii~` jmohuí~` e lami~` lin~`. Jo lana guóng~` cóo~` e guiá~` fí~` quíi~`, co~` jo` lin~` e jmohuí~` e lami~` lin~` do.

35 Jo lajee~` fé~`bi Jesús e jo mi~` caguilíng~` coo~` tú~` mîing~` dseá` i` jalíng~` fí~` quiá~` i` dseá` i` née~` ni~` guá~` quiá~` dseá` Israel do e ngojmée~`r~` júu~` tiquiá~` i` simî~` jiuung~` i` nidsée~` do lala:

—Jmóo'naa' júu' 'nu' e nicajúm' joo', jo jo' né' fa' fi'gui' i tifa' na e nidsé' guir' fi' qui'.

36 Jo dsu' Jesús ja' cajmi'gór' lajii' e cajíng' i dsea' do, jo lalab casí'r' i fii' i née' ni' e guá' do:

—Ja' foon', Jairo, lico' já' güilín' júu' quié'e.

37 Jo jo' cacuø'guir' fi' i fiing' dsea' i jiéng' i cangolíng' cóo'r', jo jii' Tá' Simón cóo'gui' Tiáa' jogui' Juan, rúng' i Tiáa' do, jii' íbing' i cangolíng' cóo'r'.

38 Jo mi' caguilíin' fi' quiá' i Jairo do, jo canúur' e ninée' mii' e teáang' dsea' ta' qui' óo' dsu' e ninicajúng' i jiuung' simí' do.

39 Jöba' casí' Jesús i dsea' do lala:

—¿Jiali' eáang' ta'na' mii' jogui' jiali' jmoo'na' ta' qui'? Co' ja' sijúung' i jiuung' simí' na, co' lico' güim'bre.

40 Jo dsu' mi' canúu' dsea' e cajíng' Jesús lajo, lico' cangim'bre dsea' do, co' ni'bre guiá' e nicajúm'biñ' do. Jöba' Jesús lico' cajéiin' jii' tiquiáb' i jiuung' simí' do cóo'gui' niquiáin' cóo'gui' i dsea' quiá'r' i cóo'r' do, jo cangotáam'bre e fi' dsí' lí' ráang' i jiuung' simí' i lii' do.

41 Jo catíng' Jesús guoo' i simí' jiuung' i lii' do jo casí'reiñ' lala:

—Talita cum —e guóng': Mí', jnea' fii' i 'nu' e niráan'.

42 Jo dsifí' mi' cajíng' Jesús lado, caróob' i jiuung' simí' do, jo canaiin' ngi'bre co' nicají'bre. Jo jaléng' i dsea' i cangá' jalé' e jo, dseáng' eáam' cango'gó' dsíir'.

43 Jo Jesús caquiur' ta' lahuíng' quiá' jaléng' i dsea' do e ja' ii' nisíin' jii' jaang'. Jo mi' cangá' jo, caquiur' ta' e cangíng' i jiuung' simí' do e cagó'r'. Jo i jiuung' simí' do niningóor' guitu' jii'.

6

Mi' cangáng'-tu Jesús fi' Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Jo mi' cangá' jo, cangám'-tu Jesús fi' góor' fi' lí' cacuáin' fi' lí' sii' Nazaret, jo cóo'bre jaléng' dsea' guitúung' quiá'r'.

2 Jo mi' catí' jmi' e jmi'íng' dsea' góo' Jesús dsea' Israel, jo canaiin' e'r' jaléng' dsea' jalé' júu' quiá' Fidié' e fi' dsí' guá' e si' fi' jo. Jo dseáng' i leáam'bi dsea' i núu' júu' e guiar' do, jo eáam' dsigá' dsí' dsea', jöba' lalab naaiñ' síiin' lajee' yaaiñ':

—¿Jie' fi' lí' cajmitíng' i dseañ' na jalé' e tíiin' na? ¿Jie' lí' caguir' e tá' tíng'li'r cóo'gui' jalé' e lí' e 'gøng' e jmóor' e dsigá' dsí' dsea'?

3 ¿Su' o' i nabi' i líng' tí'ma' do, jóo' Yá' jogui' rúin' Tiáa' cóo'gui' Sé' jogui' Judas cóo' Simón? Jogui' ¿su' o' labi' neáang' jaléng' rúin' dseamí' cajo jee' jneaa'aa' la?

Jò uí^l e jòba^l e ja^l 'ga^l lí iing^l dsea^l fa^l dseáng^l e cajmi^lgór^l dsea^l do.

4 Jòba^l lalab casí^l Jesús jaléng^l i dsea^l do jò cajín^l:

—Doñí^l jíéb^l jmi^lgò^l dsea^l jaang^l dsea^l i fé^l cuaiñ^l quíá^l Fidié^l, lifa^l ja^l jmi^lgór^l dsea^l do fí^l lí líí^l góoiñ^l fí^l lí caliséiñ^l fí^l lí neáng^l jaléng^l rúin^l osi jaléng^l dsea^l sinúu^l quíá^l r^l é.

5 Jòba^l ja^l 'ga^l lí cajmée^l Jesús jíí^l cò^l e 'gøng^l e dsigá^l dsí^l i dsea^l góor^l do, cò^l lico^l caquidsir^l guóor^l fí^l moguí^l tú^l 'ní^l mñing^l dsea^l dsée^l jò lajíí^l fbing^l i cajmi^lleáaiñ^l.

6 Jò eáam^l cangogá^l dsí^l Jesús quíá^l jaléng^l i dsea^l góor^l do, cò^l dseáng^l ja^l já^l lñim^lbiñ^l do lajíí^l júu^l quíá^l r^l. Jò mi^l cangí^l jò, dséeb^l Jesús lacaang^l jalé^l fiñ^l pí^l e née^l có^l quíá^l do e dsi^le^lr^l dsea^l júu^l quíá^l Fidié^l.

Mí^l casíng^l Jesús dsea^l guitúung^l quíá^l r^l e nidsiguiain^l do júu^l quíá^l Fidié^l

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Jò lajee^l jòb cató^lr^l i dsea^l guitúung^l quíá^l r^l do jò canaaiñ^l síing^lneiñ^l do tá^l la gáin^l e nidsi^léeiñ^l do dsea^l júu^l quíá^l Fidié^l, jogui cacuø^lbireiñ^l e quí^lr^l jmiñ^l cajo e quiu^lr^l ta^l quíá^l jaléng^l i 'ling^l.

8 Jò caquiñ^l Jesús ta^l quíá^l i dsea^l guitúung^l quíá^l r^l do e ja^l nicáin^l do jíí^l cò^l fí^l lí nidsilíin^l; jíí^l cò^l 'ma^lu^lba^l 'né^l só^lr^l, jò ja^l 'né^l fa^l nicár^l nosúu^l quíá^l r^l o^lgui ir^l e nidó^lr^l o^lgui cuu^l cajo.

9 Jò jíí^l lomñ^l e ø^lbre 'né^l cár^l, cò^l ja^l 'né^l fa^l e nicá^lguir e jíé^l o^lgui sí^lr^l e cò^l quie^lguir.

10 Jò lalab casí^l r^l i dsea^l guitúung^l quíá^l r^l do:

—Mí^l nigüitáng^l na^l fí^l quíá^l dsea^l lí niguilíng^l na^l, fí^l jòb nijá^l na^l carta^l nilf lajíí^l ta^l güilíng^l na^l.

11 Jò song caguilíng^l na^l cò^l quíá^l dsea^l lí ja^l ín^l 'ná^l o^lgui iin^l ninúr^l júu^l e quie^lna^l, jòba^l uøøm^lba^l ladsifí^l lado quíá^l i dsea^l í, jò bó^lna^l 'lee^l toø^l tíñ^l na^l e lacò^l cuø^l lí e Fidié^l nicuø^lr^l dsea^l do ihuñ^l uí^l e jò.

12 Jò lajòb cajmée^l i dsea^l guitúung^l quíá^l r^l do, cangogua^lbre júu^l jee^l jaléng^l dsea^l e quíá^l e niquí^l nijíng^l yaaiñ^l fí^l quini^l Fidié^l.

13 Jogui ca^luøøm^lbir jaléng^l i 'ling^l i teáng^l dsí^l dsea^l lacaang^l lí guilíin^l, jogui cajmi^lleáam^lbir i fñing^l dsea^l dsée^l e lico^l éer^l capí^l aceite fí^l moguiñ^l do.

Mí^l cajúng^l Juan i seáng^l dsea^l jmiñ^l

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Jò eáam^l cani^l júu^l quíá^l jalé^l e eáang^l 'gøng^l e dsigá^l dsí^l dsea^l e jmóo^l Jesús. Jò mi^l caliñ^l dseata^l Herodes jalé^l e guíú^l e jmóo^l dsea^l do, jòba^l lalab cajín^l:

—Jangám̄ i nab i Juan i lamī seáng` dsea` jmī i ninicají`tu jee` jaléng` 'lī, joba' eáang` tíiñ` e jmóor` jalé` e dsigá` dsí` dsea`.

15 Jo i liing`gui dsea` fé`r` lala:

—Líib` i na i café` cuaiñ` quiá` Fidiéé` malīgui eáang`.

Jo i liing`gui dsea` fé`r` lala:

—Jaang`gui dsea` i fé` cuaiñ` quiá` Fidiéeb` i na, lí` laco`gui i nicajalíng` lamī jéeng`gui.

16 Dsu` mī canúu` dseata` Herodes e júu` la, joba' lalab cajíñ`:

—Juan i lamī seáng` dsea` jmīb` i na, dsea` i nicaquiá`ta e cahuí` moguir`, jo lifa' lanagui e nicají`tur jee` jaléng` 'lī.

17 Co' lamī jéeng`gui do i dseata` Herodes do caquiur` ta e catáng` i Juan i seáng` dsea` jmī do jo ca`núng`neiñ` cóo` ní` cadena fí` dsí` 'nuñí` uí` jaang` dseam̄ i sii` Herodías; jo i dseam̄ la líiñ` dseam̄ quiá` Lī, i rúng` dsea` ngáang` cóo` dseata` Herodes do. Jo dseata` Herodes nicajméer` lafa' dseam̄ quiá`bre i dseam̄ quiá` i Lī do.

18 Joba' lamī jéeng`gui ninicajíng` i Juan i seáng` dsea` jmī do e casí`r` i dseata` Herodes do lala:

—Ja` dseeng` e jmée` lafa' dseam̄` quií` i oo` dseañu` rún` dsea` ngáang` cóo`.

19 Jo mī canúu` i dseam̄ i sii` Herodías do lado, joba' 'nib` cangáiñ` i Juan do jóng, jo dseáng` iñ` nijngám`breiñ` do, dsu` huñm`jiu e nilí`r` lajo,

20 co' ñib` dseata` Herodes guiá` e jaang` dsea` güeang` liing` i Juan do jogui dseáng` røø` ñir` í` quiá` jaléng` dsea` cajo. Jo uí` joba' ja` fí` cuø` i dseata` Herodes do fa' ee` nijmeáng` dsea` i Juan i seáng` dsea` jmī do. Jo nañí` fa' ja` 'ga' lí` ngáng` dseata` Herodes lají` júu` quiáiñ` do, dsu' tib` dsíur` e núur` jalé` e júu` jo e íaang` dsíur`.

21 Dsu' coob` mī tí` lí` calí` i dseam̄ i sii` Herodías do mī tí` lí` catí` coo` jmī e quiá` cadsí` dseata` Herodes jii`, jo cajméer` coo` jmī fé` jo cató`r` i fiing` dsea` laniing` i seeng` fí` lí` se' Galilea colíing` cóo` jaléng` fii` 'lée`.

22 Jo lajee` e teáiñ` e jmī do, ca`t` i simí` quiá` i Herodías do fí` dsí` sinúu` e lí` teáang` jaléng` i dseañu` do e gø`r` jo cadséiñ`, jo dseáng` eám` catí` dsí` i dseata` Herodes do colíing` cóo` jaléng` dseañu` i caguiaang`gui do e cadséeng` i simí` do. Joba' cajíng` dseata` Herodes casí`r` i simí` do lala:

—Míi` jnea` lí` doñí` ee` iin`, jo nicuø`baa.

23 Jo dseáng` cacuø`bre júu` quiá`r` i simí` do e nicuø`breiñ` do lí` doñí` ee` iin` do nañí` fa' condseá` uø` lí` quiur` ta`.

24 Joba' mī canúu` i simí` do lado, jo caguiñ`bre jo cangám`bre fí` lí` guing` niquiá`r` jo lalab cajmingí`r` dsea` do:

—¿E` nimí` i i dseata` do, Nea`?

Joba' cañí` i niquiá`r` do jo lalab casí`reiñ`:

—Míi`r` mogui` Juan i seáng` dsea` jmī do.

25 Jo i simí do dsifí ladob ngó tur güi'íí' fí lí guing dseata Herodes, jo mi caguiér fí jo lalab casí-reiñ':

—Lana iin n e nicuó' bre jnea mogui Juan i seáng dsea jmi fí coo dsí huí'.

26 Jo mi canú dseata Herodes lado, eám fí' calíñ, jo dsuco' jéem' nicacuó'guir júu' quíá' fí quini jaléng' i dsea niing' i cagó' coliing' cóo' do e nicuó' bre i simí do lí doñi ee' iin, joba' lajob 'né' jmér'.

27 Joba' dsifí ladob casíñ jaang' 'léé' fí lí iuung' i Juan do fí dsí' 'nñí', jo caquiur' ta' i 'léé' do e niquiúñ' mogui i Juan do.

28 Joba' cangób' i 'léé' do fí dsí' 'nñí', jo cangoquiú' bre mogui i Juan do, jo cacór' e iñ' fí coo dsí huí', jo cajá' bre i simí do, jo i simí dogui cajá' r' niquiá' r'.

29 Jo mi calíñ jaléng' i dsea i ngí cóo' Juan i seáng dsea jmi do e nicalí lado, joba' dsifí lajob camir' fí e nitó' bre i 'lí' do e quíá' e ni'áng-neiñ'.

Mi cahéng' Jesús 'niá mil dseañ'

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6 :1-14)

30 Jo mi cangí jalé' e jo, caquím' tu jaléng' i dsea' guitúung' do fí lí cangolíñ e cangoquiur' e júu' do, jo caseám' tur cóo' Jesús jo cajar' júu' fí quini dsea' do cuaiñ' quíá' jalé' e nicajméer' cóo' gui jalé' e nica'er' do.

31 Jo có' dseáng' eám' seeng' dsea' fí jo e jí' ja' jøng' Jesús cóo' i dsea' quíá' r' do e có' dó' r' ir', joba' lalab casí' Jesús i dsea' quíá' r' do:

—Ñilíng' na', má'aa' yee'naa' e nijmi'íng' naa' cateá' fí coo lí ja' i' 'ga' lí dsea' ngí'.

32 Joba' ca'ib' Jesús coliing' cóo' i dsea' guitúung' quíá' r' do fí coo dsí' móo' jo cangolíñ' fí coo lí ja' 'ga' lí dsea' ngí'.

33 Jo dsu' fíim' dsea' cangáng' ír' e cangolíñ, jo calicuím' bre dsea' do, joba' lajím' dsea' i seeng' có' quíá' do cangolíñ' fí jo, jo jéeng' guib i dsea' í caguilíñ' laco'gui Jesús.

34 Jo mi tí lí cagü'íí' Jesús e fí dsí' e móo' do, jo cangáñ' dseáng' i 'leám' dsea' i caseáng' fí jo, joba' calí' fí' lím' breiñ' do dsuco' teáiñ' do la teáng' jo'se' i ja' seeng' i to' fíing' íre'. Joba' canaam' bre e'r' i dsea' do jalé' júu' quíá' r'.

35 Jo mi tí lí ca'lóo' e jmi' jo cangoquiéng' i dsea' guitúung' do fí lí sing' Jesús jo casí' r' dsea' do lala:

—Fí'naa', nica'lóob' la, jo e fí lí taang' naa' la ja' i' dsea' seeng'.

36 I' júu' jaléng' i dsea' na, jo güidsilíñ' lacaang' fí'jiu e née' có' quíá' na e laco' nidsileáa'jiur e nidó' r'.

37 Jo lalab cañí' Jesús quíá' i dsea' quíá' r' do:

—Cuó' 'nú' jaléng' i dsea' na e nidó' r'.

Joba' cañí' i dsea` quiá'r` do lala:

—¿ling` 'nũ e nidsileá'naa' iñí' cõo` doscientos cuu` denario jo nicuøø'naa' jaléng` i dsea` na e nidó'r`?

38 Jo cañí'tu Jesús quiá' i dsea` guitúung` quiá'r` do jo casí'reiñ' lala:

—¿Jó' iñí' si'má' 'nũ'? Güijøø'na' jóo' tíí'.

Jo mi` caguijøø` i dsea` guitúung` do jóo' iñí' tíí', joba' caguo' júu` e lajii' 'ñiáb' iñí' tíí' cõo' gui jii' gáng` 'nũ'.

39 Jo mi` canúu` Jesús e jo, caquiur' ta` i dsea` guitúung` quiá'r` do e niguiéiñ' jaléng` i dsea` do tá' cõ` nibøø` fí' ni` ñii'.

40 Jo lajob cajméeiñ` do, caguá'bre tá' cien cõo' gui tá' cincuenta.

41 Jo mi` nineáng` i dsea` do røø` tá' cõ` nibøø`, joba' Jesús catíiñ` laji` 'ñiá' e iñí' do cõo' gui laji` gáng` i 'nũ' do jo cajøø'r` fí' yú' jmigüf, jo lajoba' cacuo'r' gui'máang` Fidié` quiá' jalé' e jo. Jo mi` calí jo, cafiim`bre e iñí' do jo cacuo'r' i dsea` guitúung` do quiá'r` e laco' fí' gui nijmé` guiéé` jee` jaléng` i dsea` do. Jogui lajobi i 'nũ' do cajo, cacuo'bre e laco' nijméiñ' do guiéé` cajo.

42 Jo lajiim` i dsea` do cagó'r` ie` jo car` calitaañ` guiú'.

43 Jo mi` calí` gó'r', lajiiñ` do caseáam`bi guitú'gui`matá' e røøng` téé' 'ná' iñí' cõo' gui 'náng` i 'nũ' do.

44 Jo lajee` lajiing` i dsea` i cagó' do ie` jo, tíi'bre la 'ñiá' mil dseañ'.

Mi` cangi' Jesús fí' ni` jmiñ`

(Mt. 14:22-27; Jn. 6 :16-21)

45 Jo mi` cangi` lajo, caquiur' Jesús ta` jaléng` i dsea` guitúung` quiá'r` do e nidsitáang` tuiñ' do fí' dsíí' móo' e quiá' nicuoiñ' do e guiéé' do jéeng`guijiur laco' ír` jo niguilíiñ` fí' cõo' fii` lí' sii` Betsaida lajee` e fí' Jesús júu` jaléng` i dsea` caguiaang` gui do.

46 Jo mi` nica'fir` júu` jaléng` i dsea` do, cajgóo'bre fí' cõo' yú' mó' 'ñia'r' e quiá' nidsiféiñ' Fidié'.

47 Jo mi` tí' lí' canũ e jmiñ` jo, catí' guiá' jóob` e guiéé' do ningóo' e móo' lí' teáang` i dsea` guitúung` quiá'r` do. Jo fí' ni` guóo' uø` quiú'bi sing' Jesús 'ñia'r'.

48 Jo job mi` cangár` e jo` nidsijeng' fí' røø` e móo' do, dsuco' lí' lí' cøøm` 'lea' guí'. Jo mi` tí' lí' ningóo' nijneá' cangoquiéem' Jesús fí' lí' ngóo' e móo' do lí' teáang` i dsea` guitúung` quiá'r` do, jo cangiñ' e ngi'bre fí' ni` jmiñ'. Jo mi` tí' lí' catáañ' e móo' do, cajméer` lafa' e cangiim`bre.

49 Jo mi` tí' lí' cangá' i dsea` guitúung` do quiá' e ngóor' ngir' fí' ni` jmiñ', joba' ca'fí' dsíiñ' do e jaang` dsea` guí'b` do, joba' ca'óor` teá',

50 co' lajiim`bre cangiñ` dsea` do, joba' eámam` cafóñ'. Dsu' ladsifib' cañí' Jesús jo casí'r` i dsea` guitúung` do lala:

—iTeá teáang' óó'na'; jneab' la, ja` fòong' na'!

51 Joba' ladsifí' lajob cagjóor' dsí' e móo' do, jo ladsifí' ladob ca'uaang' e í' guí' cajo. Jo dseáng' eám' cangogá' dsí' i dseá' guitúung' do,

52 cò' ja' mí' cangám' biin' do e' guóng' e lí' e quí' jmi' e cajmée' dseá' do cóo' e iní' do, dsucò' dseáng' sijni' moguiñ' do, jo uí' joba' e ja' ngáin'.

Mí' cajmi'leáang' Jesús jaléng' dseá' dsée' fí' Genesaret

(Mt. 14:34-36)

53 Jo cacuo'bre cóo' dseá' guitúung' quiá'r' calé' catú' e guiée' do, jo caguilíin' fí' guóo' uó' lí' se' Genesaret, jo fí' jo lí' ca'nú'r' e móo' do fí' 'ni' e guiée' do.

54 Jo ladsifí' mí' tí' lí' cajgáin' e móo' do, dsifí' calicúing' jaléng' i dseá' i seeng' do Jesús.

55 Joba' cangi' jaléng' i dseá' do fí' la'úng' fí' lí' se' Genesaret, jo canaain' jéein' jaléng' dseá' dsée' quiá'r' i dsiing' ni' 'ma' fí' lí' nír' e táang' Jesús.

56 Jo doñí' jié' lí' dsée' Jesús, si lacaang' fi' pí' osi lacaang' fi' cóo' osi lacaang' jenuu' é, jo dsijéng' dseá' jaléng' dseá' dsée' quiá'r' fí' jee' 'núu', jo mí' dseá' do jmi'ee' Jesús e fa' capib' sí' bre nigüi' i dseá' dsée' do. Jo lajiing' i dseá' dsée' i güi' capí' 'ni' sí' dseá' do, ladsifí' ladob 'láain'.

7

Jial lí' mí' jmiróng' dseá' dsee' yaain'

(Mt. 15:1-20)

1 Jo mí' cangi' jo, cóo' tú' míing' dseá' Israel i líing' dseá' fariseo cóo' gui tú' 'ni' míing' tífa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' dseá' Israel, jo jaléin' do jalíin' fí' Jerusalén jo cangoquiéin' fí' lí' sing' Jesús.

2 Jo mí' cangá' jaléng' i dseá' do e i líing' lajee' dseá' guitúung' quiá' Jesús gø'r' e ja' mí' cajmitir' e ru'r' guóor' lí' laco' quí' tíing' dseá' góor' dseá' Israel, jo uí' joba' canaang' i dseá' do fé'r' ga' uii' quiá' i dseá' i ngí' cóo' Jesús do.

3 Có' jaléng' i dseá' fariseo do cóo' gui jaléng' dseá' Israel i caguiaang' gui mí' 'noo'bi jmitir' laco' quí' tíing' 'lí' dseá' áang' quiá'r' e ja' mí' dø'r' ir' fíng song ja' mí' cajmitir' e ru'r' guóor' dseáng' laco' sí'.

4 Jogui cajo mí' niqúin' e dsileáar' jalé' e gø'r' fí' 'móo', ja' cuóong' dø'r' fíng song ja' mí' cajmitir' e ru'r' guóor' laco' quí' tíin'. Jo jmigui'bi jalé' e quí' tíin' e jié' gui e 'né' nijmitir' dseáng' laco' sí', fa' la e 'né' ru'r' jalé' vas cóo' gui jalé' dsu' cóo' gui jalé' e jmáin' ta' e lí' ní' jogui lajobi ni' lí' güiñ' cajo.

5 Jo uí^l joba^l jaléng^l dsea^l Israel i líng^l dsea^l fariseo cóo^l gui jaléng^l i tifa^l do cajmingí^l Jesús jo casí^l dsea^l do lala:

—¿Jialí^l jaléng^l dsea^l quí^l ja^l núu^l fa^l e jmitir^l lají^l e quí^l tíng^l lí^l dsea^l áang^l quí^l naa^l, dsea^l Israel, có^l ja^l ru^l guóor^l laco^l sí^l nú^l gui e nidó^l ir^l?

6 Joba^l cañí^l Jesús quí^l i dsea^l do lala:

—E jáb^l laco^l café^l jaang^l dsea^l i café^l cuaiñ^l quí^l Fidié^l malí^l gui eáang^l i calis^l Safí^l mí^l café^l r^l uii^l quí^l nú^l e líng^l na^l dsea^l i jmicaang^l cóo^l jalé^l e fó^l na^l, có^l lalab cajme^l dsea^l do ie^l jo:

Jaléng^l i dsea^l na lico^l fé^l bre e jmi^l gó^l jnea^l jí^l cóo^l layaang^l júu^l quí^l bre, dsu^l huím^l seeng^l jalé^l e í dsír^l do e jmi^l gó^l jnea^l.

7 Dsu^l ja^l ee^l ta^l íng^l quí^l r^l jí^l cóo^l jialco^l jmiféiñ^l jnea^l, có^l lico^l jmitir^l lají^l ta^l quiu^l dsea^l jmigüf^l.

8 Có^l nú^l tiúum^l ba^l lají^l júu^l quiu^l ta^l quí^l Fidié^l jo lí^l jmití^l na^l dseáng^l lají^l e quí^l tíng^l la^l ó^l dsea^l jmigüf^l.

9 Jogui casí^l biguir i dsea^l do lala:

—Nú^l, lico^l jmití^l na^l laco^l quí^l tíng^l lí^l yúu^l quí^l ba^l jo dsu^l ja^l jmi^l goo^l na^l laco^l catíng^l júu^l quiu^l ta^l quí^l Fidié^l.

10 Có^l lalab cajíng^l Moí^l malí^l gui eáang^l: “Jmi^l goo^l tiquí^l cóo^l niquí^l”, jogui cajíng^l guir: “I dsea^l i cuó^l júu^l lí^l tiquí^l osi niquí^l é, joba^l hí^l Fidié^l í^l e né^l nijúung^l i dsea^l la^l í.”

11 Jo dsu^l nú^l fó^l na^l e jaang^l dsea^l cuóom^l nisí^l r^l tiquí^l r^l osi niquí^l r^l é: “Ja^l cuóong^l lí^l jmicóo^l o^l nu^l lana, có^l lajaléb^l e sea^l quí^l e e lí^l Corbán” (jo e la guóng^l e nicacuóo^l Fidié^l);

12 jogui fó^l bi^l nú^l cajo e i dsea^l i fé^l lajo jo né^l fa^l e nijmicóo^l guir tiquí^l r^l osi niquí^l r^l é.

13 Jo mí^l jmoo^l nú^l e jo e jmití^l na^l jalé^l e júu^l e casé^l dsea^l mí^l áang^l quí^l na^l, joba^l íim^l ba^l lají^l e júu^l quiu^l ta^l quí^l Fidié^l. Jo jmigui^l bi^l jalé^l e jié^l e ja^l dseeng^l e cøong^l jiu røó^l laco^l e la e jmoo^l gui nú^l.

14 Jo mí^l cangí^l gui lajo, cató^l tu Jesús lajíng^l i dsea^l do jo casí^l r^l lala:

—Núu^l na^l júu^l quí^l e lajíng^l na^l, jo jmee^l na^l úung^l e ningáng^l na^l:

15 Jí^l cóo^l e í^l gø^l dsea^l cuóong^l lí^l jmé^l e nilí^l líiñ^l fí^l quini^l Fidié^l. Có^l lí^l lí^l lají^l e ga^l e í dsíb^l dsea^l, e job e jmoo^l e lí^l líiñ^l fí^l quini^l Fidié^l jóng.

16 Joba^l fí^l i nú^l, jaléng^l nú^l i dsí^l loguá^l, núu^l na^l jalé^l e júu^l quí^l e la.

17 Jo mí^l cangí^l jo, ca^l hí^l Jesús júu^l jaléng^l i dsea^l do, jo ca^l r^l fí^l dsí^l sinúu^l cóo^l lají^l dsea^l guitúung^l quí^l r^l, jo fí^l jo i dsea^l quí^l r^l do cajmingí^l reiñ^l cuaiñ^l quí^l e júu^l na.

18 Jo lalab cañí^l dsea^l do quí^l i dsea^l quí^l r^l do:

—¿Su o'gui 'nú' m' ngám'bi' laj'í' e júu' la cajo? ¿Su ja' m' n'na' e jí' coo' e jáa' f' caluu' cuøng' sea' lí' jmé' e nisó' dsea' f' ga' jo e nijm'ling' yaai' f' quini' Fidié'?

19 Dsuco' jalé' e jo ja' dsitoo' f' dsí' dsea', co' laj'í' f' dsí' tub' dsea' lí' ng'ing' e jo, jo m' ning' jo, joguiba' e uøø' f' caluu'.

Jo cajín' lajo e laco' jmóor' júu' e guiúb' lajaléb' e gø' dsea', jo ja' e si'li' f' quini' Fidié'.

20 Jogui cajím' biguir cajo lala:

—Jalé' e í' dsí' dsea', jalé' e joba' u'ing' e jmi'ling' yaai' f' quini' Fidié' dsuco' f' gab' cár'.

21 Dsuco' f' dsí' dsea' lí' u'ing' e í' dsí' jalé' e ga' fa' jalé' e la: e 'léé' dsea' e güüüñ' coo' dseañ' osi dseam' i o' catüñ', jogui jmóor' ta' jngang' dsea' rúng', jogui jmóor' h' quía' jaléng' dsea' rúñ' cajo,

22 jogui suuin' jalé' e sea' quía' dsea' rúñ', jogui jmóor' jalé' e 'li' e ja' dseeng', jogui jmóor' ta' jmigoo', jogui jmóor' jalé' ta' ja' dseeng' e sea' f' jmigüi', jogui eáang' dsihuüñ' quía' dsea' rúñ', jogui eáang' tí' dsí' fé'r' jalé' júu' ta' júu', jogui eáang' jmi'jlong' yaai', jogui ja' m' ca' dsí' røø' coo' jalé' e jmóor'.

23 Jo jalé' e ja' dseeng' laba' e uøø' f' dsí' dsea', jo e joba' e jmóo' e cár' f' ga' e laco' jmi'ling' yaai' f' quini' Fidié'. Jo e job júu' quíe'.

Mi' já' caling' jaang' dseam' i ja' ling' dsea' Israel júu' quía' Jesús

(Mt. 15:21-28)

24 Jo m' cang' jo, jo cagü'hib' Jesús f' jo, jo cangór' f' lí' se' Tiro coo' lí' se' Sidón. Jo m' caguér' f' jo, ca'ír' f' coo' dsí' sinúu' co' ja' iin' e caliñ' jí' jaang' dsea' jie' f' táaiñ'; dsu' ja' calí'r' fa' ca'méiñ',

25 co' ladsifí' ladob caliñ' niquía' jaang' sim' i ni'iuung' i 'ling' dsí' jie' f' lí' táang' Jesús. Joba' ladsifí' ladob cangór' f' quini' dsea' do jo casí'r' uø' jnir' f' uii' tññ' do.

26 Jo i niquía' i sim' do seeiñ' f' lí' huí', f' coo' fi' jié' laco' góo' Jesús, f' coo' lí' sii' Sirofenicia. Jo m' cangoquíeiñ' f' lí' sing' Jesús, jo camí'r' dsea' do fa' niguñ' i 'ling' i iuung' dsí' i sim' quía'r' do.

27 Jo cañí' Jesús quía' i dseam' do lala:

—Cuø' f' e cuøng' jaléng' jóo'bi dsea' nidø' la'uii', dsuco' ja' dseeng' e niguí' dsea' e iñ' e gø' jiuung' quía'r' jo nicuø'r' jaléng' dsii'.

28 Joba' cañí' i dseam' do quía' Jesús lala:

—Jáb', Fí'i, lajob líi', dsu' e jáb' cajo e jaléng' dsii' i teáang' uii' mes' sitím'bre' jalé' cuí' iñ' e sojié' quía' jóo' dsea'.

29 Joba' cañí'tu Jesús quía' i dseam' do:

—Jáb' quí', dseam', nicuøom' guøn' f' quí' lana, co' lana nicagü'hib' i 'ling' i lami' iuung' dsí' i sim' quí' do.

30 Jo cangám^l i dseamí^l do fí^l quiá^r, jo mi^l caguiéiñ^l fí^l jo, cadséiñ^l i simí^l quiá^r do fí^l ni^l co^lma^l e niguiúm^l biñ^l do, co^l nicagüi^l iñ^l i 'ling^l i lamí^l iuung^l fí^l dsír^l do.

Mi^l cajmi^l leáang^l Jesús jaang^l dsea^l güiing^l jogui i ja^l lí^l fé^l

31 Jo mi^l cangi^l gui lajo, cagüi^l iñ^l Jesús e fí^l guóo^l uó^l lí^l se^l Tiro, jo cangi^l iñ^l fí^l lí^l se^l Sidón co^l gui jalé^l fiñ^l e née^l fí^l lí^l se^l Decápolis, jo caguié^l tur e fí^l lí^l née^l e guiéé^l Galilea do.

32 Jo fí^l job caguilíng^l dsea^l i jéeng^l jaang^l dseañ^l i güiing^l jogui i ja^l lí^l fé^l. Jo camí^l jaléng^l i dsea^l do e fa^l Jesús niquidsir^l guóor^l fí^l mogui^l i dsea^l dsée^l do.

33 Joba^l cajéeng^l Jesús i dseañ^l do fí^l lí^l lacaang^l lí^l siñ^l fí^l lí^l ja^l teáang^l dsea^l jéng^l, jo catá^l r^l niguóor^l fí^l dsí^l tó^l logua^l i dseañ^l do, jogui cañí^l r^l capí^l jo co^l capí^l jme^l e^l r^l cagüi^l r^l nisí^l i dseañ^l do.

34 Jo mi^l cangi^l jo, caséer^l nir^l fí^l yú^l jmigüi^l jo caseáang^l dsír^l casí^l r^l i dseañ^l do:
—iEfata! —e guóng^l: iGüineab^l loguá^l!

35 Jo dsifí^l mi^l café^l r^l lajo, ladsifí^l lanab cana^l logua^l i dseañ^l do jogui canaang^l fé^l bir guiú^l cajo.

36 Jo caquiú^l Jesús ta^l jaléng^l i dsea^l do e ja^l iñ^l nisíiñ^l jí^l jaang^l. Dsu^l fa^l jmiguiú^l gui ya^l e quiú^l Jesús ta^l e ja^l niguiá^l jaléng^l i dsea^l do júu^l, eáang^l guib^l guia^l i dsea^l do.

37 Jo eáam^l dsigá^l dsí^l jaléng^l i dsea^l i cangá^l jalé^l e jo, jo lalab fé^l r^l:

—Lajaléb^l e jmóo^l i dsea^l na eáam^l guiú^l, co^l lí^l bre jmér^l e ninú^l tu jaléng^l dsea^l güiing^l jogui jmér^l cajo e nifé^l tu jaléng^l dsea^l i ja^l lí^l fé^l.

8

Mi^l cahéng^l Jesús quiú^l mil dsea^l

(Mt. 15:32-39)

1 Jo mi^l cangi^l jo, jo co^l jmiñ^l caseáng^l tu dsea^l calé^l catú^l fí^l lí^l táang^l Jesús, jo co^l ja^l sea^l e nidó^l guiñ^l do, joba^l cató^l Jesús i dsea^l guitúung^l quiá^l r^l do jo casí^l rein^l lala:

2 —Eáam^l fiñ^l iñ^l n jaléng^l i dsea^l na, co^l lana catí^l ní^l jmiñ^l e taaiñ^l la co^l jneaa^l aa^l jo jí^l co^l ja^l e sea^l dó^l r^l;

3 jogui song jnea^l niguiéén^l nre fí^l quiá^l r^l e nidsihé^l r^l ir^l, dseáam^l ni^l uó^l r^l guiá^l fí^l, co^l seem^l biñ^l na e jalíiñ^l lí^l huí^l.

4 Jo cañí^l i dsea^l guitúung^l quiá^l r^l do lala:

—¿Jial í' óo' 'nu', Fii'naa', e cuøøng` nihéng'naa' i dsea` na? co' fí' la ja` seeng` dsea` i 'nii` e gø' dsea`.

5 Jo cajmingí' Jesús i dsea` guitúung` quiá'r` do lala:

—¿Jó'` iñí'` si'mang'` nú'`?

Jo cañí'` i dsea` quiá'r` do:

—E guié'ba' sea`.

6 Jøba' caquiú'` Jesús ta` e nigüea` jaléng'` i dsea` do tá'` có' nibøø' fí' ní'` uó', jogui mifíing` casá'`bre laji` guié'` e iñí'` do jo cajøø'r` fí' yú'` e cuø'r'` gui'máang'` Fidié'. Jo ngí'` jo, cañí'` e iñí'` do jo mifíing` cacuø'r'` i dsea` guitúung` quiá'r` do, jo í'guiib cajmée'` guiéé'` e do jee` jaléng'` i dsea` do,

7 jogui nisi'mam'`bir jaang` gáng'` 'ñu` cajo. Jøba' lajob cajmée'` Jesús cóoí'` do cajo, jang'` cacuø'r'` gui'máang'` Fidié', joguiba' caquiú'r'` ta` dsea` quiá'r` e nijméi'` do guiéé'` jee` jaléng'` dsea`.

8 Jøba' lajiim`bre cagø'r'` ie` jo car` calitaaí'` guiú', jo casé'bi guié'gui`matá'` e téé'` jalé'` ná'` e casé'gui do.

9 Jo jaléng'` i dsea` i cagø'` ie` jo tí'bre jiu` ja` quiú'` mil. Jo mí'` cangí'` e cagøí'` do, ca'ib` Jesús júu'` e dsilí'` do.

10 Jo ngí'` jo, cajgóob` Jesús calé'` catú'` fí' ní'` móo'` colíing` cóo'` jaléng'` dsea` guitúung` quiá'r` jo cangolí'` fí' lí'` se'` Dalmanuta.

Mí'` camí'` dsea` fariseo coo'` e lí'` e quí'` jmií'`

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Jo lajee'` e nitáang` Jesús fí' ní'` guóo'` uó'` jo, job mí'` caguilíng` dsea` góor` i líing` dsea` fariseo e canaaí'` dsihuíing` júu'` quiá'r` cóo'` dsea` do. Jo laco'` niguié'r'` jial ní'ní'` dsea` do fí' quini'` dseata`, joba' camí'r'` dsea` do e fa' nijméi'` do coo'` e lí'` e quí'r'` jmií', jo lajoba' nicuø'` lí'` e Fidiéeb'` dsea` casí'` quiá'r`.

12 Jøba' caseáang` dsí'` Jesús e lajang'`, jo ngí'` jo cají'`:

—¿Jialí'` mí'`na'` jnea` e nijmee'` e coo'` lí'` e quí'`i` jmií', co'` jnea` dseáng'` fá'`baa condsee'` e jí'` coo'`gui lajo nijmee'` e fí' quini'`na'`?

13 Jo dob caseáai'` i dsea` do jo ca'ib`tur fí' dsí'` móo'` jo cangó'r` lí'` lí'` ngóo'` cataang` e guiéé'` do.

Jial líing` dsea` fariseo

(Mt. 16:5-12)

14 Jo ie~ jo nica'ím- dsíi' dsea` quiá'r- fa' e nicár` e nidó'r-, jo la nitíing~ coo` iní'ba' niquie'guir fí' dsíi' e móo' do.

15 Jo cajíng~ Jesús casí'r- i dsea` guitúung` quiá'r- do:

—Ñiing~ óo'na' cóo~ jalé` e e' dsea` Israel i líing` dsea` fariseo cóo~ gui jalé` e e' dseata~ Herodes, co' jalé` e e' jaléng` i dsea` í líi' lafa' quie` iní'.

16 Jo i dsea` guitúung` do lí' cajer' síiín` lajee` la'ó` yaam~bre cuaiñ~ quiá' e ja` quier' iní',

17 dsu' calilíb~ Jesús lajii' e síing` i dsea` do, joba' casí'-reín' do lala:

—¿Jialí' fó' 'nú` e ja` iní' quié'na'? ¿Su ja` mí' cangám`bi' o'gui mí' calilí'bi'? ¿Su dseáng~ eáam' sijní' moguí'na'?

18 Co' téeb~ jminí' 'nú', dsu' ja` jné'na'; jogui dsí'bi' loguá'na' cajo, dsu' ja` nuu'na'. ¿Su ja` tóo~ óo'na'?

19 ¿Jóo~ 'matá' e røong` téé~ 'ná' e caseáng~gui jo casitíing` 'nú' ie~ mí' cafiing~ jnea~ 'ñiá' iní' e cagó` 'ñiá' mil dseañu'?

Jo cañí' i dsea` guitúung` do:

—Tíib' guitu' do.

20 —Jogui mí' cafiing~ jnea~ e guié' iní' do e cagó` laji' quié` mil dsea`, ¿jóo~ gui 'matá' e røong` téé~ 'ná' casití'na'?

Jo cañí'tu i dsea` do:

—Tíib' guié'.

21 Joba' casí'-tureín' lala:

—¿Su ja` mí' ngám`bi' latí' lana jóng?

Mí~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` tiuung~ fí' Betsaida

22 Jo mí' cangi'gui lajo, caguilíng~ Jesús cóo~ dsea` quiá'r- fí' Betsaida. Jo lajee` e nitaaiñ~ fí' jo, caguilíng~ dsea` jeeín` jaang` dsea` tiuung~ fí' quini~ Jesús, jo mí'r dsea` do fa' e nigüíñ~ capí' i dsea` tiuung~ do.

23 Joba' catíing~ Jesús guoo` i dsea` tiuung~ do jo cangojéeín` fí' lí' 'ni' fii'. Jo cajmijmí'r^ jminí' dsea` do cóo~ jme'e'r', jo ngí' jo caquidsir' guóor` fí' moguíñ~; jo mí' calí' jo, cajmingí'-reín' su nil' jóor~ capí'.

24 Joba' cajíng~ i dsea` tiuung~ do e nicuóom`jiu lí' jóor~ jo cajín':

—Nimáam`baa jaléng` dsea`. Jóo~ e jnéeng~ lafa' 'ma' e ngí'.

25 Joba' caléb` catú~ caquidsí' Jesús guóor` fí' ni~ jminí' i dsea` do, jo ladsifí' lanab calijné` i dsea` do jo ca'láam~bre, jo dseáng~ røob` nijóor~ jóng.

26 Jo caquiñ' Jesús ta~ e cangám`biñ' do fí' quiá'r- jo casí'-reín' do lala:

—Ja` güiguiá' júu^, melé^, cóo~ jalé` e cajmé~ e cóo~ 'nu'.

Mi~ cajing~ Tá^ e Jesús líiñ` Dsea` Jmaang~**(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)**

27 Jo mi~ cangi`gui lajo, Jesús coling~ cóo~ jaléng` dsea` guitúung` quiá'r~ cangolíñ` lacaang` jalé`ñ` fii`jiu e née` lí` se` Cesarea quiá`r~ Filipino. Jo lajee` ngolíñ` e teáiñ` fí, cajmingí` Jesús i dsea` guitúung` quiá`r~ do lala:
—¿I` í` dsíi` dsea` e líing` jnea`?

28 Joba` cañi` i dsea` guitúung` do lala:

—I` líing` dsea` fé`r` e lin` Juan i lami` seáng` dsea` jmiñ, jogui i líing`gui fé` e lin` Líi, jogui i líing`gui fé` e lin` jaang`gui dsea` i café` cuaiñ` quiá`r~ Fidiée` mali`gui.

29 —Jogui` nú`, ¿i` fó`na` e líing` jnea`?

Jo cañi` Tá^ Simón quiá`r~ Jesús lala:

—Nub` dsea` i líing` Dsea` Jmaang~ i casíng` Fidiée` cuaiñ` quiá`r~ e laco` nilaan` dsea` jmigüf`.

30 Jo caqui` Jesús ta` i dsea` quiá`r~ do e ja` nífé` dsea` do júu` uii` quiá`r~ fa` nisí`r` dsea` jíéng`.

Mi~ cajmee` Jesús júu` e tí` nijngáng` dsea` ír`**(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)**

31 Jo cóob` mi~ canaang` Jesús e`r` jaléng` dsea` guitúung` quiá`r~ e dseáng` nisi`íim`bre e ni`íñ` iihuí` dseáng` e eáang`, íb` dsea` i cajár` fí` ñifi` e líiñ` jaang` dsea` jmigüf`, jogui e jaléng` yúu` dsea` cóong` i teáang` nífi` quiá`r~ dsea` góor` dsea` Israel cóo`gui jaléng` fii` jmidsea` quiá`r~ cóo`gui jaléng` tifa` quiá`r~ júu` quiu` ta` quiá`r~ nilf` ní` níim`bre dsea` do. Jogui` casí`guir` i dsea` quiá`r~ do e nijngám` dsea` ír`; jo dsu` mi` nífi` ní` jmiñ` lajo, nijb`tur` calé` catú`.

32 Jo dseáng` júu` røob` cajmea`r` i dsea` guitúung` quiá`r~ do. Jo mi~ canúu` Tá^ Simón lajo, cajéeiñ` Jesús fí` cóo` lí` ja` iñ` núu`, jo canaiñ` jíim`bre dsea` do.

33 Dsu` caji`tu Jesús nir` fí` lí` caseáiñ` dsea` quiá`r~ i caguiaang`gui do jo cajóong`neiñ`, jogui` cajiñ` Tá^ Simón jo casí`r` lala:

—Jééng` cáan`, Satanás! Ja` jñiñ` jnea` fí, có` nu` ja` ngáng` laco` jíi` e í` dsíi` Fidiée`, có` lajii` e líi` quiá`r~ dsea` jmigüf`ba` ní` nu`.

34 Jo mi~ cangî jo, catø~ Jesús dsea` guitúung` quiá~r~ cóo~gui jaléng` dsea` caguaang~gui jo casí~rein` do lala:

—Song i~ dsea` iing~ ni'ufing~ dsea` quie~e, güitúr` jalé` e lí` dsír` 'ñia'r` jo güiseain` lafa' crúu` quiá~r~ e laco` cuø` lí` e guía` dsír` e nidsingüiñ` jalé` e huñing` uí~ e lüiñ` dsea` quie`e, jo lajoguiba` ningîr~ cóo~ jnea` jóng.

35 Co` lí` doñi` i~ dsea` i` í` dsíi` e lí`bre nileáng~ 'ñia'r` jee` jalé` dsee~ quiá~r~, jo dsu` i` dsea` f` conguiab` nibüiñ` fí` lí` 'lí`'; jogui doñi` i~ dsea` nijúuiñ` uí~ e lüiñ` dsea` quie`e jogui uí~ e ni'r` júu` quiá~ jial laang` dsea` jee` jalé` dsee~ quiá~r~, joba` i` dsea` f` nitím~bre fí~ quini` Fidié` jóng.

36 Co` ze` ta` íng` quiá~ jaléng` dsea` jmigüi` e seeiñ` e silüi`r` jmiguiü` fí` jmigüi` la song si'naam`bre lata` cóo~ jnea` mi~ nijúuiñ`?

37 Qsi` zjial tíi` cuøong` sea` lí` quí` jaang` dsea` e laco` nilí`r` nitüiñ` fí` quini` Fidié` é?

38 Co` song jaang` dsea` jmóor` i` lüiñ` uii` quie`e jogui uí~ quiá~ jalé` júu` quie`e e guiaa` fí` quini` jaléng` dsea` dsee~ dsea` quí` i` ja` já~ líng` e júu` jo, joba` lajob` jnea` cajo, dsea` lüiñ`n` jaang` dsea` jmigüi` i` jáa` fí` ñifi~, nijmee`baa` i` lüiñ`n` quiá~ i` dsea` f` mi` tí` lí` nití` í` e nigáa`tüu` calé` catú` fí` jmigüi` la e gáa`a` jee` e niing` jü` niguol` quiá~ Fidié` colüing` cóo~ jaléng` ángeles quiá~r~.

9

1 Jogui casí~bigui Jesús cajo jaléng` i` dsea` quiá~r~ do:

—E laba' jmitaa` óo`na' e i` lüing` 'nú` la'ó` teáng~na' la jmiñ` na ja` mí` nijúung~na' cartí` mi~ cangî` cangüing`na' jial nicá~ Fidié` nifi` quiá~ dsea` la'eáng` cóo~ e laniing` 'gøiñ` do.

Mi~ calisüing~ jial jnéeng~ Jesús

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Jo mi~ cangî`gui jñüü` jmiñ` lajo, cangó` Jesús fí` cóo` yú` mó` e ñíi', jo lajüi` Tú` Simómbing` jeeiñ` cóo~gui Tiáa` jogui Juan. Jo lajee` e niteáaiñ` e fí` yú` mó` do, canaang` calisüing~ jial jnéeng~ Jesús.

3 Jo calisüing~ jial lüi` sî`r` jo dseáng~ cajnéng~ e jü` jogui e tee` eáng` e jüi~ jaang` dsea` ja` lí`r` sér` tee` lado mi~ ru`r`.

4 Jogui cangáin` Lüi` cóo~gui Moi` e teáaiñ` süiñ` cóo~ Jesús.

5 Jogui lalab` cajíng` Tú` Simón casí~r~ Jesús:

—Tifa', ieáam` íaang` dsii` e taang~naa` colüing` fí` la! Jo majmóo`naa` 'ni` 'núu` jiu` lí` nitaang~na': cóo` quíi~, cóo~gui quiá~ Moi` jogui cóo~gui quiá~ Lüi`.

6 Jo cajíng` Tú` Simón lajo co` ja` ñi`guir` e~ nijíñ`, co` dseáng~ eáam` caføiñ` lajü` gaaiñ` do, Tú` Simón jogui Tiáa` cóo~ Juan.

7 Jo lajee` job` mi~ cajgó` cabøø` jñíi` fí` yú` jmigüi`, jo jee` job` caquüiñ` lajaléiñ` do. Jo fí` jee` e jñíi` do guicanú` e guicafé` dsea` lala:

—I lab Jóo`o i 'neáan`n eáang', jo núu`na' lajii'` júu` quiá'r`.

8 Jo mi` tí lí` cajóø` i dsea` gaang` do lacúng'` lajíng` e lí` teáaiñ` do, jii'` jaang` i dsea` gáng` do jo` i` cangáng` guir cáang` Jesús, jo jii'` 'ñiab'` dsea` do caje`guir.

9 Jo lajee` cajgáin` e fi` yá'` mó'` do, caquiú'` Jesús ta` quiá'` i dsea` gaang` do quiá'r` e ja` niguiáin` do júu` lajii'` e nicangár` do, co'` cartí` mi` ningá' e nijí'`tu i dsea` i jáa'` fi` ñifi` i líing` dsea` jmiigüf, joba'` nicuóøng` e nijméesin` do júu` quiá'` jalé'` e jo.

10 Joba'` lajob cajmées` i dsea` gaang` do, ja` caguiar` e júu` jo nañi'` fa'` jmingá'`bre rúin` lajee` la'ó'` yaaiñ` e` guóng'` e jíng'` dsea` do e nijí'`tur calé'` catú`.

11 Jo lalab cajmingá'` i dsea` gaang` do Jesús:

—¿Jiali'` fé'` jaléng'` tifa'` quiá'` júu` quiú'` ta` quí'`ii', dsea` Israel, e Líi'`bing'` 'né` nijáa'tur nifi'` fi'` jmiigüf la?

12 Joba'` cañii` Jesús quiá'` i dsea` quiá'r` do, jo lalab casí`rein` do:

—E jáb'` e nifi'` nijáa'tu Líi', jo íb` dsea` i niguiá'` guiú'` lajalé'`. Jo ¿jiali'` fé'` fi'` ní` jì` quiá'` Fidiée'` e jnea` , dsea` llin`n jaang` dsea` jmiigüf i jáa'` fi'` ñifi` , guím'`ba'` 'né` e nicaa` iihuí'` e eáang` cartí` nijngáng'` dsea` jnea`?

13 Dsu'` jnea` fá'a` e fi'` i` 'nú'` e nicajáb` Líi', jo cajmées` dsea` la tí'` e já` dsír'` cóo'` dsea` do lí'` laco'`gui la fé'` fi'` ní` jì` quiá'` Fidiée'` e nisi'`í'` e nidsingíng` dsea` do.

Mi` cajmi'`leáang` Jesús jaang` siming` i iuung` i 'ling`^ dsí'`

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Jo mi` cangá'` jo, caquing'` Jesús cóo'` Tí'` Simón jogui Tiáa` cóo'`gui Juan fi'` lí` táang` jaléng'` dsea` guitúung` quiá'r` i caguiaang`gui do, jo cadséin` dsea` do jee` cabøø` jaléng'` dsea` jiéng'`, jogui i líing` tifa'` quiá'` júu` quiú'` ta` quiá'` dsea` Israel teáaiñ` síiin` cóo'` jaléng'` i dsea` do.

15 Jo mi` tí lí` cangáng` jaléng'` i dsea` do Jesús, ladsifi'` ladob cangojmijín'` dsea` do e féng'`neiñ` jogui dseáng'` eáam` dsigá'` dsír'` cajo.

16 Joba'` lalab cajmingá'` Jesús i dsea` quiá'r` do:

—¿E` teáang` 'nú'` jmoo`na'` cuee` júu` cóo'` jaléng'` i dsea` do?

17 Joba'` cañii` jaang` lajee` i dsea` fíing` do lala:

—Tifa'`, lab niheen` jaang` jóo`o, jo i` 'lim'` iuung` dsír', jo nicajméesin` do e ja` lí'` fé'` jóo`o,

18 jo doñi'` jié'` sim'` jóo`o, jmóo` i` 'ling'` i iuung` dsír'` do e quiñ'` fi'` ní` uó'; jogui uøø` já'` fi'` mo'oor`, jogui tur` majar`, jo dseáng'` i'` teá'` guotiir`. Joba'` nicamí'`i i dsea` quí'` na fa'` e niguíñ` i` 'ling'` na, dsu'` ja` mí'` cali'r`.

19 Joba'` cañii` Jesús quiáin` do lala:

—iDseáng^l ja` ja` l^lim` nú` júu` quié`e! ¿Lí` jmí` e nilinúu`na` dseáng^l lajang^l júu` quié`e?
Jogui ¿lí` tí` jmí` nijmee` e té`e cóo` nú`? Ñijéeng`na` fí` la` i` siming` na.

20 Joba` cangojéeng` i` dsea` do` i` siming` i` dsée` do` fí` quini` Jesús. Dsu` mí` tí` lí` cangáng` i`
'ling` i` iuung` dsí` i` siming` do` Jesús, dsifí` ladob cajméeiñ` do` e cadseá`tu` joñíng` i` siming`
do, jo` caquím`biñ` do` fí` ní` uó` e beár`, jogui e uøø` ja` fí` mo`oor`.

21 Joba` cajmingí` Jesús tiquiá` i` siming` do:

—¿Lí` lajii` líng` i` siming` quií` e la?

Joba` cañí` i` tiquiáiñ` do` quiá` Jesús:

—Latí` jí` mí` jiuum`biñ` líiñ` lana;

22 jo` jmiguiub` ya` nicajméeiñ` e nicabíng`neiñ` fí` ní` jí` jogui fí` dsí` jmí` e laco` nilí`r`
nijgáng`neiñ`. Joba` mí`naa` nu` jmí`ee` fa` nu`bi nilí` nijmi`leáan`re, fí` güilín` jnea` jo`
jmicoó` jnea`.

23 Joba` cañí` Jesús quiá` i` dsea` do` lala:

—¿E lí` song lí`baa` fó` nu`? iCo` lajib` cuøøng` sea` lí` jmee` jnea` quiá` i` dsea` i` ja` líng`
júu` quié`e!

24 Joba` cañí` tiquiá` i` siming` i` dsée` do` e teá`:

—iJáb` líng` jnea` júu` quií`, Fí`naa`, jogui jmicoó` jnea` e laco` ja`gui nilíin` e jo`!

25 Jo` mí` cangá` Jesús e eáam` ngóo` seáng` dsea` fí` jo, joba` cajíñ` i` 'ling` i` iuung` dsí` i`
siming` do` jo` casí`r` lala:

—Dsea` 'ling` i` jmóo` e ja` lí` fé` jogui ja` lí` nú` i` siming` na, jnea` quiá` u` nu` ta` e nijúu` lí`
iuun` dsí` i` siming` na, jogui e jo` quí` jmí` fa` e ní`ú`tu` calé` catú`.

26 Jo` dsifí` lajob` ca'óo` teá` i` 'ling` do, jo` cajméeiñ` do` e cadseáb`tu` joñíng` i` siming` do. Jo`
mí` cangí` joguiba` cagüi`íiñ` do` fí` lí` iuuiñ`, dsu` i` 'ling` do` caseáaiñ` i` siming` do` dseáng`
lafa` 'líim`biñ` e lí` laco` lajíng` dsea` do` ní`é`r` e cajúm`biñ` do.

27 Dsu` Jesús ladsifí` ladob catíiñ` guoo` i` siming` do, jo` caseang`neiñ`; jo` caráam` i` siming`
do` jo` casím`bre.

28 Jo` mí` cangí` jo, ca`f` Jesús fí` dsí` sinúu` cóo` dsea` guitúung` quiá`r`, jo` fí` jo` i` dsea`
quiá`r` do` cajmingí`r` dsea` do` lajee` la'ó` yaaiñ`:

—¿Jialí` jnea` ja` calí`naa` fa` caguíng`naa` i` 'ling` i` iuung` dsí` i` siming` do?

29 Joba` cañí` Jesús quiáiñ` do` jo` cajíñ`:

—I` 'ling` i` lado líb` ní`uóíñ` dsu` la'eáang` cóo` e féng` dsea` Fidié` jogui jmóor` ayuno.

Mí` cajmée`tu` Jesús júu` e nijnga` dsea` quiá`r`

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Jo mĩ ca'uøøiñ e fi' jo, cangíim'tur fi' lĩ se' Galilea. Jo dsu' Jesús dseáng' ja' iim-bre fa' e caliñi' jii' jaang` dsea` jie' fi' lĩ táaiñ,

31 co' iiñ e e'r lajii' i dsea` guitúung` quiá'r-bre. Jo lajee' táaiñ fi' jo, lalab sí'r` jaléng` i dsea` quiá'r` do:

—E laba' fi' i 'nú' e jnea` i cagüéng` fi' jmigüf` la i jáa' fi' ñifi' e lín'n jaang` dsea` jmigüf`, jo 'né'ba' e nijám` dsea` jnea` fi' quini` dsea` i 'ní' ní' quié' e cartí' nijngáin' jnea` ; jo dsu' mĩ ningâ` ní' jmiñ` lajo, nijíb'túu calé' catú'.

32 Dsu' ja' cangáng` i dsea` guitúung` do e` uing` e cajíng' Jesús lado, jogui 'gó'bir cajo fa' e nijmingâ'r` dsea` do.

¿I' i laniing`gui fi' quini` Fidié'?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Jo mĩ cangâ` jo, jo mĩ tí' lĩ caguilíng`tur fi' Capernaum, jo cangíiñ fi' dsí' sinúu'. Jo mĩ niteáaiñ` fi' jo, lalab cajmingâ' Jesús i dsea` guitúung` quiá'r` do:

—¿E' e ñilíng` 'nú' jiiñ`na' lacue` guiá' fi'?

34 Jo mĩ canúu` i dsea` guitúung` quiá'r` do lado, lí' cajer' tiib`, dsuco' lajee' teáaiñ` do fi' e jalíiñ` siiiñ` e i' i laniing`gui lajee' la'ó' yaaiñ`.

35 Joba' caguáb` Jesús jo cató'r` i dsea` guitúung` do quiá'r` jo casí' reiñ' do lala:

—Song ii' dsea` iiñ e líiñ` dsea` laniing`gui, joba' güi'x` dsíir' e íb` i dsea` i catí' lí' dséng`gui, jogui íb` dsea` cajo i nijmé' jalé' ta' quiu' jaléng` dsea` jiéng` e 'né' jmér'.

36 Jo mĩ cangâ` jo, casíng` Jesús jaang` jiuung` pí' fi' guiá' joo' lí' teáaiñ` do, jo casaiñ` i jiuung` do jo cataiñ` cuéer', jo casí'r` i dsea` quiá'r` do lala:

37 —I dsea` i íng` i jiuung` la la'eáang` cóo' jnea~, lajob cajo íñ` jnea~; jogui i dsea` i íng` jnea~, güiliñi`bre guiá' e o' jii' jnea` íñ', co' lajob cajo íñ` Tiquié'e dsea` guing` ñifi', dsea` casíñ` jnea` fi' jmigüf` la.

I dsea` i ja' 'ní' níng` jneaa`aa' sitáam`bre cóo' jneaa`aa'

(Lc. 9:49-50; Mt. 10 :42)

38 Jo mĩ cangâ` jo, e lab cajíng' Juan casí'r` Jesús:

—Tifa', jnea^ nicaneem~baa' jaang` dseañu^ i jmoó` ta~ uóøng` jaléng` i 'ling` la'eáang' cóo`
'nu, jo có' ja` ngi'guir cóliing` cóo` jneaa~aa', joba' nicajníim~baa' quiá'r` e nijmér` lajo.

39 Joba' lalab cañí` Jesús quiá'r` i dsea` quiá'r` do:

—Ja` jniing` na' quiá'r` i dsea` do, có' ja` seeng` jii~ jaang` dsea` i nijmé` cóo` e lí` e dsigá` dsíí`
dsea` la'eáang' cóo` jnea~, jo mi~ nilicøøng`gui lajo nífé'r` ga` uii~ quié`e.

40 Có' i dsea` i ja` fé` ga` uii~ quí`ii', joba' cóo` jneaa~aa' sitáaiñ`.

41 Jogui ií` dsea` i cuø` 'nú` fa' lab cóo` vas jmií` uíí` e 'nú` líing`na' dsea` quié`e, joba' jnea~
jmitaa` óóna' e seab` guiée` quiá'r` mi~ nitá` fí` jmigüí` cóo`.

Jial dseáang` e nijiúung` dsea` fí` ní` dsee`

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 'Jogui song ií` dsea` jmoó` jial e niténg` fí` ní` dsee` doñí` ií` i jiuung` lala i nijá` líing`
júu` quié`e, joba' guiá-guib ni'uíing` quiá'r` i dsea` í` e nidsibíing` 'ñia'r` fí` é` jmií` e guinee`
cóo` cuü` 'loo` fí` moluur`.

43 Jo song guóo` nijmé` e nitén` fí` ní` dsee`, joba' quiúu~ jóng; có' guiá-gui quíí` e nitáang`
fí` jmigüí` la cóo` cóob` guóo`, jo ja` guien` fí` lí` 'lí` fí` lí` coo` jì` cóo` lajì` tú` guóo` mi~
nitá` oor` quíí`.

44 Có' e fí` jo jo` tóo` jmií` fa' e nijúung`gui jaléng` jóo` o'gui fa' e niyu`gui jì`.

45 Jogui song tíi~ nijmé` e nitén` fí` ní` dsee`, joba' quiúu~ jóng; có' guiá-gui quíí` e
nitáang` fí` jmigüí` e jlúun` e lacó'gui e niguøn` cóo` lajì` tú` tíi~ fí` lí` 'lí`

46 fí` lí` teáang` jóo` i ja` tóo` jmií` nijúung` jogui fí` lí` coo` jì` e jo` tóo` jmií` yu`.

47 Jogui song jminí`^ jmoó` e nitén` fí` ní` dsee`, joba' gui` jóng; có' guiá-gui quíí` e Fidiée`
quier` nifí` quíí` e ja` sea` cóo` jminí`^ e lacó'gui téeb` lajì` tú` jminí`^ niguøn` fí` lí` 'lí`

48 fí` lí` teáang` jóo` i ja` 'mó` sea` quiá'r` jogui fí` lí` coo` jì` e ja` tóo` jmií` yu`.

49 'Jo ligüeang` jaléng` dsea` quié`e la'eáang' cóo` jalé` e huíing` e dsingüiñ` lí` lacó'gui
ligüeang` jalé` feá` la'eáang' cóo` ñi~ jogui jì`.

50 Jo eáam` íing` ta~ jalé` ñi~, jo dsu' song ca'íng` lajii~ e ñii~ do, joba' ¿jial nilí` 'nú`
nijmee`na' e niliñii` tu` calé` catú`? Joba' fí` i 'nú` e güi'uíing`na' lacó' líí` ñi~ e guiá` do, jo
güiliseeng`na' juguiá` júu` røø` lajee` la'ó` rúng`na'.

10

Mi~ ca'e` Jesús quiá'r` mi~ tiúung` dsea` rúíñ`

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Jo mī cangî jo, caguii'hib' Jesús fí Capernaum jo cangó-tur fí guóo' uó' lí se' Judea jogui e fí guóo' uó' e née' lí' lí' guiéé' laco' iu' gua' Jordán. Jo fí job caseáng'tu jaléng' dsea, jo canaaín' e'r' jaléng' i dsea' do júu' quía' Fidiéé' lí' laco' li'fiiñ' do.

2 Jo lajee' jo cangoquiéng' jaang' gáng' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo fí lí' sing' Jesús e lí' laco' niguié'r' jial ni'niiñ' dsea' do fí quini' dseata'. Joba' cajmingá'r' dsea' do e su seab' fí e nitiúung' dseañ' dseamî quía'r'.

3 Joba' lalab cañí' Jesús quía' i dsea' do:

—¿E' ta' caqui' Moí' e nijmee' na' quía' e jo?

4 Jo jaléng' i dsea' do cañí' lala:

—Moí' cacuø'bre e líb' jaang' dseañ' nitiúuiñ' dseamî quía'r' lífa' 'né' seáin' coo' mají lí fé' lajo.

5 Joba' cañí' Jesús quía' i dsea' do lala:

—Moí' cacuø' e júu' jo, co' ñir' e dseáng' eáang' ue' óo' 'nú'.

6 Jo dsu' lajii' ie' mi' catiroo' jmiigúf, “Fidiéé' cajmeáaiñ' dseañ' coo' gui dseamî”.

7 “Jo uii' e joba' e cúng' dseañ' guóor' jo 'naaiñ' quía' sejmiir' e laco' niliseeiñ' coliiing' coo' dseamî quía'r'.

8 Jo laji' huáaiñ' do lafa' jaam'bre nica'uiñ' jóng.” Joba' jo' tí'guir gáng' dsea', co' lafa' jaam' dsea' ca'uiñ'.

9 Co' Fidiéé'bing' caguia' uuing' e nicúng' dsea' guóor', joba' jo' cuøng' fa' e nitiúung'gui dsea' rúin' mi' nicangí' e cacúng' guór'.

10 Jo mī cangî jo, jo ca'ib-tu Jesús fí dsí' sinúu' coliiing' coo' dsea' guitúung' quía'r', jo lajee' jo calé' catú' cajmingá'i i dsea' quía'r' do cuaiñ' quía' e júu' e ngóo' do.

11 Joba' Jesús cañí' quía' i dsea' do lala:

—Ii' dseañ' i tiúung' dseamî quía' jo cúin' guór' coo' dseamî i jiéng', joba' ée'bre dsee' fí quini' Fidiéé' uii' quía' i dseamî la'uii' do;

12 jogui song jaang' dseamî catiúuiñ' dseañ' quía'r' jo cacúin' guóor' coo' jaang'gui dseañ', joba' ée'bre dsee' cajo fí quini' Fidiéé'.

Mí' cajmigüeang' Jesús jaléng' jiuung'

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Jo lajee' jo fíim' dsea' cangojéeiñ' jiuung' quía'r' fí lí' táang' Jesús e laco' niquidsí' dsea' do guóor' fí moguiñ' e laco' niligüeaiñ' do, dsu' i dsea' guitúung' quía' Jesús do canaaín' jíim'bre jaléng' i dsea' i dsijéeng' jiuung' quía'r' fí do.

14 Jo mī cangá' Jesús e jo, eáam' caliguiñ' jo lalab casí'r' i dsea' quía'r' do:

—Cuø'na' fí e jalíng' jaléng' i jiuung' na' fí quini' jo ja' jñíng'na' quía'r', dsuco' Fidiéé'bing' i quie' ní' quía' jaléng' i dsea' i líng' laco' i jiuung' la.

15 Jo dseáng⁻ fá⁻baa e i⁻ ja⁻ iing⁻ ni⁻íng⁻ e Fidié⁻ nicá⁻ nifí⁻ quiá⁻r⁻ laco⁻gui íng⁻ jaang⁻ jiuung⁻, joba⁻ ja⁻ too⁻ jmi⁻ e Fidié⁻ nicá⁻ nifí⁻ quiá⁻r⁻ cajo.

16 Jo mi⁻ cangí⁻ jo, casáng⁻ Jesús lajaang⁻ lajaang⁻ i⁻ jiuung⁻ do, jo catai⁻ güea⁻ lajaléi⁻ do e lico⁻ caquidsir⁻ guóor⁻ fí⁻ mogui⁻.

Mi⁻ casíing⁻ jaang⁻ dseañ⁻ i⁻ sea⁻ cuu⁻ cóo⁻ Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Jo mi⁻ cangí⁻ jo, lajee⁻ e nú⁻gui ni⁻f Jesús fí⁻ e nidsér⁻ fí⁻ iuui⁻, ladsifí⁻ ladob caguié⁻ jaang⁻ dseañ⁻ i⁻ cui⁻, jo casí⁻r⁻ uó⁻ jnir⁻ fí⁻ quini⁻ dsea⁻ do jo cajmingí⁻r⁻ dsea⁻ do lala:
—Tifa⁻ i⁻ guiú⁻ dsí⁻, ze⁻ 'né⁻ nijmee⁻ jnea⁻ e laco⁻ nilí⁻'i e niliseen⁻ cøong⁻ cóo⁻ Fidié⁻ car⁻ ngongí⁻ jmi⁻?

18 Jo cañí⁻ Jesús quiá⁻ i⁻ dseañ⁻ do lala:

—¿Jiali⁻ fí⁻ jnea⁻ e guiú⁻ dsii⁻? E jáb⁻ dseáng⁻ jaam⁻ dsea⁻ guiúng⁻ i⁻ seeng⁻, jo íb⁻ Fidié⁻.

19 Jo niñí⁻ lajii⁻ júu⁻ quiú⁻ ta⁻ quiá⁻ Fidié⁻: “Ja⁻ jngan⁻ dsea⁻ rún⁻”; ja⁻ 'lee⁻ e nigüi⁻ cóo⁻ dseañ⁻ osi dseamí⁻ i⁻ o⁻ quií⁻; ja⁻ jmée⁻ í⁻; ja⁻ cá⁻ júu⁻ e o⁻ já⁻ e en⁻ jaléng⁻ dsea⁻ rún⁻; ja⁻ jmi⁻gøon⁻ dsea⁻ rún⁻; jogui jmi⁻goo⁻ tiquí⁻ cóo⁻ niquí⁻.”

20 Jo cajíng⁻ i⁻ dseañ⁻ do lala:

—Tifa⁻, lajaléb⁻ e jo nicajmiti⁻baa latí⁻ jí⁻ mi⁻ simím⁻baa.

21 Joba⁻ cajøong⁻ Jesús i⁻ dseañ⁻ do e íaang⁻ dsí⁻r⁻, jo cañí⁻r⁻ quiá⁻i⁻ do lala:

—Coo⁻gui sea⁻ e 'né⁻ fí⁻ i⁻ nu⁻ e 'né⁻ quií⁻: guóng⁻ jo güi⁻ni⁻ lajalé⁻ e sea⁻ quií⁻, jo e nilí⁻ do nijmée⁻ guié⁻ jee⁻ jaléng⁻ dsea⁻ tiñíng⁻. Jo lajoba⁻ nilisea⁻ juguiú⁻ quií⁻ fí⁻ nifí⁻ mi⁻ nití⁻ fí⁻ jmi⁻güí⁻ cóo⁻. Jo mi⁻ ningí⁻ e nijme⁻ e nicafí⁻ i⁻ nu⁻ na, joba⁻ nea⁻ jo ningí⁻ cóo⁻ jnea⁻.

22 Jo dsu⁻ mi⁻ canú⁻ i⁻ dseañ⁻ do lado, eám⁻ fí⁻ calíi⁻; jo jo⁻ íaang⁻ dsí⁻r⁻ cangái⁻ fí⁻ quiá⁻r⁻, co⁻ líi⁻ jaang⁻ dsea⁻ i⁻ eám⁻ sea⁻ cuu⁻.

23 Jo mi⁻ cangí⁻ jo, cajø⁻ Jesús lacúng⁻ lí⁻ siñ⁻, jo casí⁻r⁻ i⁻ dsea⁻ guitúung⁻ quiá⁻r⁻ do lala:

—iEám⁻ huíng⁻ lí⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea⁻ sea⁻ cuu⁻ e nijáng⁻ yaai⁻ fí⁻ quini⁻ Fidié⁻ e laco⁻ dsea⁻ do nicá⁻ nifí⁻ quiá⁻r⁻!

24 Jo mi⁻ canú⁻ i⁻ dsea⁻ guitúung⁻ do lala, eám⁻ cangogá⁻ dsí⁻r⁻. Jo dsu⁻ caléb⁻tu casí⁻ Jesús i⁻ dsea⁻ quiá⁻r⁻ do lala:

—Joo⁻, ieám⁻ huíng⁻ e ni⁻íng⁻ dsea⁻ e Fidié⁻ nicá⁻ nifí⁻ quiá⁻r⁻!

25 Co⁻ ja⁻gui huíng⁻ quiá⁻ jaang⁻ jó⁻ camello e ningíng⁻ne⁻ fí⁻ dsí⁻ tó⁻ jmini⁻ quiá⁻ mocuu⁻ 'mi⁻ 'mi⁻ e laco⁻gui jaang⁻ dsea⁻ sea⁻ cuu⁻ nilí⁻r⁻ e ni⁻í⁻ e Fidié⁻ nicá⁻ nifí⁻ quiá⁻r⁻.

26 Jo mi~ canúu~ dsea` guitúung` quiá'r~ e jo, eáang`guib cangogá` dsíir', jo canaaín` jmingí~ rúin` lajee` la'ó` yaaiñ` lala:

—Jo ǎi~ i nilí` e nileáin` jee` jalé` dsee~ quiá'r~?

27 Joba' cajóong~ Jesús i dsea` do, jo cañfir` quiáin`~ lala:

—Huúim' lí' quiá~ jaléng` dsea` jmigüf, dsu' ja` lí' lajo quiá~ Fidié~, co' lajib` quíi~ dsea` do jmií~ lí' jmér~.

28 Jo mi~ cangí jo, Tú` Simóngui canaaín` sí'r` dsea` do lala:

—Fíinaa', jnea` nicatá`baa' lajaléb` e sea` quí'naa', jo joguiba' cangí'naa' cóo~ 'nu`.

29 Joba' cañíi` Jesús quiáin` do:

—Dseáng` e já~ e fii~ 'nú` e doñi` ii` i catú` jalé` e sea` quiá~ osi góor` osi ca'naaiñ` quiá~ jaléng` rúin` osi quiá~ tiquiá'r` niquiá'r` osi quiá~ jaléng` jór` osi catúr` jalé` uó~ quiá'r` dsu' uíi~ e ca'ín` jnea` jogui uíi~ e ni'r` júu` quiá~ jial laang` dsea` jee` jalé` dsee~ quiá'r~, 30 joba' i dsea` í' ni'ím`bre fí' jmigüf` la cien née`gui e jmguiú' quiá~ jalé` e catúr` do, nañi' fa' gab` jmáng` dsea` ír`; jogui mi~ nití~ fí' jmigüf` cóo~, ni'ím`bre e seein` cøong` cóo~ Fidié~ lata~ cajo.

31 Jo i líing~ dsea` i líing~ e niiñ` eáang` fí' jmigüf` la, jo dsu' í'bing' jíi~ capí` ja` ee` niing~ mi~ nití~ e í' jo. Jo dsu' i líing~ dsea` i líing~ e ja` ee` niiñ` jíi~ capí` fí' jmigüf` la, jo í'bing' i eáang`gui niliniing~ mi~ nití~ e í' jo.

Mi~ catí` 'ní' ya' e cajíng` Jesús e nijnga~ dsea` quiá'r~

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Jo mi~ cangí jo, iuung~ Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén colíing~ cóo~ dsea` quiá'r~, jo 'niab' Jesús ngóor' nifí' ie~ jo, jo caluu`gui lajo ngolíing~ dsea` guitúung` quiá'r~, jo i dsea` la eám' dsigá` dsíir'. Jo caluu` i dsea` guitúung` do ngolíing~ dsea` quiá'r~ caguiaang~gui, jo i dsea` la dseáng` 'gó`bre. Jo Jesús ca'naam`bre calé` catú~ cóo~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do jo casí`rein` do lajii~ e nidsijéé` cóo'r~ jo lalab cajín`:

33 —Jo lí` laco' jíi~ e la móo~ 'nú` jmií~ na, lana ningóo'naa' fí' Jerusalén, jo fí' fii` job lí~ nijáng` dsea` jnea~, dsea` cagá' a fí' ñifi~ e lín'n jaang` dsea` jmigüf, jo fí' jaguó` jaléng` fii` jmidsea` quiá~ dsea` góo`baa' cóo~gui fí' jaguó` jaléng` tifa' quiá~ júu` quiú' ta` quí'baa' lí~ nijáin` jnea~ jo nicuó'r~ jnea~ dsee~ e dseáng` 'né~ nijúum`baa; jo nijáin` jnea~ fí' jaguó` dsea` i ja` líing` dsea` góo`naa' dsea` Israel,

34 jo nilóom`bre jnea~, jogui ni'ñín` jnea~, jogui nijmihuúin` jnea~ cartí' nijngám`bre jnea~; dsu' mi~ nisúung~ 'ní' jmií~ lajo, nijí'b`túu` calé` catú~.

Mi~ camí Tiáa~ cóo~ Juan cóo~ jmi'ee~

(Mt. 20:20-28)

35 Jo mi~ cangî jo, cangoquiéeng' Tiáa~ cóo~gui Juan fí lí sing' Jesús, jo laji huáaiñ~ do líiñ j'óo' jaang` dseañ~ i sii` Zebedeo, jo lalab cajíng~ i dsea` do casí'r Jesús:
—Tifa', ii'naa' e nijmití^ cóo~ jmi'ee~ lajii~ e nimíi~naa' 'nu`.

36 J'oba' cañíi` dsea` do:
—¿E~ iing~na' e nijmicóo~'o 'nú'?

37 J'oba' cañíi` i dsea` gáng~ do quiá~ Jesús:
—Cuóø~ jnea^ e nití~naa' fí ñifí~ quíi~ mi~ niguiing~tu' fí jo e ni'ie^naa' jaang` lí^ lí' dsée' jogui jaang` lí^ lí' tuung~.

38 J'oba' cañíi` Jesús quiáin~ do lala:
—'Nú' jii~ ja` ñí'na' lajii~ e mi'na' na. ¿Su líing~na' e nité'na' lajii~ e iihuí' e nijaquiéeng' quíe e jogui e nité'na' e nijmeáng` dsea` 'nú' ga` lí^ laco'gui nidsingíing~ jnea~?

39 J'oba' cañíi` i dsea` gáng~ do quiá~ Jesús lala:
—Lí'baa'.
J'oba' cajíng~tu' Jesús casí~rein':
—E jáb~ e 'nú' nimó'na' iihuí' cajo lí^ laco'gui nimoo~ jnea~, jogui e gab` nijmeáng` dsea` 'nú' lí^ laco'gui nijmeáng` dsea` jnea~;
40 jo dsu' e nigüea` dsea` lí^ lí' dsée' osi lí^ lí' tuung` é laco' guin~n, ja` jnea~ catíin~n fa' e nicuøø~ e jo, có' nigüea` fí jo jaléng` i dsea` i nisi'íing^ i niñíing` e jo.

41 Jo mi~ tí lí canúu~ i dsea` quiá~ Jesús i guíng~gui do e cajmée` Tiáa~ cóo~gui Juan lajo, j'oba' eáam' caliguiñ~ quiáin~ do.

42 Jo dsu' Jesús cató~bre jaléng` i dsea` guitúung` do quiá'r~ jo casí~rein' lala:
—Niñíb` 'nú' guiá~ e jee~ jaléng` dsea` i ja` cuíng` Fidiée~ seeng` jaléng` dseata~ i quiu' ta~ quiá~ jaléng` dsea`, jo jaléng` i dsea` i quiu' ta~ do eáam' sili'r' cóo~ e ta~ líiñ do. Jo lajob líí' cajo cóo~ jaléng` dseata~ dsea` féng' i quíe' nifí' quiá~ jaléng` dsea`, có' laguidseaam^ quiu'r' ta~ quiáin~ do.

43 Jo dsu' ja' cuóøng` e nidsijée' lajo jee~ 'nú', có' ii` i iing~ i nicá~ nifí' jee~ 'nú', í'bing' i 'né~ nijmé~ ta~ jmicóo~ quiá~ i caguiaang~gui;

44 jogui ii` i iing~ i nijmé~ e niing~guir jee~ 'nú', í'bing' i 'né~ jmé~ jalé' ta~ huí' jee~ jaléng` i caguiaang~gui e ja' jmiféng' 'ñia'r'.

45 Jo lajob 'né~ jmér~, có' lajob ta~ cagá~ jnea~ cajo, jnea~ dsea` cagá~a fí ñifí~ e líin~n jaang` dsea` jmigüf; có' jnea~ ja` cagá~a fa' e jmóo` dsea` ta~ fí' quinií~, có' jnea~ cagá~a e laco'

nijmicóo' o jaléng` dsea` jmigüf jogui e laco' nijáang` 'niá'a e nijúun` n e laco' nileáng` fiing` dsea` jmigüf jee` jalé` dsee` quiá'r`.

Mi` cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` tiuung` i sii` Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Jo mi` cangî jo, caguié` Jesús cóo' dsea` quiá'r` fi' Jericó. Jo lajee` e uøøiñ` e fi' jee` fiñ` jo coliiing` cóo' dsea` quiá'r` cóo' gui i fiing` gui dsea` i jiéng` cajo, jo jaang` dsea` tiuung` i sii` Bartimeo, jóo' jaang` dseañu` i sii` Timeo, guiiñ` 'ni' fi' e jmóor` ta` mí` cuu`.

47 Jöba' mi` tí' lí' calilí` i dsea` tiuung` do e quiá'` ningóo' Jesús dsea` seeng` fi' Nazaret, jöba' canaaiñ` óo`bre jo fé'r` lala:

—iJesús, dsea` siju` dseata` Daví`, fiñ` güilfin` jnea`!

48 Jo i fim' dsea` cajiiñ` i dsea` tiuung` do e laco' jo` nifé` guiiñ` do lado, jo dsu' i dsea` tiuung` do lí' lí' teá' gui canaaiñ` ám`bre dsea` do jo café` tur lala:

—iJesús, dsea` siju` dseata` Daví`, fiñ` güilfin` jnea`!

49 Jöba' Jesús caquium`bre fi' iuiiñ` jo cajiiñ`:

—Jéeng`na're fi' la.

Jöba' catób` jaléng` i dsea` i ngolíng` cóo' Jesús i dsea` tiuung` do jo casí` reiñ` do lala:

—Cuøø' bñ` uø' jo ráan`, co' dob tó' Jesús 'nu`.

50 Jöba' cab' caquiéer` e 'mi' jliiñ` do, jo lico' ca'fim`bre jo caguiéer` catí' quini` Jesús.

51 Jöba' cajmingí` Jesús i dsea` tiuung` do lala:

—¿E` iing` 'nu` e nijmee` e quií`?

Jöba' cañí` i dsea` tiuung` do quiá'` Jesús lala:

—Tifa', iin` n e nijmée` e nilijné`baa.

52 Jöba' cañí` Jesús quiá'` i dsea` tiuung` do lala:

—Nicuøøm` guøn` náng, co' nica'láam`ba' uí' e jáb` calín` júu` quié`e.

Jo ladsifí` lado calijné` i dsea` do, jo cango'leáam`bre laco' ngóo' Jesús lajii' fi' iuung` dsea` do.

11

Mi` ca'í` Jesús fi' jee` fiñ` Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12 :12-19)

1 Jo mĩ cangî jo, mĩ tí lí niteáaiñ quiá^l jeẽ fĩ Jerusalén jo e fí lí nées e fĩ e sĩ Betfagé cóo^l gui e fĩ e sĩ Betania, quiá^l fí mó^l e sĩ Olivos, jo fí jo casing̃ Jesús gáng^l lajeẽ dseã guitúung^l quiá^r,

2 jo lalab casí^r i dseã do:

—Güüling̃ na^l e fí fĩ pí^l e nées quinĩ na, jo mĩ nigüitäang^l na^l fí jeẽ fĩ, nimáang̃ na^l jaang^l bú^l ieẽ i sing^l nūung^l e jiĩ jaang^l dseã ja^l ií mí caguá^l fí mocó^l re^l. Jo síng^l na^l re^l jo tee^l na^l re^l fí la.

3 Jo song ĩ dseã jín^l sí^r ná^l jiali^l jmoo^l na^l lana, joba^l sí^l na^l re e tã quiá^l Fii^l baa^l, có^l neám^l bre i jó^l la cateá^l, jo mĩ ningî jo, nijajeaam^l ture^l calé^l catú^l fí éé^l quiá^l re^l.

4 Joba^l lajob cajmées i dseã gáng^l quiá^l Jesús do; cangolíim^l bre, jo mĩ cangotáaiñ^l fí jeẽ fĩ, cangáaiñ jaang^l bú^l i sing^l nūung^l fí jeẽ nūú cáang^l o^l ná^l quiá^l cóo^l nūú, joba^l casim^l bre i bú^l do lí^l laco^l tã sinú^l r^l quiá^l Jesús.

5 Jo i líing̃ dseã i cangá^l mĩ casing^l i dseã do i bú^l do cajín^l:

—¿E^l gui jmoo^l ná^l, dseã? ¿Jiali^l síng^l na^l i bú^l na?

6 Joba^l cañí i dseã gáng^l do jo casí^l reiñ^l lajiĩ júu^l e nicasí^l Jesús ír lamí jéeng^l gui; joba^l calí^l bre cató^r i bú^l do.

7 Jo cató^l bre i bú^l do fí lí sing^l Jesús jo caguiar^l sí^r fí mocó^l i bú^l do, jo mifíng^l caguáb^l Jesús.

8 Jo fim^l dseã cani^r sí^r lacuee^l quiá^l fí, jogui seem^l bi dseã caquiú^r guo^l ma^l e jiú^l jo caguiar^l quiá^l fí cajo.

9 Jo jaléng^l dseã i ngolíing̃ nifí cóo^l gui i jalíng̃ cøøng^l canaaiñ^l oor^l teá^l jo fé^r lala:

—iMajmifém^l baa^l i dseã güeang^l na i jáa^l fí nifí cuaiñ^l quiá^l Tiquí^l ii^l dseã guíng^l fí jo!

10 Có^l nicatí í^l e nijáa^l i dseã siju^l quiá^l dseã áang^l quí^l ii^l i calisí Daví^l do i sí^l íng^l e niquiú^l tã quiá^l dseã jmígüí. iMajmiféng^l naa^l jogui majmi^l goo^l naa^l Fidiée^l dseã guíng^l nifí!

11 Jo mĩ caguié^l Jesús fí jeẽ fĩ Jerusalén, cangór^l fí dsí^l sinúú^l guá^l fé^l quiá^l dseã góor^l dseã Israel e sí^l fí jo; jo cajóor^l fí la fí na e fí jo, jo mĩ cangî jo, cangó^l tur fí Betania colíng̃ cóo^l i dseã guitúung^l quiá^r do, có^l nica^l lóob^l ieẽ jo.

Coo^l ma^l güiñí^l e ja^l dsí^l güiñí^l quiá^l

(Mt. 21:18-19)

12 Jo mĩ cajneá^l e jmĩ jo, mĩ tí lí ca^l uøøiñ^l fí Betania, cadseá^l jmi^l aang^l Jesús.

13 Jo lajeẽ e teáaiñ^l fí, huíim^l bi cangá^l Jesús e gui^l cóo^l ma^l güiñí^l e dsí^l má^l; joba^l cangojóor^l catí^l quiá^l su dsí^l güiñí^l quiá^l e ma^l do, dsu^l ja^l ee^l cadsé^r jiĩ cóo^l mĩ tí lí caguiér^l, dseáng^l lajiĩ má^l ba^l dsí^l, có^l o^l jiĩ e dsí^l güiñí^l ieẽ jo.

14 Jɔba' café' Jesús quiá' e 'ma` güiñí' do lala:
—Jí' jaang` dsea` jo` nidó' guir güiñí' quií'.
Jɔ canúub` dsea` guitúung` quiá' Jesús e café'r` lajo.

Mi` ca'uóong` Jesús jaléng` dsea` i jmóo` ta` 'niñ` fí` dsí' guá'

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2 :13-22)

15 Jɔ mi` cangí e caguilíng`-tɔr fí` Jerusalén, jɔb mi` ca'í-tɔ Jesús fí` dsí' sinúu` guá' fé' quiá' dsea` góor` dsea` Israel, jɔ canaaín` uóom`-bre jaléng` dsea` i niteáang` ta` 'niñ` jogui ta` láa' e fí` dsí' sinúu` guá' do, jogui canaaín` jíim`-bre jalé' mes` quiá' jaléng` i dsea` i neáang` ta` jmifíing` cuu` quiá' jaléng` dsea` jogui mes` quiá' jaléng` dsea` i neáang` ta` 'niñg` mee` cajo.

16 Jɔ dseáng` jo` cacuø'r` fí` jí' jaang` dsea` fa' e nidsica`-gui dsea` fí` dsí' sinúu` guá' jí' coo` e 'niñ`.

17 Jɔ lalab canaaín` e'r` jaléng` i dsea` do ie` jo:

—Lalab fé' Fidiée` fí` ni` jì` quiá'r` : “Fí` dsí' sinúu` quié` e la íng` ta` e jmiféng` dsea` jnea` lí' lajaléng` dsea` i seeng` fí` la'úng` fí` jmigú'”; dsu' 'nú'gui nicajmee`-na' e 'núu` la lafa' too` lí` neáang` jaléng` ñb`.

18 Jɔ jaléng` fii` jmidsea` quiá' jaléng` dsea` Israel cóo`-gui jaléng` tifa' quiá' júu` quiu' ta` quiá' dsea` Israel canúu`-bre júu` quiá' Jesús, jogui canaaín` 'no'r` jial nijngáin` dsea` do, có' 'góm`-bre dsea` do, có' dseáng` eáam` dsí'gó` dsí' jaléng` dsea` quiá' lají' e e' dsea` do.

19 Jɔ mi` tí` lí` ca'í` núu`, cagüi`ñb` Jesús cóliing` cóo`-dsea` quiá'r` e fí` jee` fii` jo.

Mi` caliquiú` e 'ma` güiñí' do

(Mt. 21:20-22)

20 Jɔ mi` cajneá` e jmiñ` coo`-gui do e la'ee`, cangíng`-tɔ Jesús cóo`-dsea` quiá'r` fí` lí` gui` e 'ma` güiñí' do, jɔba' cangár` e nicaliquiú`-ba' do catí` jmó` quiá'.

21 Jɔ jɔb mi` tí` lí` cadseng` dsí' Tí` Simón, jɔba' casí'r` Jesús lala:

—Tifa', fíng na jøø` e 'ma` güiñí' e café' ga` uii` quiá' lado guiée` : Nicaliquiú`-b` lana.

22 Jɔba' cañí` Jesús quiá' Tí` Simón:

—Já' güilíng`-na' lají' júu` quiá' Fidiée`.

23 Dseáng` e já`-ba' fii` i 'nu` e doñí` ñi` i nijíng` e nisí' e mó' la: “iJéeng` 'nu` fí` na jo güiteáng` uø' fí` 'ni` jmiñí'!” , jɔ song cóo`-ba' í` dsí'r` jogui já' líñiñ` e lají' e nicafé'r` do dseáng`-nilitib`, jɔba' lajɔb nilf` jóng.

24 Jɔba' fá'guíi e fíi' i 'nú' e lajalé' e mi' 'nú' lajee' e fɔng'na' Fidiéé', jɔ song já' líng'na' e nica'fím'ba' e jɔ, jɔba' lajɔb nil' jóng.

25 Jɔgui mi' fɔng'na' Fidiéé' cajo, song ja' guiá' seeng'na' cóo' i líng' dsea' rúng'na', fíng'na' dsee' uii' quiá' i dsea' í, jɔ lajɔba' Tiquíi'na' dsea' guing' ñifi' ni'fím'bre dsee' quíi'na' cajo.

26 Jɔgui song 'nú' ja' fíng'na' dsee' quiá' dsea' rúng'na', jɔba' lajɔb nijmé' Tiquíi'na' dsea' guing' ñifi' cóo' 'nú' cajo, ja' ni'fíi' dsee' quíi'na'.

I' quiu' ta' Jesús e jmóor' jalé' e jmóor'

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Jɔ mi' cangí'gui lajɔ, caquím' túr fí Jerusalén. Jɔ lajee' e ngí' Jesús fí' sináú' guá' fé', jɔ cangoquiéng' fí' lí' siñ' jaléng' fíi' jmidsea' quiá' dsea' góor' dsea' Israel cóo' gui jaléng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' cóo' gui jaléng' dsea' cóong' quiá' cajo,

28 jɔ lalab cajmingí' dsea' do:

—¿I' i quiu' ta' quíi' e jmoo' jalé' e na? ¿I' i cacuø' 'nú' fí' e cuøong' jme' jalé' e na?

29 Jɔ lalab cañíi' Jesús quiá' i dsea' do:

—Jɔ jnea' iim'baa jmee' e camí' júu' cóo' 'nú' cajo, jɔ e laba' iin' jmingíi' 'nú':

30 ¿I' i caquiú' ta' quiá' Juan i caseáng' dsea' jmíi' do? ¿Su Fidiéé' osi dsea' jmigüfb' é? Jɔ song nili'na' ningíi'na' quié' e lana, jɔba' jnea' nifi' 'nú' i' i quiu' ta' quié' e e jmóo' jalé' e na.

31 Jɔ lí' canaang' i dsea' do síiñ' lajee' la'ó' yaam'bre jɔ sí' rúíi' lala:

—Song nifé'naa' e Fidiéeb' casíi' quiá' r, jɔba' lalab niñí' quí'naa': “¿Jiali' ja' já' calíng'na' lajii' júu' quiá' i dsea' í?”

32 ¿Osi nisíi' bñi' re é e dsea' jmigüfbing' caquiú' ta' quiá' e jmóor' lajɔ?

Jɔ có' 'góm'bre jaléng' dsea', dsuco' lajalém' dsea' já' líiñ' e i Juan do dseáng' já'ba' e fé'r' cuaiñ' quiá' Fidiéé',

33 jɔba' lalab cañíi' i dsea' do quiá' Jesús:

—Ja' ne'naa' jíi' cóo'.

Jɔba' cañíi' Jesús quiá' do:

—Q'gui jnea' cuøong' lí' fíi' 'nú' i' i quiu' ta' quié' e e jmóo' jalé' e la.

12

Coo' júu' já' lafa' júu' cuento quiá' dsea' 'léeng' i soo' dsíi'

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Jo lajee e táam'bi Jesús fí' Jerusalén, jo canaaín` féin' jaléng` dsea` cóo` jalé` júu` já` e líí' lafa' júu` cuento jo lalab casí`-rein' do:

—Coo` née` caliséng` jaang` dseañu` malií`gui i cajní` jman` huiing` jó` fí' ní` guoo` uó` quiá'r` ; jo cajme'r` cóo` iá, jogui cajme'r` cóo` fí' lí` niniúung` e nicuó` jmí` e mí` huiing` jó` do, jogui cajme'bir cóo` lí` nigüear` e quiá'r` nijmér` í`. Jo mí` cangí` jo, cacuó'r` dsea` i cajmée` ta` e uó` quiá'r` do, jo cagüi'í`bre `ñia'r` cangór` fí' lí` huíí`.

02-Mar Jo mí` tí` lí` catí` í` e nisifíng`, có' nicaroo` lajii` e cajnír` do, joba' casíng` i dsea` fii` uó` do jaang` dsea` 'léeng` quiá'r` e nidsimíiñ` lajii` e catíng` i dsea` do quiá'r` jalé` e caroo` e ní` guoo` uó` quiá'r` do. Jo mí` tí` lí` caguié` i dsea` 'léeng` do quiá'r`, i dsea` i jmáng` ta` uó` do cajmihuim`bre i dsea` 'léeng` do, jo caguiém`türeñ` e ja` quíeeñ` do jíí` cóo`.

4 Job mí` casíng` i dsea` fii` uó` do jaang`gui dsea` 'léeng` quiá'r` e quiá'r` nidsimíiñ` do lajii` e catíiñ`, dsu' cuub` catéé` i dsea` jmoo` ta` uó` do mogui` í` cajo, jo júu` 'léb` casí`-rein' do.

5 Jo mí` cangí` í, i dsea` fii` uó` do casíiñ` jíéng`gui jaang` dsea` 'léeng` quiá'r`. Jo mí` tí` lí` caguié` í, cajúm`bre, có' cajngab` i dsea` jmáng` ta` uó` do quiá'r`. Jo mí` cangí`gui lajo, i dsea` fii` uó` do i fíim`bi dsea` 'léeng` quiá'r` casíiñ` ; jo i líing` lí` calihuim`bre, jogui i líing` dseáng` cajngab` i dsea` do quiá'r`.

6 'Jo coob` mí` jaang` jóob` i dsea` fii` uó` do seáng`gui, jo íb` i dseáng` i 'neaaín` eáang`. Jo ca'í` dsí'r` e i jóor` dob nisíñ, có' líiñ` e i jóor` doguúbing` i nijmí'gó` jaléng` i dsea` do.

7 Dsu' i dsea` jmáng` ta` uó` do casíiñ` lajee` yaaiñ` : “I jóor` nab i nine` ní` latøng` e guoo` uó` na; joba' guí`-gui e nijngáam`baa're, jo lajoba' jneaa`aab` dsea` nilí`naa' e guoo` uó` la.”

8 Joba' casam`bre i jóo` i dsea` fii` uó` do, jo cajngam`breñ` do, jo cangojéeng`neiñ` do fí' lí` caluub` e guoo` uó` quiáñ` do.

9 Jo mí` cangí` e fé` Jesús e júu` jo, jo cajmíngí` jaléng` i dsea` do lala:

—¿E` líing` 'nú` e nijmé` i dsea` fii` guoo` uó` do? E jáb` nidsé`bre jo nidsijngáam`bre jaléng` i dsea` jmoo` ta` uó` quiá'r` do, jo i jíém` nitáñ` i nijmé` ta` e fí' ní` guoo` uó` quiá'r` do.

Joba' cajíng`gui Jesús lala:

10 —¿Su ja` mí` ca'f` 'nú` lajii` e toq` fí' ní` jí` quiá'r` Fidié` lí` fé` lala?:

E cuu` e ja` calijii` jaléng` dsea` jmo` 'núú', lanagui dseáng` cuu` laniim` nica`uíng` quiá'r` 'núú'.

11 Jo 'ñiab` Fí`naa' dsea` cajmée` e la, joba' dseáng` eáam` dsigá` dsí`naa'.

Jo lanab toq` fí' ní` jí` quiá'r` Fidié`.

12 Jo job mi~ cajmée` quijí` jaléng` fii~ jmidsea` quiá~ dsea` Israel jogui jaléng` tifa' quiá~r` cóo~gui jaléng` dsea` cóong~ quiá~r` jial e nisáin' dsea` do, có' calilí`bre e caféin` do e éein` jaléng` íb`. Jo dsuco' 'góm`bir jaléng` dsea` i núu` júu` quiá~ dsea` do, joba' catiúum`bre dsea` do jo cangolíim`bre jóng.

Mi~ cajmingí~ dsea` Jesús cuaiñ~ quiá~ e catíing~ dseata~

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Jo mi~ cangí`gui lajo, i dsea` i quie' nifi' quiá~ dsea` Israel casíin` fí lí` táang` Jesús cóo` tú~ míing~ dsea` fariseo cóo~gui cóo` tú~ míing~ dsea` quiá~ Herodes e laco' ni'nóin' do jial nisí'r` Jesús e laco' niguié'r' jial ni'níin` dsea` do fí` quini` dseata~.

14 Jo mi~ caguilíin` fí lí` sing' dsea` do lalab casí`reín':

—Tifa', ne'naa' e jmang~ júu` já`ba' fó` 'nu', jogui e ja` 'gó` cóo~ jalé` e í` dsíi' dsea` jogui jalé` e fé'r` uíi' quií~, jogui dseáng~ e já`ba' e røøb` íi` 'nu' í' quiá~ jaléng` dsea`, có' ja` jøø` 'nu' jíi' jialcó' líing` dsea` lí` caluu~, jogui e e' jial e niliseeng` dsea` dseáng~ laco' iing~ Fidiée`. Joba' jmingíi`naa' 'nu' e júu` la: ¿Su 'né` quí`naa' cuu~ e catíing~ dseata~ i guing~ fí` Roma osi ja` 'né` quí`naa' é?

15 Jo có' calilí` Jesús lajíi~ e iing~ i dsea` do jmicaaiñ~, joba' casí`r` dsea` do lala:

—¿Jialí' 'nó`na' e iing~na' niguié`na' jial e ni'níing~na' jnea~ fí` quini` dseata~? Fing na cuøø`na' jnea~ cóo` cuu~ jo nijøø`.

16 Joba' ca'e'bi i dsea` do cóo` cuu~, jo cajøøb~ Jesús, jo mi~ cangí` jo cajmingí`r` jaléng` i dsea` do lala:

—¿I~ moni~ tóo` e ni~ cuu~ la?, jogui ¿e~ júu` e silíi` fí` ni~ la?

Joba' cañíi` i dsea` do lala quiá~ Jesús:

—Ni~ dseata~ dsea` guing~ fí` Romab tóo`.

17 Joba' cañíi`tu Jesús quiá~ jaléng` i dsea` do:

—Cuøø`na' dseata~ dsea` guing~ fí` Roma lajíi~ e catíing~ í, jogui cuøø`na' Fidiée` cajo lajíi~ e catíing~ Fidiée`.

Jo eámam` cangogá` dsíi' jaléng` i dsea` do mi~ canúur~ lajíi~ e júu` e cañíi` Jesús do.

Mi~ cajmingíi` dsea` jial líi' mi~ nijí`tu dsea` calé` catú~

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Jo mĩ cangîgui lajo, cangolíng^ cōõ tú̃ m̃ing^ dsea` Israel i líng^ dsea` saduceo fí lí táang` Jesús. Jo i dsea` do fé'r e jo jí'tu jaléng^ 'lí̃, joba' e job e iĩ̃ nijmingî'r Jesús jo casî'r dsea` do lala:

19 —Tifa', Moĩ caséer' e tõõ fí ní jì quiá'r e song cajúng^ jaang` dseañu^, jo caseáaĩ̃ dseamî quiá'r e ja' mĩ seeng` jóor', joba' rúng^ i dseañu^ do 'né nicúng^ guór` cōõ i dseamî 'ñi i caseáng^ do; jo mĩ caliseeng` jóor` cōõ í, joba' lafa' jóob' i dseañu^ quiá'r mĩ uiĩ do nilíng^ i jiuung^ do.

20 Jo lafa' e já', cōõ ya' caliséng^ guiáng^ dseañu^ i la'ó' rúng^, jo i dseañu^ la'uiĩ do cacúm^ guór, dsu' jo huóõ ngó cajúm^ bre la ja' mĩ seem`bi jóor'.

21 Joba' i dseañu^ i catî tú̃ do cacúm^ guór` cōõ i dseamî 'ñi do, jo lajob cajo cajúm^ bre jo jí' cam̃ing^ jóor' ja' mĩ lí sém`bi; jo lajob calî cōõ i dseañu^ i catî 'ní do cajo.

22 Jo lajob lajî guiám^ i dseañu^ do cacúng^ guór` cōõ i dseamî do, dsu' jí' jaaĩn^ do fa' caliséng^ jiuung^ quiá'r. Jo mĩ lí cóng^guijiu lajo, cajúm^ i dseamî do 'nia'r cajo.

23 Joba' mĩ tí lí nijí'tu jaléng^ i dsea` do calé' catú' fí fĩ cōõ, ¿ĩ lajee' lajî guiáng^ i dseañu^ do ni'uíng^ dseáng^ dseañu^ quiá' i dseamî do?

24 Joba' cañĩ Jesús quiáin^ do lala:

—Sijgiém^ áa' 'nú', dsuco' ja' ñi'na' jial laco' fé' fí ní jì quiá' Fidié', o'gui ñi'na' jial tí' 'gøng^ dsea` do cajo.

25 Dsuco' mĩ nijí'tu jaléng^ 'lí̃ fí jmigüĩ cōõ, jo' nicúng^gui guoo` dseañu^ o'gui dseamî, lí' laco' dsing̃ing^ jaléng^ ángeles quiá' Fidié' i seeng^ fí ñifĩ.

26 Jogui e cuaĩn^ quiá' e f̃ing jí'tu jaléng^ 'lí̃ do, ¿su ja' mĩ ca'í 'nú' jalé' e tõõ fí ní jì quiá' Moĩ jial mĩ caféng^ Fidié' ír` catí lí' si' cōõ 'matóo' e ia' jî? Jo lalab casî'reĩn^ do iẽ jo: “Jneab̃ líin^ Fidié' i jmiféng^ Abraham cōõgui Isáa' jogui Jacóo^ cajo.”

27 Jo Fidié' ja' líĩn^ Fidié' quiá' jaléng^ 'lí̃, cō' Fidié' quiá' dsea' jíb^ líĩn^; joba' sijgiém^ jalé' e í' óo' 'nú'.

E lab e júu^ laniing^gui quiá' Fidié'

(Mt. 22:34-40)

28 Jo lajee' jo caguié'gui jaang` lajee' la'ó' tifa' quiá' júu^ quiu' ta~ quiá' dsea` Israel, jo mĩ calilí'r e cañĩb` Jesús røø` lajiĩ e júu^ do, joba' i dsea' í cangoquiéeĩn^ cáang` Jesús jo cajmingî'r dsea` do lala:

—¿Ẽ e júu^ laniing^gui lajee' lajalé' e júu^ quiá' Fidié'?

29 Joba' cañĩ Jesús quiáin^ do:

—E lab e júu^ e laniing^gui do quiá' lajee' lajalé' e júu^ jo, jo lalab fé': “Ñũna' dsea` Israel e Fiĩnaa' Fidié' jí' íb` dseáng^ i líng^ Fiĩnaa'.

30 Jmi'neáang` Fíi` Fidié` car` ngocáng` o` jogui cóo` laji` jmigu` quíi` jogui cóo` laji` e í a` jogui cóo` laji` bî seen`." Jogui e nab e júu` laniing` do.

31 Jogui e lab e júu` laniing` e catí` tú` do: "Jmi'neáang` jaléng` dsea` rún` lí` laco`gui jmi'neáan` uø`." Jo e nab e júu` quíi` Fidié` e laniing`gui eáang` do lajee` lajalé`.

32 Jøba' lalab cañíi` i tifa` do jø cajíi`:

—Eáam` guiú` lajo, Tifa`, dseáng` jáb` júu` quíi` e já`ba' e jaam` Fidié` seeng`, jø ja` seeng` i jíéng`gui.

33 Jogui e jáb` e 'né` e nijmi'neáang`naa' Fidié` dseáng` e ngocáng` dsi`naa' jogui cóo` laji` e í dsi`naa' jogui cóo` laji` bî see`naa', jogui e jmi'neáang`naa' jaléng` dsea` rú`naa' laco`gui iinaa' e nijmi'neáang` dsea` jneaa`aa', jø lajalé` e la eáang`gui quíing` laco`gui lajalé` feái` e cuøø`naa' Fidié`, fa' la mi` jngang`naa' jó` fí` quinir` òsi mi` ee`gø e ju`naa' fí` nife` é.

34 Jø mi` calilí` Jesús e guiúb` cañíi` i dsea` do, jøba' casí`reíi` do lala:

—Na jaquíem` e tí lí` nicá` Fidié` nifí` quíi`.

Jø mi` cangí` jø, jíi` jaang`gui i dsea` do fa' cateá`gui dsír` ee` nijmingí`guir Jesús.

I` dsea` siju` líing` Dsea` Jmáang`

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Jø lajee` e iuung` Jesús fí` guái` féi` quíi` dsea` góor` e si` fí` Jerusalén e e'r` dsea` júu` quíi` Fidié`, jø lalab cajmingí`r` jaléng` i dsea` i teáang` do:

—¿Jial líi` quíi` i tifa` quíi` júu` quíi` ta` quíi`i', dsea` Israel, e fé'r` e Dsea` Jmáang` líiini` siju` dseata` Daví`?

36 Cø` 'niab` dseata` Daví` cajíi` la'eáang` cóo` Jmigu` quíi` Fidié` lala:

Lalab cajíng` Fidié` casí`r` Fíi`:

“Ní lí` lí` dsée` laco` guiiin`n

cartí` nijmee` e jaléng` dsea` i 'ni` níng` 'nu` nisí`r` uø` jnir` fí` quini` e laco` nijmi`gór` 'nu`.”

37 Jø cajíng`gui Jesús e júu` la:

—Jø song` 'nia`bi dseata` Daví` sí`r` Dsea` Jmáang` Fíi`i, jøba' ¿jial cuøøng` e Dsea` Jmáang` líiini` dsea` siju` dseata` Daví` jóng?

Jø lajaléng` i dsea` fíing` i teáang` núu` do eáam` íaang` dsír` e núur` jalé` júu` e fé` Jesús.

Jalé` e ga` e jmóo` jaléng` tifa` quíi` júu` quíi` ta` quíi` dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Jø mi~ cangî jø, lalab café^h Jesús jeeng~ júu^h quiá^r e er' do:

—Ñiing~ óo'na' cóq^h jaléng^h tifa' quiá^r júu^h quiá^r ta' quí'ii', dsea` Israel, có' lí^h tí' dsíir' e ngír' e jlo^h silíim^hbre, jøgui eáang' iin~ ií' nijmi'gó' ír' lacaang' jee~ 'núu' lí' ngír',

39 jøgui iin~ güeár' ni~ 'masii' e jlo^hgui fí' lacaang' dsíi' guá^r quiá^r, jøgui iin~ e nigüeár' cajo dseáng^r la jmang^r lí' jlo^hgui fing catí^r e nidó^r,

40 jøgui gui'bre 'nu~ jaléng^h dseamî i' 'nîi~, jøgui jmicaaiñ~ e fé^r' fa' e cuee' fí' quini' dsea`.

Dsu' jaléng^h i' dsea` la'íb' ni'íng^h iihuúí' e eáang'gui mi~ nití' í^h lajjo.

Jaang` dseamî` 'nîi` i' catá^r cuu~ fí' dsíi' guóo' quiá^r guá^r

(Lc. 21:1-4)

41 Jø mi~ cangî jø, cóq` ya' guing~ Jesús fí' ca' guóo' lí' ta' dsea` cuu~ quiá^r guá^r e si' fí' Jerusalén, jø jøør~ jial dsitea' dsea` cuu~ fí' jø. Jø lajee' jø jaléng<sup>h</sup> dsea` sea` cuu~ eáam' dsitea^r cuu~ fí' jø.

42 Jø cóq` caguiéb~ jaang` dseamî i' 'nîi~ i' tiñíng~ eáang', jø catá^r e fí' dsíi' guóo' do tú~ cuu~ e ja` ee` 'ga' lí' quíng'.

43 Jøba' cató^r Jesús i' dsea` guitúung` quiá^r do jø casí^rrein' do lala:

—Dseáng^r e já^r e fíi' 'nú^h e i' dseamî 'nîi~ la nicató^r jmiguiú'gui cuu~ e fí' dsíi' guóo' quiá^r guá^r la laco'gui dsea` caguiang~gui;

44 có' jaléng^h dsea` sea` cuu~ cuør' lajíi~ e seáang' quiá^rbre; dsu' i' dseamî 'nîi~ la lajib' lajíi~ e sea` quiá^r e 'né^r nicatá^r e fí' dsíi' guóo' la.

13

Mi~ cajíng^r Jesús e ni'íng~ guá^r fé^h e si' fí' Jerusalén

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Jø lajee' ni'iuung~ Jesús fí' e güi'íir' fí' dsíi' guá^r fé^h quiá^r dsea` góor` dsea` Israel e si' fí' Jerusalén, jø jaang` lajee' dsea` guitúung` quiá^r casí^r dsea` do lala:

—iTifa', fing na jøør~ jalé^h cuu~ cóo^h e niguo^h e silíi' e guá^r la!

2 Jø cañíi` Jesús quiá<sup>r</sup> i' dsea` quiá^r do:

—Jøør~ jial jlo^h cóq^h e silíi' e guá^r na. Dsu' latøøng~ e guá^r na jíi~ cóq` cuu~ jø' e nijé' gui sifíing' quiá^r rúng^h, có' dseáng^r lajib' ni'íng~ mi~ nití' í^h lajjo.

Jial nilí' mi~ nijaquíéeng' e tí' lí' ni'íng~ jmigüí'

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Jo mī cangî jo, cangób̄ Jesús cóō dseà guitúung` quiá̄r fí yá^ mó^ e sii` Olivos e si' fí lí- quinī laco' si' e guá^ do. Jo lajee` e taang` Jesús e fí yá^ mó^ do, jo job̄ mī cangoquiéeng` Tí Simón cóō gui Tiáa` jogui Juan cóō Dî fí lí- guing` dseà do, jo casí- rein' lala cóo` yaain`:

4 —Ii~naa' e jmée~ jnea^ júu^, Tifa', lí e nidsijée' jalé^ e fó^ 'nu` na. Jo ée~ e nicuó~ lí quiá~ e jo huóó~ róo` jmigüf̄ jogui e nijaquíéeng' e tí lí nidsijée' jalé^ e jo?

5 Jōba' cañī Jesús quiáin̄ do lala:

—Ñiing` áa'na' e jiī jaang` ja` iī nijmigóong` 'ná'.

6 Dsucó' f̄im'bing' ī nijalíng- ī jmigóo` e jín- e f̄bre líiin̄ Dseà Jmáang- jo nífé'r: “Jneab` ī dseà í”; jo f̄im' dseà niligóoin̄ jo jáb- niliín- e júu^ e o' já- do mī niguiée' e jmī jo.

7 'Jo mī ninúu^ 'ná' júu^ quiá- e ninée' 'nii' fí la fí na, ja f̄óong- na' jóng, có' lajob̄ nisi'í' quiá- Fidiée` e nidsijée'; dsu' lí^ uiim`bi jóng ja` mí tí lí íim`bi.

8 Dsucó' mī ná- gui e ni'íing- jmigüf̄, eáam' nitíng- dseà lajee' la'ó^ rúin̄; có' nitíng- cóo` f̄ī cóō jié'gui cóo` f̄ī, jogui lajobi cóo` góo` dseà cóō jié'gui cóo` góo` dseà; jogui jmiguiub' lí nijó^ uó^ e eáang', jogui jmiguiub' lí nijáa' jiī oo' cajo. Jo dsu' lí^ uiim`bi jóng mí tí lí nidsijée' jalé^ e iihuí' na.

9 'Dsu' eáang' 'né' ñiing` áa' 'ná' mī nití' í' lajo, có' nijáng^ dseà 'ná' fí quinī dseata~, jogui nijmihuíiin̄ 'ná' fí lacaang` dsíí sinúu^ guá-. Jo uii- e já- líing-na' júu^ quié-e, joba' nidsijeáain̄ 'ná' fí lacaang` quinī dseata~ dseà cóong- cóō gui fí quinī jaléng` dseà féng'. Jo mī nijmér- lajo, joba' cuóong` e niguiá^ 'ná' júu^ quié-e fí quinī jaléng` ī dseata~ do.

10 Dsucó' ná- gui e tí lí ni'íing- jmigüf̄, dseáng- 'néb- e nini^ júu^ quié-e jee~ jaléng^ dseà fí la'úng- fí jmigüf̄ e quiá- jial nileáng` dseà jee~ jalé^ dsee~ quiá-r.

11 Jo mī tí lí nitóor` 'ná' fí quinī dseata~ e nijáin̄ 'ná', jo ja` jmee-na' fí'í fa' ja` ñí'na' ee` ningí'na' quiá-r, có' dseáng- ja` 'né' í' áa'na' lajo, dsucó' Fidiéeb` dseà nijmicóō quí'na' e ningí'na' quiá-r mī nití' í' lajo; dsucó' o' dseáng- 'ná' ī nífé' mī nití' í' lajo, có' 'ñiab' Jmigüf̄ quiá- Fidiée` nífé', jo eáam' nijmicóō 'ná' jóng.

12 Dsucó' mī nití' í' lajo, jaléng^ dseà ni'lé-bre quiá- rúin̄ e nijáng^ neiñ' quiá- e nijúuin̄, jogui lajo cajo jaléng^ tiquíá^ dseà nijám^bre jaléng^ jóor' e nijúuin̄; jogui jaléng^ joo' dseà nitíng- nijíin̄ cóō jaléng^ sejmiir` jo cartí' nijngám^brein̄.

13 Jogui jaléng^ dseà jmigüf̄ nilí' ní' níin̄ 'ná' uí~ e já- líing-na' júu^ quié-e; jo dsu' iī ī teáang- teá cóō júu^ quié-e carta~ seein̄ fí jmigüf̄ la, joba' nileám^bre jee~ jalé^ dsee~ quiá-r.

14 'Jo 'ná', mī nimó^na' cóo` e ga` eáang' e nijmé- dseà fí dsíí guá- fé^ e si' fí Jerusalén fí lí líí e guá- güeang^ quiá- Fidiée` lí^ laco' cajme' jaang` ī café^ cuain̄ quiá- Fidiée` malíī gui eáang` ī calisf̄ Daniel —güingáng-na' e júu^ la, 'ná', dseà í'na' e la—, jo mī nití- e í' jo, jaléng^ dseà ī neáang' fí lí se' Judea güicuíībre fí jee~ mó^.

15 Jogui song iì dsea` dsíin̄ fí yá^` náu` mi~ nití e í` jo, ja` güijgiáain̄ fa' e nidsi' uóø'r~ jalé` e sea` quiá'r~, co' `né` cuí`bre;

16 jogui song iì dsea` taang` jmoò` ta~ fí jee~ mó^, joba' ja` güí'í` dsír' fa' e niquing`-guir fí quiá'r~ e fa' e nidsiquiéer` jalé` sî'r^.

17 iLá^ e ngí` fíi` jaléng` dseamî` i jobi` quiéeng` yuu` mi~ tí` lí` jo` osi dseamî` i jobi` cuø'` yuu` tú^` é!

18 Jo nab tí'gui e mîi~na' Fidiée` e ja` dsijée' jalé` e la dseáng`-lajee` jii` güíí` ,

19 dsuco'` ie` jo dseáng`-eám'` iihuí'` ní'ing` jaléng` dsea` e ja` mí` cangong`mîi~` jii`-` coo` ya'` latí'` mi~` catiroo` jmigüf, o'gui nidsing`mîi~` mi~` ningí` jo.

20 Jo faco'` Fíi'naa' nijmi'`iîi~` eáang` e nidsijée' jalé` e jo, joba'` jii`-` jaang` jo` iì` nileáng` jóng faco'` lajo; dsu'` nicajmîiîi~` jalé` e jo` uíí` e 'neáain̄` jaléng` dsea` quiá`-bre i` nicaguín` lami~` jéeng`gui.

21 'Jo ie` jo, song iì` dsea` nijmigøong` 'nú` jo` nisí'r` 'nú` lala: "I lab i` dsea` i` sijeeng`na' do", osi "Dob siñ!" é, dsu'` ja` já`-` güilíng`na' jii`-` coo`, co'` o'` já` e lajo.

22 Co'` fíim`bing` nijalíng` i` nijmigóo` e nijmicaaîi~` e lîiîi~` Dsea` Jmáang` , osi nijmigóor` e lîiîi~` dsea` i` fé` cuaiîi~` quiá`-` Fidiée` é; jo` nijmé`-bre jalé` lí` e quíi'r` jmiîi~` e dsigá` dsí'` dsea` e lí` laco'` iîi~` e niligøong` dsea`, jo` dseám`-` e niligøong` la` quié`gui i` dsea` i` nicaguíng` Fidiée` i` nilíing` dsea` quiá'r`.

23 Jo lana fíi` i` 'nú`, 'né` e eám'` siñiing` óo`na', co'` nicaliúum`-`baa` 'nú` e júu` la lami~` jéeng`gui.

Jial mi~` nijáa`tu i` dsea` i` jáa` fí` ñifí i` líing` dsea` jmigüf

(Mt. 24:29-35,42 -44; Lc. 21:25-36)

24 'Jo mi~` nití` e jmiîi~` jo, mi~` nisóong` jalé` e iihuí'` e nijáa` do, jo` jo` nicuø`-`gui iee` jîr~, o'gui sí` nicuø`-`guir jîr` cajo.

25 Jogui nijíum` jaléng` náu` i` sitóng`-` fí yá^` jmigüf, jogui niguiá`-` fí yá^` jmigüf.

26 Jo joguib mi~` nití` í` e nigáa`tu jnea` fí` jmigüf la, dsea` lîin`n` jaang` dsea` jmigüf i` jáa` fí` ñifí, jo` nigáa`a` fí` jee` cabøø` jníí` cóo`-`gui jalé` e 'gøng` jogui e jî` laniing` güea` jî` niguo` quiá`-` Fidiée`.

27 Jo job mi~` nití` í` e nisíng` Fidiée` jaléng`` ángeles quiá'r~; jo` i` ángeles do niseáin̄` jaléng` dsea` i` nicaguíng` Fidiée` lami~` jéeng`gui fí` lajî` quié` quiúung`-` jmigüf, catí` lí` huíí`-`gui quiá`-` guóo`-` uø` jogui catí` lí` huíí`-`gui quiá`-` yá^` jmigüf cajo.

28 'Jo téé` óo`na' la'eáang` cóo`-` e júu` quiá`-` ma` güííí^: Mîi~` nidsi~` guo` e sí` quiá`-`, jogui ní'íá` má^ e sí` quiá`-` cajo, joba'` níñí` 'nú` e quiáb`-` nijaquiéeng` jii` jmií` jóng.

29 Jo lajob líi` cóo`-` e júu` la; co'` mi~` nimóo` 'nú` e nidsijée' jalé` e jo, joba'` nicuø` lí` jóng e quiáb`-` nigáa`a, jnea` dsea` lîin`n` dsea` jmigüf i` jáa` fí` ñifí.

30 Co' dseáng' ja'ba' fá'a e dseáng' né' e nidsijéeb' jalé' e jo nú'gui e nijúung' jaléng' dsea' i seeng' lajee' lana.

31 Co' ni'fím' fí' la'úng' jmiigüf' jogui lajobi la'úng' fí' yú' jmiigüf' cajo, dsu' ja' tóo' jmií' fa' e ja' niliti' jalé' júu' quié'e.

32 'Jo dsu' jii' jaang' dsea' ja' ii' nî' e júu' jo jéeng'gui cuaiñ' quiá' e' jmií' jogui e' í' e nidsijéé' jalé' e jo, jo jî'gui lati' jaléng' ángeles quiá' Fidiéé' ja' nîr' e jo, o'gui jnea' cajo, dsea' lîin' n' i Joo' Fidiéé' camîng' do, ja' nîi', co' dseáng' lajii' Tiquí'ii' Fidiéé' dsea' guing' nîfi'bing' nî' e jo.

33 'Joba' fii' i' nû' e dseáng' né' e nîing' óo'na' contøm' e sijeeng'na' jalé' e jo, jogui féeng'na' Fidiéé', co' ja' nî'na' røø' lî' dseáng' e nidsijéé' jalé' e jo.

34 Co' e la lîi' lafa' jaang' dsea' i ni'f' fí' dsé' fí' lî' huí', jo lajee' e nú'gui nigüi'fîr' fí' quiá'r', jo caseáaiñ' dsea' 'léeng' quiá'r', jo cacuø'r' ta' lajaang' lajaañ' do, jogui caseáaiñ' jaang' dsea' i jmóo' í' jaléng' i dsea' jmóo' ta' do.

35 Joba' lalab cajíng' i dsea' i née' nî' dsea' 'léeng' do casí'r' jaléng' i dsea' jmóo' ta' do: Jmiñiing' óo' nû', melé', co' ja' nî'na' lî' e nigüéang'tu' i dsea' fii' 'núu' la, su milí' na osi uøø' guié' núub' é, osi téé' ogóo' mî' niquí' tú' é, osi dsa'ee'guib' é;

36 co' jial fîng lajee' teng' nû' güim'ba' nigüéaiñ'.

37 Jo lajii' e fii' i' nû' la, lajob lîi' júu' quié' e coo' dsea' jiéng'gui cajo: iLí' né'ba' e jmiñiing' óo'na'!

14

Mî' casîng' dsea' e nisáin' Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11 :45-53)

1 Jo tú' jmií'ba' jmóo'gui e nití' coo' jmií' quiá' dsea' Israel e sii' Pascua e gø'r' iñí' e ja' quie' quiéng'. Jo jaléng' fii' jmidsea' coo'gui jaléng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' dsea' Israel canaañ' 'no'r' jial nigüié'r' e nisáin' Jesús e nijmigøøiñ' dsea' do e laco' nilí'r' nijngáng'neiñ'.

2 Jo lalab síng' i lîing':

—Ja' nijmóo'oo' e jo lajee' jmií' Pascua e laco' ja' dseáng' qui'ii' e nitá' dsea' mîi'.

Mî' ca'ée' jaang' dseamî' jmií' jmeafii' fí' mogui' Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12 :1-8)

3 Jo mî' cangî' jo, Jesús cangór' coo' dsea' quiá'r' fí' Betania fí' quiá' jaang' dseañu' i sii' Simón, jaang' dsea' i lami' lîing' jmohuí' lî' fí' ngúu' táang'. Jo mî' cagüié' Jesús fí' jo, lajee'

e guin̄ñ fí' n̄i' mes̄ e gø'r ir̄, caguié- jaang` dseamî i quie' coo` s̄i' e l̄i' cóo' coo` cuu` niguó` e s̄i' alabastro e a jmī jmeaf̄i' e l̄i' cóo' layaang` nardo e 'mo' eáang'. Jo i dseamî do caffim`bre e s̄i' do jo ca'éer e jmī jmeaf̄i' do fí' mogui` Jesús.

4 Jo i liing` dsea i cangá e cajmée i dseamî do lajo caligúim`bre eáang', jo canaain` s̄īiñ` lajee' la'ó' yaaiñ`:

—¿Jiali' nicango'ñ e jmī jmeaf̄i' na?

5 Co' jmáang`gui fa' mī ii` ca'n̄i', jo jmiguíu'gui laco' trescientos cuu` denario nil'r` jóng e laco' sea'jiu e nilicóo' jaléng` dsea` tiñíng`.

Joba' i dsea i teáang` do ie` jo gab` fé'r` uii` quiá' i dseamî do.

6 Jo dsu' lalab cañiñ` Jesús quiá' i dsea` do:

—¿Jiali' jmiguíng`na i dseamî na? iJa' e fi'na'r` j̄i' coo'! Co' laj̄i' e nicajmээр` quie' e na eáam' guiá`.

7 Jo jaléng` dsea` tiñíng` nab n̄i' 'nú' ee` cajmee`na' cóo'r`, co' cuøom` lí' jmée`na' e guiá` cóo'r` l̄i' iing`na', dsu' jnea`gui ja` contøng` seen` jee` 'nú'.

8 Co' i dseamî na nicajmée`bre laj̄i' e t̄īiñ`: jo nicasúu`bre jmī jmeaf̄i' nguú` tán`n` nú'gui e ni'áang` dsea` jnea`.

9 Co' jnea` jmitaa` óo'na' e doñi' jié` fi' l̄i' niguiá` dsea` júu` quiá' jial nileáang` dsea` jee` jalé' dsee` quiá'r`, niliseab` júu` cajo laj̄i' e cajmée i dseamî na, jo lajoba' niguiéng` ds̄i' dsea i dseamî na.

Mi' ca'n̄ing` Judas Iscariote Jesús fí' quini` jaléng` jmidsea`

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 Jo mī cangî jo, Judas Iscariote, jaang` dsea` i quíng` jee` dsea` guitúung` quiá' Dsea` Jmáang`, cangór` cangosiñ` cóo' jaléng` fii` jmidsea` quiá' dsea` Israel e laco' nis̄iñ` røø` jial nijáin` Jesús fí' jaguó` dsea` do.

11 Joba' mī tí' l̄i' canúu` i dsea` í, eáam' cali'íáang` ds̄i'r', jo cas̄i'r` Judas e nicuø'`rein' cuu`. Job mī canaang` Judas 'nó'r' jialco' cuøøng` nijáin` Jesús fí' jaguó` i dsea` do.

Mi' cagó' Jesús í' canuu` cóo' dsea` guitúung` quiá'r`

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

12 Jo mī cangî jo, canaang` la'uii` jmī e quiá' gø' dsea` Israel in̄i' e ja` quie' quiéng`, jogui e jngang' dsea` Israel jaléng` jo'se` jiuung` quiá' e jmī jo. Joba' lalab cajminḡi` i dsea` guitúung` quiá' Jesús cajminḡi'r` dsea` do jo cajín`:

—Fii'naa', ¿jie` fí' fó' 'nu' e nidsé`naa' nidsiguiá`naa' guiá' quiá' e niquiee`naa' í' canuu` quiá' jmī Pascua?

13 Joba' casíng` Jesús gáng` i dsea` guitúung` quiá'r` do jo casí`reĩn' do lala:

—Güilíng`na' fí' fii` Jerusalén, jo fí' job niguiéng`na' jaang` dseañu` i quíéé` cōo` dsuū` e a` jmiĩ'; jo nigüilíng`na' laco' ngang' i dsea` do.

14 Jo mi` niguilíng`na' fí' lí' ni'ír', síi`na' i fii` 'núu' jo: “Lalab jíng` Tifa' quí`naa': ¿Jie` fí' lí' sí' 'núu' lí' nidóø` í' canuu` quiá'` jmiĩ` Pascua cōliing` cōo` dsea` quíé`e?”

15 Jo joguib ni'é` i dsea` do cōo` 'núu' yá' e nisiliing` guíá', jo fí' job niguiá'na' guíá' e niquíee`naa' do.

16 Jo mi` cangî` jo, ca'uøøm` i dsea` gáng` do cangolíin` fí' fii` jo, jo cadsém`bre i dseañu` do dseáng` lí' laco' nicajíng` Jesús e nicasí`reĩn' do; joba' fí' job caguaia' i dsea` gáng` do guíá' quiá' e nidó'r` lajaléin` do í' canuu` cōliing` cōo` Jesús ie` jmiĩ` Pascua do.

17 Joba' mi` canuu` e jmiĩ` jo, caguiéb` Jesús cōliing` cōo` dsea` guitúung` quiá'r` fí' jo.

18 Jo lajee` mi` nineáaiñ` fí' 'ni` mes` e ninaaiñ` gø'r', lalab cajíng` Jesús casí`reĩn' do:

—Dseáng` e já' e fii` 'nú' e jaang` lajee` la'ó' 'nú' i neáng` gø' cōo` jnea` lana, íb` i nijáng` jnea` fí' jaguó` dsea` i 'ní' ní' quíé`e.

19 Jo mi` canúu` i dsea` guitúung` do lado, eáam` fí'í' calíin`, jo canaaiñ` jmingí'r` dsea` do lajaang` lajaaĩn`:

—¿Su jneab`, faa`aa'?

Jo jíéng`gui jaang` cañíi`:

—¿Si jneab` é?

20 Joba' cañíi` Jesús:

—Lí' jaang` 'nú' la'ó' guitúung`na' na, jaang` i gø' cōo` jnea` fí' cōo` cuéé` huíi', íb` i ni'lé` do.

21 Cō' jáb' e jnea`, dsea` líin`n jaang` dsea` jmiigüü' i cajá' fí' ñifí', dseáng` 'né` e nidsingíim`baa lí' laco'gui la fé' fí' ní' jì' quiá' Fidiéé'; dsu' jnea` fá'a, ie ngi` fiih` i dsea` i ni'lé` do! Cō' guíá'guib quiá' i dseañu` í' fa' mí' ja` caliséin`.

22 Jo lajee` e neáaiñ` gø`bre, catíing` Jesús cōo` iñí' jo cacuø'r` gui'máang` Fidiéé', jo mi` cangî` e jo, caffim`bre jo cajméer` guíéé` quiá' i dsea` quiá'r` do, jo casí`reĩn' do lala:

—Quié`na' e iñí' la, cō' ngúu' táam`baa la.

23 Jo mi` cangî` jo, catíiin` cōo` cōo` e a` jmi` mí' huiing` jó', jo cacuø'r` gui'máang` Fidiéé` cajo mifíing` cajméer` guíéé', joba' lajiim`bre ca'í'r` e a` dsíi' e cōo` do.

24 Jo casí'r` i dsea` quiá'r` do lala:

—E lab e jmi'øøñ` e laco' nicuø' lí' quiá' júu` tigua` e 'míi', jo fim` dsea` nijmicōo` quiá'r` lajíi' e jmi'øøñ` e nitú'.

25 Co¹ dseáng¹ já¹ba¹ e fñi¹ 'nú¹ e jo¹ nidúu¹guí¹ e jmi¹ m¹ huíng¹ j¹ la cartí¹ m¹ nití¹ jmi¹ e nidúu¹u jmi¹ m¹ huíng¹ j¹ e 'mñi¹ m¹ nití¹ í¹ e niquiá¹ Fidiée¹ ta¹ fí¹ la'úng¹ fí¹ jmi¹güí¹.

Mi¹ cajmée¹ Jesús júu¹ e nijíng¹ T¹ Simón e ja¹ cuíñ¹ dsea¹ do

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13 :36-38)

26 Jo m¹ cangí¹ e ca'ør¹ e jmiféñ¹ Fidiée¹, jo cangolíim¹tur fí¹ mó¹ Olivos.

27 Jo fí¹ job casí¹ Jesús i dsea¹ quiá¹r do lala:

—Lajñim¹ 'nú¹ nitiúung¹na¹ jnea¹ e uø¹ na lí¹ laco¹gui la fé¹ fí¹ ní¹ j¹ quiá¹ Fidiée¹:

“Nijngám¹ dsea¹ i fii¹ i jmóo¹ í¹ jo¹se¹, jogui jaléng¹ jo¹se¹ quiá¹r lí¹ nisojóm¹bre¹.”

28 Dsu¹ m¹ ningí¹ e nijí¹túu, fí¹ lí¹ se¹ Galileab ninií¹ calé¹ catú¹ jéeng¹gui laco¹ 'nú¹.

29 Joba¹ cañí¹ T¹ Simón quiá¹ dsea¹ do lala:

—Nañí¹ fa¹ lajñim¹ nitiúung¹ 'nu¹, Fí¹i, dsu¹ jnea¹ ja¹ nijmee¹ e lajo.

30 Joba¹ cañí¹ Jesús quiá¹ T¹ Simón:

—Dseáng¹ e já¹ e fñi¹ 'nu¹, T¹ Simón, e 'ñia¹ e uø¹ na e nú¹gui e niquí¹ tuidsée¹ tú¹ ya¹, 'nu¹ nifo¹ 'ní¹ ya¹ e ja¹ cuín¹ jnea¹.

31 Jo cuø¹bi T¹ Simón 'goo¹ dsea¹ do jo sí¹rein¹ lala:

—Nañí¹ fa¹ nijúum¹baa colíing¹ cóo¹ 'nu¹, dsu¹ ja¹ nifá¹a e ja¹ cuín¹ 'nu¹.

Jo lajob cajíng¹ lajñing¹ i dsea¹ quiá¹r caguiaang¹gui do cajo.

Mi¹ caféng¹ Jesús Fidiée¹ fí¹ coo¹ lí¹ sii¹ Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Jo m¹ cangí¹ jo, jo cangó¹ Jesús colíing¹ cóo¹ dsea¹ quiá¹r fí¹ coo¹ lí¹ sii¹ Getsemaní e née¹ fí¹ mó¹ Olivos, jo fí¹ job casí¹r i dsea¹ quiá¹r do lala:

—Ní¹na¹ e la lajee¹ nii¹ jnea¹ nisiin¹ cóo¹ Tiquié¹ Fidiée¹.

33 Jo jí¹ T¹ Simón cóo¹gui Tiáa¹ jogui Juan, jí¹ í¹bing¹ cajéñ¹, jo Jesús mifíng¹ e ninaang¹ e líñiñ¹ fí¹ e eáang¹ jogui e jiuung¹ dsír¹ cajo.

34 Jo lalab cajíñ¹:

—Dsíng¹ lí¹ e fí¹ líñiñ¹ dseáng¹ lafa¹ jo jmi¹güí¹ la seem¹baa líñiñ¹. Jo lab nijá¹ 'nú¹ lajee¹ jo, jo ja¹ jmi¹güíng¹ yaang¹na¹.

35 J_oba' Jesús cangór catí doguijia, j_o catúuin' cartí cajnúu dsequír' fí' ní' uó, j_o camí'r Fidié' fa' ja' ní'ín' iihuú' lajú' e nisijé' quiá'r mi' nití' í' laj_o.

36 J_o lalab caféin' Fidié' ie' j_o:

—Tea~, lajib` cuøng` sea` lí` jmée` 'nu`, j_oba' mii' i' 'nu` e jmií` lana e nilaang` jnea` jee` e iihuú' e eáang` e nijaquíeng` quié` e, dsu' ja` güilf` laco' iing` jnea~, co' iin` n e nilf` dseáng` laco' iing` 'nu`.

37 J_o mi' caqing` tu Jesús fí' lí' caseáin' i dsea` gaang` do, j<sub>o</sub> cadséng` neiñ' do e teiñ' güim`bre, j<sub>o</sub>ba' casí'r` Tú` Simón lala:

—Simón, ¿su güim`ba'? ¿Su dseáng` ja` té`ba' fa' e sijné` o' jú' coo` oor`?

38 Jmijné` óo`na', jogui mii`na' Fidié' e laco' ja' nijiúng`na' fí' ní' dsee`. Dseáng` e jáb` íaam` óo`na' e jmée`na' jalé` e guiú`, dsu' ngúu` táang`na' ja` cuø' fí' e nijmée`na' laj_o.

39 J_ogui cangób` tu Jesús calé` catú` cangoféin' Fidié' laco'gui nicangoféin' lami` jéeng`gui do.

40 J_o mi' tí' lí' caqing` tur fí' lí' neáang` i dsea` gaang` quiá'r` do, j<sub>o</sub> caléb` catú` cadséng` tureiñ' do e güim`biñ', co' dseáng` eáam` jo` teiñ` do e jaligüiñ`. J_oba' ja` ñir` e` niñr` quiá' dsea` do.

41 J_o caquim` tu Jesús e catí` ní' ya' j_o lalab casí`reiñ' do:

—¿Su mi' 'noo` güim`bi`nú' jogui jmi'ing`na'? Dsu' nitéb` jú' lana, co' dseáng` lanab catí' í' e fí' jaguó` dsea` dsee` dsea` quib` nijáng` dsea` jnea~, i dsea` i cagüéng` fí' jmigüí' la e llin`n jaang` dsea` jmigüí'.

42 Jminá` ráang`na' na, j_o má`aa', co' nab nijáa` i dsea` i nijáng` jnea` fí' jaguó` jaléng` dsea` i` ní' ní' quié` e.

Mi' casang` dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18 :2-11)

43 J_o lajee` e fé`bi Jesús, mi' tí' lí' caguié` Judas Iscariote i quíng` jee` dsea` guitúung` quiá'r, j<sub>o</sub> i fíim` dsea` cóo`r` i quié` nisú` cóo`gui jalé` 'ma, co' ta` quiú' jaléng` fii` jmidsea`ba' e ngolíng` i dsea` do cóo`gui jaléng` tifa' quiá' júu` quiú' ta` quiá' dsea` Israel cóo`gui jaléng` dsea` cóong` quiá'r` cajo.

44 J_o Judas Iscariote lami` jéeng`gui, lalab casí'r` jaléng` i dsea` i jeeiñ` do e nijmér` coo` lí, j_o nijíñ` jnang` i sii` Jesús, co' cajíñ` ie' j_o:

—lí` i nimó` 'nú' i nichú`u ní, íb` Jesús, j_oba' séng`na're jóng, j<sub>o</sub> tee`na're e 'núuin' guiú'.

45 J_o mi' tí' lí' cangáin` Jesús, j<sub>o</sub> cangoquíeíñ' fí' quini` dsea` do j<sub>o</sub> casí'r` lala:

—iTifa'!

J_o mifíng` cachu'r` ni` dsea` do.

46 J_o casam` jaléng` i dsea` do Jesús ladsifí` lado j_o e 'núung`biñ' do catór`.

47 Dsu' jaang` lajee` la'ó` dsea` quiá' Jesús caguir` ñisú` quiá'r, jo caquiur` dseáng` logua` jaang` dsea` i jmóo` ta` quiá' i jmidsea` i laniing`.

48 Jo Jesús cajmingí'r` jaléng` i dsea` do lala:

—¿Jiali' nicañilíng`na' e quié`na' jalé` ñisú` cóo`gui jalé` 'ma` e laco' nitøø`na' jnea` e 'núun`n laco'gui la cáng` dsea` jaang` ñi`?

49 Co' laco` jmiib` nicangí` jnea` jee` 'nú` e ée` e 'ná` júu` quiá' Fidiéé` fí` dsí' sinúu` guá' fé` quí`ii', dsu' ja` ca'f` óo`na' fa' lajii'` ie` jo caséng`na' jnea`. Dsu' lanagui nilitib` náng laco'gui la fé` fí` ní` jì` quiá' Fidiéé`.

50 Joba' lajiim` i dsea` quiá' Jesús do catiúum`bre dsea` do jo cacuíi`bre.

51 Jo dsu' jaang` siming` cangó`bre ti'leáiñ' laco' cangáng` Jesús, jo lico' íaiñ` coo` jmóo` 'mi' lajob. Jo casam`bre i siming` do cajo;

52 dsu' i siming` do catá`bre e jmóo` 'mi' do jo cacuíi`bre la ringúuiñ` lado.

Mi` caguiéng` Jesús fí` quini` jaléng` dsea` cóong`

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18 :12-14, 19-24)

53 Jo cató`bre Jesús fí` quini` fii` laniing` quiá' jaléng` jmidsea` quiá' dsea` góor` dsea` Israel; jo fí` job caseáng` jaléng` fii` jmidsea` quiá'r` cóo`gui jaléng` dsea` cóong` quiá'r` jogui jaléng` tifa' quiá' júu` quiu' ta` quiá' dsea` Israel cajo.

54 Jo dsu' cangób` Tá' Simón jiub` cøøiñ` laco' cangó` Jesús cartí` caguilíiñ` e fí` sigui' fí` lí` guing` i jmidsea` laniing` do, dsu' fí` caluub` caje' Tá' Simón colíing` cóo` i dsea` i née` ní` e guá' fé` quiá' dsea` Israel i neáng` jmiguiáng` fí` ca' lí` coo` jì`.

55 Jo jaléng` fii` jmidsea` quiá' dsea` Israel cóo`gui lajaléng` dsea` cóong` i quiu' ta` quiá'r` canaaiñ` 'nó'r` e` jalé` dsee` sea` quiá' Jesús e laco' nilí'r` e nijngáiñ` dsea` do, jo dsu' ja` cadsé` i dsea` do jíi' coo`.

56 Jo fíim` dsea` 'ñíiñ` Jesús cóo` júu` e o' já', dsu' jmaquíim` júu` fé'r` lajaang` lajaañ` jo jíi'` jaañ` ja` cuó` júu` rúin`.

57 Jo caróo`bi jaang` gáng` dsea` e 'ñíiñ` Jesús cóo` júu` e o' já' jo cajín` lala:

58 —Jnea` canú`naa' e cajíng` dsea` na lala: “Jo ni'íim`baa guá' fé` quí`ii' e si' fí` Jerusalén e cajme' jaléng` dsea`, jogui lajee` 'ní` jmiñ` lajob nijméé` túu` coo`gui e ja` nitaan`n jíi'` jaang` dsea` jmigui` e jme'r`.”

59 Jo dsu' dseáng` ja` cuøb' júu` rúng` jíi'` jaang` i dsea` do cóo` lajii'` e sñiñ` do.

60 Joba' caróo` i jmidsea` laniing` do jee` jaléng` i dsea` do, jo lalab cajmingí'r` Jesús:

—¿Su jíi'` coo` ja` iin` ngii'? ¿E` e fé` jaléng` i dsea` na e 'ñíiñ` 'nu`?

61 Dsu¹ jí¹ cō⁰ ja¹ ee¹ cañí¹ Jesús quiáin¹ do, jo lí¹ cajer¹ tiib¹. Jōba¹ caleáb¹tu cajmingá¹ i jmidsea¹ laniing¹ do jo cajmingá¹r¹ dsea¹ do lala:

—¿Su já¹ba¹ e¹ 'nub¹ lin¹' Dsea¹ Jmáang¹ i nisíng¹ Fidié¹ i nicá¹ nifí¹ quí¹ jnea¹, jogui lin¹ i Jō⁰ Fidié¹ camíng¹ i dseáng¹ i güeang¹ do?

62 Jōba¹ cañí¹ Jesús quiáin¹ do lala:

—E jáb¹, jneab¹ í, jogui 'nú¹ nimáam¹ba¹ jnea¹, i dsea¹ jmigüí¹ i jáa¹ fí¹ ñifí¹, e guiin¹ n lí¹ lí¹ dsé¹ laco¹gui la guíng¹ Fidié¹ i quí¹ jmi¹ jmé¹ lí¹ doñí¹ ee¹, jogui e nigáa¹ fí¹ yá¹ jmigüí¹ fí¹ jee¹ cabø¹ jní¹.

63 Jōb¹ mí¹ i jmidsea¹ laniing¹ do canaain¹ síin¹ sí¹r¹ dsu¹ e guíin¹ jo cajín¹ lala:

—¿E¹gui e güíjeeng¹guí¹ e niline¹guí¹?

64 Nab nicanú¹na¹ jial nicafé¹r¹ júu¹ ga¹ uí¹ quíá¹ Fidié¹. ¿Jial í¹ óo¹ 'nú¹ cō⁰ jalé¹ e nicafé¹r¹ na?

Jō¹ lajím¹ i dsea¹ do casíin¹ røø¹ e røøm¹ dsea¹ do dsee¹, jōba¹ 'né¹ e nijúum¹bre.

65 Jō¹ i líng¹ i dsea¹ do canaain¹ 'ñím¹bre Jesús, jogui quí¹r¹ ní¹ dsea¹ do jogui naain¹ jnóor¹ moní¹ jo jmingá¹r¹ dsea¹ do lala:

—iNe¹duu¹ su já¹ quí¹ ní¹ i¹ i cabá¹ moní¹!

Jogui jaléng¹ i jmóo¹ í¹ e guá¹ fé¹ do canaain¹ jnóor¹ moní¹ dsea¹ do cajo.

Mí¹ cajíng¹ Tó¹ Simón e ja¹ cuíin¹ Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18 :15-18, 25-29)

66 Jō¹ cō¹ dobi guíng¹ Tó¹ Simón e fí¹ siguí¹ do ie¹ jo, jo lajee¹ jo mí¹ tí¹ lí¹ caguié¹ jaang¹ dseamí¹ i jmóo¹ ta¹ quíá¹ i jmidsea¹ laniing¹ do.

67 Jō¹ mí¹ cangáin¹ Tó¹ Simón e dob guíin¹ do 'ní¹ jì¹ jmiguiáin¹, lí¹ cajer¹ jøøm¹bre dsea¹ do jo casí¹r¹ lala:

—Cangá¹b¹ já¹ 'nu¹ cō⁰ Jesús i seeng¹ fí¹ Nazaret do, ¿já¹ já¹?

68 Dsu¹ Tó¹ Simón cañí¹ quíá¹ i dseamí¹ do lala:

—Ja¹ cuíng¹ jnea¹ i dsea¹ í, dseamí¹. Ja¹ ñii¹ e¹gui e fó¹ na.

Jō¹ cagüí¹ Tó¹ Simón fí¹ lí¹ o¹nú¹, jo jōb¹ mí¹ caqui¹ jaang¹ tuidsé¹.

69 Jōba¹ cajøøng¹tu i dseamí¹ do í¹, jo mífíng¹ canaain¹ sí¹r¹ i dsea¹ teáng¹ do ie¹ jo:

—I cangi¹ cō⁰ Jesús i dseañ¹ la cajo.

70 Dsu¹ Tó¹ Simón cajín¹ calé¹ catí¹ e ja¹ cuíin¹ dsea¹ do. Jō¹ mí¹ míng¹ guíju¹ lajo cajíng¹ i teáng¹ do cajo casí¹r¹ Tó¹ Simón lala:

—E jáb¹ dseáng¹ 'nub¹ i cangi¹ cō⁰ Jesús do, ¿já¹ já¹?, cō¹ dsea¹ Galileab lin¹.

71 Jōba' Táh Simón canaaĩn` jmi'lim'^ n̄ia'r' e jĩn' e dseáng' ja` n̄ir', jō casí'r dseá do:
—Ni` fii`. Dseáng' ja` cuím`baa i dseañu` i éeng' n̄á` na.

72 Jōb mi` tí lĩ` caqui' tuidsee` e catĩ` tú` ya', jō joguib cadseng' dsí' Táh Simón cajo e
cajím' Jesús la ná`gui do lala: “Ná`gui e niqui' tuidsee` e nitĩ` tú` ya', n̄u` nifo` n̄i' ya' e
ja` cuín` jnea`.”

Jō mi` cadseng' dsír' guiá` e jō, canaaĩn` qui`bre jóng dseáng' e ngocáng` dsír'.

15

Mi` caguiéng' Jesús fí' quini` dseata` Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18 :28-38)

1 Jō mi` cajneá e jmi` jō, jaléng` fii` jmidsea` quiá' dseá Israel caseáng` yaaiñ` cóo`
jaléng` dseá cóong' quiá'r` cóo`gui tifa' quiá' júu` quiu' ta` quiá' dseá Israel, lĩ` lajiing` i
dseá Israel i quie' nifí i quiu' ta`, jō cató`bre Jesús e n̄úuiñ' fí' quini` dseata` Pilato.

2 Jō mi` caguilíng` jaléng` i dseá f' fí' jō, jō dseata` Pilato cajmingí'r` Jesús lala:

—¿Su já`ba' e n̄ub` i líing` dseata` dseá féng' quiá' dseá Israel?

Jō Jesús cañír`:

—E jáb'. Lajōb lĩ' lĩ` laco`gui la nicafée` na.

3 Jō có' jmiguiub' dsee` cuø' jaléng` i fii` jmidsea` do Jesús,

4 jōba' cajmingí'tu` dseata` Pilato Jesús lala:

—¿Su jí' cóo` ja` e iin` ngi'`? Có' dseáng' jmiguiub' dsee` jmóo` jaléng` i dseá la quí'.

5 Dsu' Jesús caleáb`tu` ja` ee` cañír` jí' cóo`; jōba' eám' dsigá` dsí' dseata` Pilato.

Mi` cahuí` ta` e nijúung` Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18 :38-19 :16)

6 Jō lajee` e tí e jmi` jō, nitíng` dseata` Pilato e láaiñ` jaang` dseá i sijníng` lĩ` doñí` i i
míng` dseá fii`.

7 Jō ie` jō ni'iuung` jaang` i sijníng` i sií` Barrabás colíng` cóo` jaléng` i nijmóo` ta` jngang'
jaléng` dseá fí' jee` mĩ'.

8 Jōb mi` casimó' dseá, jō camí'r` dseata` Pilato e nijmé` dseá do lajō, e nileáiñ` jaang` i
dseá sijníng` do laco`gui jí' e quí' t̄iñ`.

9 Jōba' cañí' dseata` Pilato quiá' jaléng` i dseá do lala:

—¿Su iing` n̄ú` e nilaan` i dseata` dseá féng' quiá' dseá góo`na' dseá Israel?

10 Jo cõ' calilíb' i dseata do jéeng'gui e lí' uí' e dsihuím' jaléng' i fii jmidsea do quiá' Jesús, jõba' cajáng'neiñ'.

11 Dsu' jaléng' i fii jmidsea do canaañ' ta'r' mii' jo canaañ' sí'r' jaléng' dsea' jiéng'gui e guiá'gui e nileáng' Barrabás.

12 Jõba' cajmingi'tu dseata Pilato lala:

—Jo ðe' iing' 'nú' e nijmee' e cõ' i dsea' i fí' 'nú' dseata dsea' féng' quiá' dsea' gõ'na' dsea' Israel?

13 Jo cañi'tu jaléng' i dsea' do cõ' júu' teá':

—iGüitáñ' fí' dse' crúu'!

14 Jo cañi'tu dseata Pilato:

—¿E' gui e ga' e nicajmee' i dseañu' na?

Dsu' i dsea' do caleáb'tu canaañ' ta'r' mii' jo fé'r':

—iGüitáñ' fí' dse' crúu'!

15 Jo cõ' i dseata Pilato do contõm' iñ' e seeñ' guiá' cõ' jaléng' dsea', jõba' caguím'bre i Barrabás do dsí' 'nuñí'; jo mĩ' cangí' e jo, caquiur' ta' e calihuíng' Jesús cõ' 'nii' jo cajáng'neiñ' do e quiá' nitáng' dsea' do fí' dse' crúub' jóng.

16 Jo jaléng' i 'lé' do cajéem'bre dsea' do fí' ni' 'nú' jo fí' jo caseáñ' lajñng' 'lé'.

17 Jo caquíng'neiñ' do cõ' 'mi' e nú', jogui catá'r' fí' mogui' dsea' do cõ' lí' corona e lí' cõ' layaang' 'matõ'.

18 Jo mĩ' cangí' jo, canaañ' fé'r' teá' lala e lõng'neiñ':

—iGüiliseem' dseata dsea' féng' quiá' dsea' Israel!

19 Jo bár' sii' mogui' dsea' do, jogui 'ñiñ' dsea' do, jogui jmicaañ' e jmiféñ' dsea' do e sí'r' uõ' jnr' fí' quiniñ'.

20 Jo mĩ' cangí' e lõñ' dsea' do lajo, cajé'bre e 'mi' nú' do, jo caquíng'tur dsea' do siñ' e lamí' quiñ'. Jo mĩ' cangí' jo, caguím'bre dsea' do e quiá' niteáñ' fí' dse' crúu'.

Mĩ' catáng' Jesús fí' dse' crúu'

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19 :17-27)

21 Jo lajee' e teáañ' fí', cajín' jaang' dseañu' i sii' Simón i seeng' fí' Cirene, tiquiá' jaang' i sii' Jaang' cõ'gui jaang' i sii' Rufo, jo nijaiñ' do fí' jenuu' fí' lí' jmóor' ta', jo jaléng' i dsea' i ngólíng' do cajmeáñ' 'goo' i Simón do e nijéñ' crúu' quiá' Jesús.

22 Jo cajéem'bre Jesús fí' cõ' lí' sii' Gólgota e guóng' Cuõ' Mogui' 'Lii'.

23 Jo cacuø'r Jesús jmí^ jmiî huíng` jø^ e sicáang^ cóo^ coo` oo` e sii` mirra e si'í ni'í^- dsea` do, dsu' Jesús ja` cali'iiñ` fa' e ca'í'r` e jo.

24 Jo job mi~ cateáaiñ` dsea` do fí` dse^` crúu^; jo jaléng^ i` 'léé` do canaaiñ` cóor` quía^- e nijmér` guíé^ si'^ Jesús, jo ne`duu e` nilí'r` nicóor` lajaang` lajaañ`.

25 Jo ngóo`jiu la ii` ñú` e la'ee` mi~ cateáaiñ` dsea` do fí` dse^` crúu^.

26 Jo catéer` coo` 'majmá`jiu fí` yú^` gui~ dsea` do e tóo` e` uiing~ e jmaíñ^` dsea` do lado, jo lalab tóo`: "I lab dseata~ dsea` féng^` quía^- dsea` Israel."

27 Jo cateáang`guir gáng` ñ` colíing~ cóo^` Jesús, jmaí^` jáng` crúu^ lajaañ` do, jaang` la cataang` cáang` dsea` do.

28 Jo lajob caliti` laco^` la fé^` fí` ni` ji` quía^- Fidiéé` lí` fé^` lala: "Cali'íiñ^` jee~ jaléng^` dsea` i` 'léé'."

29 Jo jaléng^` dsea` i` ngíing^` lajee^` e táang` Jesús fí` dse^` crúu^ líco^` guia'r` gui~bre e jøoiñ^- dsea` do jo fé'r` lala:

—iJaa^! ¿Su o^` 'nu`bi i` fé^` i` lí^` qui^` guá^` fé^` quía^- dsea` góo^`, jogui cóo^` 'ni` jmiî~ lajo lí^` jméé^`tu'?

30 Jo lana leaang` uø^, jo gúíing^` fí` lí` táan^` fí` dse^` crúu^ na.

31 Jo lajobi jaléng^` fii~ jmidsea` quía^- dsea` Israel cóo^`gui jaléng^` tífa^` quía^- júu^ quiu^` ta` quía^- dseáng^` lóom~bre dsea` do, jogui siiiñ` lajee^` yaaiñ` lala:

—Caleám~bre jaléng^` dsea` jíéng^`, dsu^` 'nia^`r` jo` qui'r` jmiî` fa' e nileáng`gui 'nia^`r` náng.

32 Song nine`naa^ e nijgiáaiñ` fí` dse^` crúu^ fí` lí^` táaiñ`, joguiba^` já^- nilíi`naa^` jóng e fbre líiñ^- Dsea` Jmáang^, i` dsea` i` sijeeng`naa^ i` nicá^` nifí` quí`ii', jogui i` nilíing~ dseata~ dsea` féng^` quí`ii' cajo.

Jo jì`gui cartí` i` ñ` i` taang~ cáaiñ` do, gab` fé'r` uí^- quía^- dsea` do cajo.

Mi~ cajúng~ Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19 :28-30)

33 Jo mi~ catí` guieñí^- e jmiî` jo, dseáng^- latøng~ e fí` jo calinú^` congua^, jo lajob líí` cartí` la ii^- 'ni` ca'lóo^-.

34 Jo e í^` job mi~ ca'óo` Jesús teá^` jo cajíñ^- lala:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —e guøng^: Fidiéé^` quíé^e, Fidiéé^` quíé^e, ¿jali^` nicatiun^` jnea~?

35 Jo i` líing~ dsea` i` teáang~ do ie~ jo canúur~ e jo, jo cajíñ^-:

—Fing na núu`na^, lana tó^`r` i` café^` cuaiñ~ quía^- Fidiéé^` maliî~ gui eáang^` i` calis^` Líí^.

36 J_oba' ladsifí' ladob cangó' jaang' i dsea` do, j<sub>o</sub> cangoquier` coo` joo` e nisiyá'^ jmi'^ jmií` huíng` j^o' e t^í', j_o caquín' e joo` do fí' coo` yú'^ tá' j_o caséer` e laco' niyú' Jesús j_o cajín' lala:

—Ja` ee` cang'na're, majeeng`duu' su nijáa' i Líi' do e nijajgiáaiñ' dsea` na.

37 J_ob mi~ ca'óo` Jesús e teá' eáang' j<sub>o</sub> cajúm`bre.

38 J_o mifíng` j<sub>o</sub>b cajo casím` e 'mi' fé' e íí' fí' sinúu^ guá' fé' quiá' dsea` Israel e si' fí' Jerusalén j_o calí' tú' f^{oo}~ catí' yú'^ j_ogui catí' uii~.

39 J_o mi~ calilí'^ i fii~ 'lée' romano i sing' jmóo' í' cáang` Jesús e nicajúm` dsea` do, j_oba' cajín' lala:

—Dseáng' e já'ba' e i dseañu' na líiñ' i J_oo' Fidiée' camíng' do.

40 J_ogui huí' bjiu teáang` coo` tú' míing' dseamí' e j_oor` fí' j<sub>o</sub>; j<sub>o</sub> jee' í' quíng' Yá' i seeng` fí' Magdala, j_ogui Salomé, j_ogui Yá', niquiá'^ Tiáa~ i jiuung` do j_ogui niquiá'^ Sé' cajo.

41 J_o jaléng' i dseamí' na cangi'bre e jmicóo'r' cóo' li' ee'go' né' Jesús ie~ lamí' cateáaiñ' fí' lí' se' Galilea. J_ogui i fíim'bigui dseamí' i jiéng' i teáang` do ie~ j<sub>o</sub> cajo i cajalíng' fí' Jerusalén cóo' dsea` do.

Mi~ ca'áng` Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19 :38-42)

42 J_o jaquíéng' e tí' lí' ní'f' núu^ ie~ guati'ló' jmií~ e guia' dsea` Israel guiá' e nití' jmií~ e jmi'íñ'.

43 J_o ie~ j_ob mi~ caguié' jaang` dseañu' i sii' Sé' i seeng` fí' coo' fii' e sii' Arimatea, j_o i dsea` la líiñ' jaang` i niing` quiá' jaléng' dsea` cóong' i quiu' ta~ quiá' dsea` Israel, j<sub>o</sub> sijeem`bre cajo e Fidiée' nicá' nifí' quiá'r'; j_o dseáng' teáb' táang` dsíir' cangór' fí' lí' guíng` dseata~ Pilato, j_o camir' fí' e nidsi'áaiñ' Jesús.

44 J_o cangogáb' dsíi' dseata~ Pilato e nicajúm` Jesús, j<sub>o</sub>ba' cató'r' i fii' 'lée' e quiá' nijmíngí' reiñ' do jial tíi' níngóo' e cajúng` dsea` do.

45 J_o mi~ cajmea' i fii' 'lée' do júu^ i dseata~ do, j_oba' dseata~ Pilato cacuo'bre fí' i Sé' do e nidsi'áaiñ' Jesús.

46 J_o i Sé' do calár` coo' 'mi' e niguo'^ eáang' e quiá' niquiíñ' Jesús. J<sub>o</sub> cangojéem`bre dsea` do fí' lí' ní'áaiñ' fí' coo' dsíi' too' jíaa', j_o cajlíir' e ní' do cóo' coo' cuu~ e fe'.

47 J_ogui Yá' i seeng` fí' Magdala cóo' Yá' niquiá'^ Sé' i jaang`gui do cangá'bre jie~ lí' ca'áaiñ' dsea` do.

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20 :1-10)

1 Jo mĩ nicasúung̃ e jmĩ e jmi'íng' dsea` Israel, i Yá^ i seeng` fí Magdala jogui Salomé cõo'gui Yá', niquiá' Tiáa~, calár jmĩ jmeafí' e quiá' e nidsisuiñ̃ Jesús fí lĩ iuung̃ dsea` do.

2 Jo eeb` e jmĩ la'uii~ quiá' semaan~ cangolíñ^ fí lĩ ca'áng̃ Jesús, jo caguilíñ̃ e lico' nicaguá' iee`,

3 jo sñiñ` lajee` yaaiñ̃ lala:

—¿Ĩ nijé` e cuu~ e jli' fí otoo` ée` lĩ ca'áiñ̃ do?

4 Dsu' mĩ cangár̃ røø, e cuu~ e cajlíñ̃ nĩ otoo` quiá' e ée` do jo` róo` ée` quiá'.

5 Jo cangotáam~ bre e fí dsí' tó` ée` do, jo fí job cangáñ̃ jaang` siming` i guing̃ lí' lí' dsée' i qui' cõo` 'mi' té' e cuee`. Jo eáam' cafóng' i dseamî do,

6 dsu' i siming` do cañíñ̃ lala:

—Ja' fõong` na' jii~ cõo'; co' ñi`baa e 'náng` na' Jesús i seeng` fí Nazaret i cajúng̃ fí dse` crúu` do, dsu' lanagui nicajíñ̃ tur, jo jo` iuiñ̃ fí la lana. Fí na jøø` na' e fí lĩ catiraiñ̃ do, jo` ii` seeng` jii~ jaang`.

7 Güilíng` na' jo güijmée` na' júu` dsea` guijáng` quiá'r, jo jee` jo quíng` Tú^ Simón cajo, jo sñi` na'r lala: “Jéeng` gui nidsé` Jesús fí lĩ se` Galilea laco'gui 'nú', jo fí job nimáang` na're lí' laco'gui jii~ e cajíñ̃ ie` lami~ nú'gui e nijngáng' dsea` ír.”

8 Jo mĩ cangí` e jo, ca'uøøm` i dseamî do e cuíñ̃ e fí lĩ ca'áng̃ dsea` do, co' dseáng̃ eáam' jléeiñ̃ e 'gó'r'. Jo jii~ jaang` ja` ii` cajmea' i dseamî do júu`, co' dseáng̃ 'gó'bre.

Mĩ cajmijnéeng` 'ña' Jesús fí quini` i Yá^ i seeng` fí Magdala

(Jn. 20:11-18)

9 Jo mĩ nicangí` e nicají' Jesús, mĩ cajneá` e jmĩ la'uii~ quiá' semaan~ do, jo la'uii~ cajmijnéeng` 'ña'r fí quini` i Yá^ i seeng` fí Magdala, i dseamî i ca'uøøng` guiáng̃ i 'líng' fí dsí' lami~ jéeng`gui.

10 Jo i Yá^ do ladsifíñ̃ cangojmée'r` júu` jaléng` i dsea` i cangí' cõo' Jesús do; jo jaléng` i dsea` i dseáng̃ eáam' fí' lñiñ̃ jogui neáaiñ̃ ta~ qui'.

11 Jo mĩ canúu` i dsea` do e nicajíñ̃ tur Jesús jogui e nicangám̃ i Yá^ do, jo dsu' ja` já' calíng̃ i dsea` do ladsifí' lado.

Mĩ cajmijnéeng` 'ña' Jesús fí quini` gáng̃ i dsea` quiá'r do

(Lc. 24:13-35)

12 Jo mĩ cangî e jo, cajmijnéem`'nia' Jesús fí' quini` gáng- lajee` i dsea` quiá'r- do lajee` ngoliñ- e teáiñ- fí' fí' jee` mó`.

13 Joba' ladsifí' ladob caquim- tu i dsea` gáng- do, jo cangojmée'r` júu^ i caguaang- gui do; jo dsu' ja` já- calñ- do cajo ladsifí' lado.

E ta~ e cacuø' Jesús jaléng` dsea` quiá'r-

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20 :19-23)

14 Jo mĩ cangî gui lajo, lajee` e neáng` i dsea` guijáng` quiá'r- e gø'r' fí' 'ni` mes~, jo lajee` jo mĩ cajmijnéeng` 'nia' Jesús fí' quini` jaléng` i dsea` do, jo cajíim- breiñ' do, co' dseáng- ja` já- mí' líim- biñ' do e nicajíb- tur; jogui co' eám' ue` moguiñ- cajo, joba' ja` já- calñ- do ladsifí' lado mĩ cajíng- i dsea` i cangá- quiá'r- e nicají- tur.

15 Jo casí- Jesús i dsea` do lala:

—Güilíng- na' fí' la'úng- fí' jmigüf, jogui güiguaia- na' júu^ jee` jaléng` dsea` jmigüf jial nileáng` dsea` jee` jalé` dsee- quiá'r-.

16 Jo jaléng` i dsea` i já- nilíng` júu^ quié- e jogui e nisáin` jmiñ` e laco' cuø' lí- e nica' uíñ- dsea` quié- e, joba' i dsea` f' nileám- bre jóng jee` jalé` dsee- quiá'r-; dsu' i dsea' gui i ja` já- nilíng` júu^ quié- e, joba' i dsea` f' latab- ni' naaiñ` quiá- Fidiée`.

17 Jogui niñíim` jaléng` i dsea` i já- líng` júu^ quié- e e nilí- bre uóñ- i 'ling- i teáng- dsí' dsea` la' eáng` cóo- júu^ quié- e; jogui niñíim` bir cajo e nifé'r` jmií' e ja` mí' ñir` jéeng' gui;

18 jogui nilí- bir e sáñ- mí- i guíng- cajo e ja` nicúñ- do quiá'r-, jogui song ni' r' lafa' oguí, ja` ni' lé- quiá'r- jí- coo; jogui niñíim` bir e nilí- r' jmi' leáiñ- jaléng` dsea` dsée- cajo e lico' niquidsir` guoor` fí' yá- moguiñ-, jo ni' leám- biñ' do jóng.

Mĩ cangáng- tu Jesús fí' ñifí-

(Lc. 24:50-53)

19 Jo mĩ cangî e casí- Fíi' naa' Jesús jaléng` i dsea` quiá'r- do lajo, joba' cajgóo- bre fí' yá- jmigüf jóng, jo cangám- tur fí' ñifí- fí' lí- cajár-, jo cangogüea- tur lí- lí- dsée- laco' gui la guíng- Tiquiá'r- Fidiée`.

20 Jo mĩ cangî jo, ca' uøom` jaléng` i dsea` do fí' la'úng- fí' jmigüf e cangoguiar- júu^ quiá- jial laang` dsea` jee` jalé` dsee- quiá'r-, jo 'niab- Fíi' naa' jmicóo- r' i dsea` f' e guiaiñ- do júu^ quiá'r-, jogui ca' e- bir dsea` jmigüf e dseáng- e já- júu^ quiá'r-, co' jaléng` i dsea` do jmóor` jalé` e dsigá- dsí' dsea` la' eáng` cóo- güea- quiá- Fíi' naa'.

Jo lajob nilí.

Jo lanab jí- lí- júu^ quiá- Fidiée` e cajme- Marcos.

